

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת שמיני תשפ"ו

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

כני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.662.4888

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

מנחות. פרק תשיעי – כל קרבנות הציבור דף עד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קפז

הסופות

שומרי מפדחים שבשביעית – ואם תאמר: היאך עומר באו בעיני המושמרים? (הוסיף) (מה) "ממשקה ישראל! ובסוף יבמות (קב"א) מנחת דאסור, בני 'גוי שהיה מומר פירות בשוק, ואמר: פירות הללו של ערלה הן, של עוקה הן, של נטע רבעי הן – לא אמר כלום" ופירש בקונטרס בשם רבותי: "של ערלה הן – פירות נטועות הן, וישנן משובחים ומפירות אילן זקן, 'של עוקה הן" – ומפרסם שם וגדר לו סביב, ודיא שנת שבשביעית, 'גוי שהיה מומר לא יאסור על כך, אלא הלך אחר הרוב, שה משרק – והלשיבו מקחו מתוכו, וכן בניט רבעי עוקה" – שם עיר שבאריך ישראל, ברכבים (הדו"ט) יובע ער עוקה, ופירושה משובחים. ואם הוה גוי חי בחיבה עמו, והטבת לאמר 'עוקה אבאיתם" – אן וישקול אמת אמת דבריה, ועמא לא נתעשרה, וישראל מפרסם לו, אלא להשביח מקחו אמר כן, ובערך פירש: 'של עוקה" – פירות שבשביעית שנתרוש בשביעית, כלומר, לא תחא סבור שבשדה בור גדול, אלא תרש יפה, 'רעננו" בעימי (ש"ע ה) 'יעקודה", וכן 'עוק' תחתון של זיתים דלמנן (פ"ב) פירש: חופר ומשליח גנים, ועל 'יעקודה' קרא פירש דש מפרשין: הסביו גור, 'מטבעת" – ותרומה עיקא, וגרתי הם מקיים פירש רבותי, 'יעוקה" לשון זרע, כמו 'יעקודה ויסקלה, וכן 'עיר יבוע ויהיה 'קנאת" דתנן בראש השנה (ג"ב), והמסתבא (פרק המישל דרמאי) גמי נטינן 'עוק" – כלומר, פירות משומרים, ואסורין שבשביעית – בדרשין בתורת כהנים: "את עצי נוירך, לא תבאר" – מן המשומר יא אתה עבר, אבל אתה בער מן המופקר, ואסורין בפרק 'לולב הגזול" (סוכה ל"ט), מה דברים אמורים? בלוקן מן המופקר, אבל בלוקן מן המשומר – אפילו כסוביז אסיה, אסור. ובקונטרס פירש שם: כיון דחדשו לשומר – חדו לנתיב דמים לאילן היבעור, וקשה לפרושה: דאם הוה חדו – אפילו מן המופקר נמי! ועוד קרני תהם: הפיגם דהריבויין – סולם ללקיח מכל אדם שבשביעית, לפי שאין כירגא בהן נשומר, ואי טעמא משום חדשו לנתיב דמים ארז היבעור – אפילו עזי נמי אלא ודיא משומר אסור באבילה, ואם כן היכי שריא הבא להביא עומר מספחים

המושמרים, אם בעינן 'ממשקה ישראל" – מן המותר לישאל? ואין לומר: משום דרתיב 'לדורותיכם" כדבספוק – דהא יכול להביא מן המופקר ויש לומר: דמזאורייתא בניה דרוקא אסור, אבל באבילה – שרי, דקרא בתורת כהנים בבירה מיירי ולא באבילה, ובפרק קמא דמועד קטן (ג"א) גמי אמרינן: מכדי זמירה תולדה הוירעה היא, זמירה דבתב רחמנא ליה ועדי לפי: דשומרי פסחים דהבא לא היו נמנעים במ אדם מלקח, אבל היו מודיעין לתן, והם פרושין מאלוקא, יא נמי: 'קציר" רבינן, אמר רחמנא – ידוך אן, אלא של קושש, ומיטא טעמא שריא קצירה, אן נמי קצירה שרי, משום דרתיב 'לדורותיכם". דהא אפילו שנת חדי, לרבי אלעזר רבי שמעון דסוק פרק 'רבי ישענאי" (מנחות ע"ב), ואם תאמר: ולרבי עקיבא, דאמר (פסחים נ"א), ספידון אסורין, הא בעינן 'ממשקה ישראל! לא פירכא דהא, בדבאר שנים נמי לאו 'ממשקה ישראל" הוא, ושרייה רחמנא, דאמרין בפרק קמא מנחות (ה"ב), משום דמוצתה בכך – שאני, שבשביעית נמי לרבי עקיבא – הרי עשוותה בכך, **בב"ב מנא** אמר לדורותיכם ואת אמרת תיבטל – הקשה רבנו תם, דאמרין בסוף פרק קמא דבבא רבי יוחנן, (ה"ב), בהמת שבשביעית שטרחה מן הבבירה, 'לאבילה" אמר רחמנא – ולא לשריפה, ופרך מהאובל מעיתב שבשביעית שלא תזמנה הלחה – חייב מיתה, אמאי כיון דאיילו סמימא בת שריפה תא, ורחמנא אבא 'לאבילה" – ולא לשריפה ומשני: שאני דהם, דרתיב 'לדורותיכם", ופרך: וניגמר מיתוה משני: הבא – מעיקרא לאבילה, תבא – מעיקרא לשריפה, והשתא אבתי נילין מנחת השמה, דמעיקרא לשריפה ויש לומר: מה לעומר – שכן ציבור, ודחה שבת וטומאה, ועוד: שאני עומר – דמוצתו בכך, ולא מייקימא מוצתו אלא בשל שבשביעית, וניתא נמי שתי הלחם הבאות בפני עצמן בשביעית, למנא דאמר ולשריפה קאתיין, בפרק 'הנהגות" (מנחות מ"ב), **בע"ז"א** כרמל וליכא – תימה: ולרבי יוסי בר רבי יהודה, נתייח מרוצה לארין ועמא דך ברייתא ולא תוחתיה, **אלמא** דשתי הלחם משום כבורים הוא – דבורים בעינן, והוא חזין לעומר, דהא 'בורים" נמי כתיב ביה, והיינו כרבי אלעזר, וקשה ליה ויתין, כך פירש בקונטרס, ונראה: דליתריוהי פריך, דהא רבי אלעזר פירש טעמא משום דרתיב 'דאישת קציר" – ולא סוף קצירך, ואם תאמר: ומאי טעמא דהי ויתבוא? למי: דוד – למצוה, דוד – לעלבו ויש לומר: דרתי 'בורים" שכן שבח

אבל פארין לא פליגי – דעריך להביא מן הארץ, ומה מן חוצה לארץ, ומה אני מקיים (וכי תבוא) – דמשמע דאין בא אלאל מן הארץ; קמרי חרש במוצה לארין – קודם לעומר אסור דאורייתא, דהא דרתיב (ויקרא כ"ב) 'ולחם וקלי ותרמל לא תאכלו' נוהג אפילו בחוצה לארץ, 'דושבתיבים" – דרתיב ביהוה קרא – כל מקום שאנש יושבים משמע, רכי תבואו" לא מנעט חוצה לארץ, אלא זמן ביאה הוא, לומר: שלא תחזיבו בעומר אלא לאחר שבאו לארץ, אבל לאחר שבאו לארץ – אסור חרש קודם, הקרבת העומר, ויתין דמזאורייתא אסור, דנהוג איסור חרש בחוצה לארץ, הכי נמי אקרוי מקריבין עומר מחוצה לארץ, נטילין שבתן תירופת הלשבה – לפי שדם הפקר, ונריך לשומון מפני הדיה ונפני הענינים שיהו וילקטוהו קודם לעומר, כדי שריא העומר בא מהם, לאבילה ולא לשריפה – דהיכי מקריבין קומץ לשורפו על גבי המזבח: ורחמנא אמר – בשעת 'לדורותיכם", ואת אמרת תיבטל – שאם אינו מביא של שבשביעית, נמצא עומר בטל, ליתיה מראשתך – שערשם שגדלו אשתך, בעינן כרמל – שתהא 'כרמלי" – דך – למלול בשעת קצירך, וליתיה מריבול ראשתך – ומתבואה שנקצרה אשתך כשהיא כרמל, אייתר נמי ויתין אמר – משום דכי אן בביאית מתבואה שהיא, משום דבעינן 'כרמל תקריב", רבי אלעזר אמר – משום דראשית קציריך אמר רחמנא – בדשעת הבאה ליהי ראשית קציר דהאי תבואה, ואי מיתיה משל אשתך – אינו מביא מראשת קציר, שדרי נקצ' מאשתך, וסוף קציר שנה שעברה הוא בשעת הבאה, אפילו משום כבורים הוא – דבעינן שיהו כבורים בקציר, והיינו כרבי אלעזר דאמר 'דאישת קציריך, והיתבוא דרבי יוחנן דנמר 'כרמל תקריב" – דמשמע שכול להקריב כרמל, אף על פי שאינו כבורים, מתמרים

אָבֵל פֶּאֶרֶץ לֹא פְּלִיגֵי דְעוֹמֵר וְשֵׁתִי תְּלָחֵם מֵאֶרֶץ אֵין, מְחוּצָה לְאֶרֶץ – לֹא, כְּמֵאֵן דְּלֹא כִי הָיִי תֵּמָא, דְּתֵּנְיָא, רַבִּי יוֹסֵי בְּרַי רַבִּי יְהוּדָה אָמְרֵי: עוֹמֵר בָּא מְחוּצָה לְאֶרֶץ, וְקָה וְאֵין מְקַיֵּים "כִּי תְּבֹאוּ אֶל הָאֶרֶץ"? שְׁלֹא נִתְחַיְבוּ בְּעוֹמֵר קוֹדֵם שְׁנַכְנְסוּ לְאֶרֶץ, וְקָסְרֵי: חֲרִישׁ מְחוּצָה לְאֶרֶץ דְּאֶזְרִייתָא הִיא, דְּכִתְיִב "מִזְמֹשְׁבֹתֵיכֶם" – כָּל מְקוֹם שֶׁאֵתֵם יוֹשְׁבִין מִשְׁמַעוּ, וְיִפִּי תְּבֹאוּ" וְיֵן בִּיאָה הִיא, וְכֵן דְּאֶזְרִייתָא הִיא – אֶקְרוּבֵי נִמֵי מְקַרְבִּין, תֵּן שְׁמִירֵי פְסִיחוֹן בְּשִׁבְעִית נִטְוִלִין שְׁכָרִין מְחַרְמֵת הַלְשֵׁכָה, רַמִּי לִיה רַמִּי בַר תַּמָּר לָרַב חֲסָדָא, תֵּן: שוֹמְרֵי רִמְיוֹן בְּשִׁבְעִית נִטְוִלִין שְׁכָרִין מְחַרְמֵת הַלְשֵׁכָה, וְרַמְיָהוּ: "אֶבְכָלָה" – וְלֹא לְשִׁרְיָה! אָמַר לִיה: רַחֲמֵנָא אָמַר לָךְ "לְדֹרֹתֵיכֶם", וְאַתְּ אִמְרַת: תִּבְטְלֵוּ אָמַר לִיה: וְכֵן קִאֲמוּנָא אָנָּא תִּבְטְלֵוּ לִיְיָ מִדְּאִשְׁתְּקֵד! – כְּעֵינָא "כְּרַמְלִי", וְלִכְפֹּא – וְלִיְיָ מִכְּרַמְלֵ דְּאִשְׁתְּקֵד! – אָמַר קְרָא "כְּרַמְלֵ תְּקַרְבֵי" – כְּעֵינָא כְּרַמְלֵ בְּשַׁעַת הַקְּרִיבָה וְלִכְפֹּא! אִיתְּבָא, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: "כְּרַמְלֵ תְּקַרְבֵי", רַבִּי אֱלֵעָזָר אָמַר: "דְּאִשִּׁית קְצִירְךָ", רֵאשִׁית קְצִירְךָ – וְלֹא סוּף קְצִירְךָ, מוֹתִיב רַבֵּה, "וְאִם תְּקַרְבֵי מִנְחַת בְּכוֹרִים" – כְּמִנְחַת הָעוֹמֵר הַקְּחוּב מִכֶּרֶךְ, מִחֵיבִין הִיא בָּהּ? אִתְּבָה מִן הַשְּׁעוּרִים, אִתְּבָה אִוְמֵר: מִן הַשְּׁעוּרִים, או אִתְּבָה אֱלָא מִן הַחִיטִּין? רַבִּי אֱלֵעָזָר אָמַר: וְאָמַר "אֵיבִיב" כְּמִצְרִים, וְנִאָמַר "אֵיבִיב" לְדוֹרוֹת, מַה "אֵיבִיב" מְתַמְרִים

הָאָמַר בְּמִצְרַיִם – שְׁעוּרִים, אִף "אֵיבִיב" הָאָמַר לְדוֹרוֹת אֵינוּ בָּא אֱלָא מִן הַשְּׁעוּרִים, רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר: מִצְיֵנִי יְחִיד שְׁמִיבֵיא חוֹבְתָא מִן הַחִיטִּין וּמְבִיא חוֹבְתָא מִן הַשְּׁעוּרִין, וְאִף צִיבּוֹר מְבִיא חוֹבְתָא מִן הַחִיטִּין וּמְבִיא חוֹבְתָא מִן הַשְּׁעוּרִין, אִם אִתְּבָה אִוְמֵר מִן הַחִיטִּין – לֹא מִצְיֵנִי צִיבּוֹר שְׁמִיבֵיא חוֹבְתָא מִן הַשְּׁעוּרִין, דְּבַר אַהֲרִי: אִם אִתְּבָה אִוְמֵר עוֹמֵר בָּא מִן הַחִיטִּין – אֵין שְׁתֵּי תְּלָחֵם בִּיבּוֹרִים, אֱלָמָא מְשֻׁם בִּיבּוֹרִים הוּא! תִּוְיָבְתָא, תֵּן תְּהָם: אֵין כְּבִיאִין בִּיבּוֹרִים חוּץ מִשְׁבַּעַת הַמִּינִין, וְלֹא מְתַמְרִים

המושמרים, אם בעינן 'ממשקה ישראל" – מן המותר לישאל? ואין לומר: משום דרתיב 'לדורותיכם" כדבספוק – דהא יכול להביא מן המופקר ויש לומר: דמזאורייתא בניה דרוקא אסור, אבל באבילה – שרי, דקרא בתורת כהנים בבירה מיירי ולא באבילה, ובפרק קמא דמועד קטן (ג"א) גמי אמרינן: מכדי זמירה תולדה הוירעה היא, זמירה דבתב רחמנא ליה ועדי לפי: דשומרי פסחים דהבא לא היו נמנעים במ אדם מלקח, אבל היו מודיעין לתן, והם פרושין מאלוקא, יא נמי: 'קציר" רבינן, אמר רחמנא – ידוך אן, אלא של קושש, ומיטא טעמא שריא קצירה, אן נמי קצירה שרי, משום דרתיב 'לדורותיכם". דהא אפילו שנת חדי, לרבי אלעזר רבי שמעון דסוק פרק 'רבי ישענאי" (מנחות ע"ב), ואם תאמר: ולרבי עקיבא, דאמר (פסחים נ"א), ספידון אסורין, הא בעינן 'ממשקה ישראל! לא פירכא דהא, בדבאר שנים נמי לאו 'ממשקה ישראל" הוא, ושרייה רחמנא, דאמרין בפרק קמא מנחות (ה"ב), משום דמוצתה בכך – שאני, שבשביעית נמי לרבי עקיבא – הרי עשוותה בכך, **בב"ב מנא** אמר לדורותיכם ואת אמרת תיבטל – הקשה רבנו תם, דאמרין בסוף פרק קמא דבבא רבי יוחנן, (ה"ב), בהמת שבשביעית שטרחה מן הבבירה, 'לאבילה" אמר רחמנא – ולא לשריפה, ופרך מהאובל מעיתב שבשביעית שלא תזמנה הלחה – חייב מיתה, אמאי כיון דאיילו סמימא בת שריפה תא, ורחמנא אבא 'לאבילה" – ולא לשריפה ומשני: שאני דהם, דרתיב 'לדורותיכם", ופרך: וניגמר מיתוה משני: הבא – מעיקרא לאבילה, תבא – מעיקרא לשריפה, והשתא אבתי נילין מנחת השמה, דמעיקרא לשריפה ויש לומר: מה לעומר – שכן ציבור, ודחה שבת וטומאה, ועוד: שאני עומר – דמוצתו בכך, ולא מייקימא מוצתו אלא בשל שבשביעית, וניתא נמי שתי הלחם הבאות בפני עצמן בשביעית, למנא דאמר ולשריפה קאתיין, בפרק 'הנהגות" (מנחות מ"ב), **בע"ז"א** כרמל וליכא – תימה: ולרבי יוסי בר רבי יהודה, נתייח מרוצה לארין ועמא דך ברייתא ולא תוחתיה, **אלמא** דשתי הלחם משום כבורים הוא – דבורים בעינן, והוא חזין לעומר, דהא 'בורים" נמי כתיב ביה, והיינו כרבי אלעזר, וקשה ליה ויתין, כך פירש בקונטרס, ונראה: דליתריוהי פריך, דהא רבי אלעזר פירש טעמא משום דרתיב 'דאישת קציר" – ולא סוף קצירך, ואם תאמר: ומאי טעמא דהי ויתבוא? למי: דוד – למצוה, דוד – לעלבו ויש לומר: דרתי 'בורים" שכן שבח

קפוח מנחות. פרק תשיעי - כל קרבנות הציבור דף פר עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - רש"י (שינויוזלץ)"

תוספות

1 **שבה** ארץ - אין פרש: ממוחר בספירות; אפילו כולם מבית הבועל - דמנחנח
2 נדריים נפקא. כדתיניא תוספתא (פרק טו, אלא כמו שפרש בקונטרס: שבה ארץ
3 שבעת הימים. **ארץ** מארץ לא משמע ליה - ולא דמי למאלה, דרדישין לעיל בפרק
4 כ"ב למנחות באות מניה (ט.ס), דהכא לא מצי למכתב "אשר רביא ארץ".

5 **כאן** ספניה של עץ כאן ספניה של חרס -
6 פרש בקונטרס: ספניה של חרס - מביא
7 וקרא. והא דלא משנ: אידא ואידא ספניה של
8 עץ, כאן - בגובה, כאן - בשאינה נקובה. משום
9 דאיך דרך ספניה נקובה לבנות. שלא יכנס בה
10 המים. והשתא לא היו דומיא דאיך שנייה,
11 דבלבולו מוכיח ברישא הווא דמביא וקרא. ומבו
12 כן בפרש פירש קמא דגיטין (ה.ג) גבי עפר חרוב
13 לארץ דרך ספניה ספניה לארץ - חדיב במעשר
14 וכשביעית. אמר רבי יהודה: אמתיה במונ
15 שהספניה גושתי. אמר רבי יודא: עץ קובץ
16 הדמנע על גבי יתדות - בשא נחלקתין רבי
17 הוודא ורבוני. פירש שם בקונטרס: דספניה לדעיל
18 של חרס הווא, ואינה זריכה לניקב, אם היתה
19 מונחת בפרקע, כדאמר מנחות. והקשה רבינו
20 תם: דברקע שני דגיטין (א.ב.א) אמרין: תבו על
21 חרס של עציץ נקוב, משמע: דחרס בעי נקובה.
22 ואמרין בסוף דמגיני' (שבת ע"ה). חמש מדות
23 בכלי חרס. ניקב כשורש קטן - שדור מלכודת
24 את חורעים. ועוד: דסחם עציץ - של חרס הווא,
25 כדמשמע בפרק שפנה שריצים (שם ט.פ.א) מאן
26 הדלש פירטא מאונא דחצבא כו', ופרך עלה
27 ומתולש מעציץ נקוב. וסחם חצבא - דחרס הווא
28 ועוד

29 **קתי מדיא: שפגנ** ושפחורבה שבעעיצין ושבפספניה?
30 **אדא** בר אבהי: אי הכי, היינו דתניב: "כל טהור בביתך יאכל אהו", וכן מנחות - לוכרי
31 כהונה הוא דמיתאכלן? אמר רב משרשיא, תרי קראי כתיבי: "לך יתיה", וכתביב: "כל טהור
32 בביתך יאכל אהו", הא פריד? פאן - בבכוריים, פאן - במנחות. רב אשי אמר: מיליה
33 במנחות, וסיפא דקרא אתאן ללחמי תודה. בפתולתא, רבי יוחנן אמר: אם הביא - לא קדש
34 ריש לקיש אמר: אם הביא - קדש, נעשה ככחוש בקדשים. בשלמא ריש לקיש - בדאמר
35 מעמא, אלא רבי יוחנן מאי מעמא? אמר רבי אלעזר: רבי יוחנן חזאי בתלום, מילתא
36 מעלייתא אמינא, אמר קרא: "מראשית" - ולא כל ראשית, "מארצה" - ולא כל ארצה. וריש
37 לקיש האי "ארצה" מאי עבדי ליה? מיבעי ליה לכדתניא, רבן גמליאל בר רבי אומר: נאמר
38 פאן "ארץ" ונאמר להלן "ארץ", מה להלן - שבח ארץ, אף פאן - שבח ארץ - ואידך?
39 "ארץ" "מארץ" - ואידך? "ארץ" "מארץ" לא משמע ליה. תני תדא: שפגנ ושפחורבה
40 שבעעיצין ושבפספניה? - מביא וקרא. ותניא אידך: מביא ואינו קורבא. בשלמא ריש לקיש,
41 גג אגג לא קשיא: הא - בגג דעמרה, הא - בגג דבית, חורבה אחורבה לא קשיא - פאן -
42 בחורבה עבודה, פאן - בחורבה שאינה עבודה. עציץ אנעיצ לא קשיא - פאן - בגובה, פאן
43 כשיאונו נקובה. ספניה אפספניה לא קשיא - פאן - בספניה של עץ, פאן - בספניה של חרס.

מתמרים שבהרים - אף על פי שהם משבעה מנינים, רדב"ש - היינו דבש המרים. הני
שבהרים ושבעמקים - אינן מן המובחר, לפי שהן חושך. וקאמר לראש שמנא - אם
הביא - לא קדש. קרבן ראשית - משמע נמי אשתי הלחם, אף על גב דכתבי בכבורים,
כדאמרין: מה של לך לכתבי בכבורים מן הדבש שתי הלחם מן החמץ; אין לי אלא חושה
של הלחם - דהיינו - דדומיא דשתי הלחם שן חטין,
שאין יוכל לכתבי קודם שתי הלחם. חושה של
שעורים - כגון מנחת אקנות - מנין - שלא יביא
קודם לשתי הלחם? תלמוד לומר: חושה חושה
שתי עפרים, דכתיב: "בחקיריכם מנחת
חושה", והקרבנם מנחה חושה" (ויקרא כג),
מנין שתתא שתי הלחם קודם לכבורים - שלא
יביא בכורים קודם לשתי הלחם? תלמוד לומר
"בכורי קציר חטים - כלומר, תלמוד לומר
קודם לכל קציר חטין. אפילו בכורים. ענין אחר
הוא שבעות. "בכורי קציר חטים" אהו במק
שדוח מביא בני שתי הלחם? תלמוד לומר
קציר, אפילו לכבורים. תלמוד לומר: זה הקציר
בכורי מעשרך - זה אשתא מביא בכורים, שתי
הלחם יתא קודם לכל "אשר תורע שדחה",
אפילו לחרש של שעורים. מנין שתתא קודם
לכבורים - של חטין שגדלו בגג ובחורבה דהאי
דגזן מן המובחר - היינו למצוה. תלמוד לומר
בכורי כל אשר בארבע - אפילו בני דאמר
כאן "בכורי כל אשר בארבע", ונאמר להלן
"בכורי קציר חטים". מה בכורים האמור להלן -
שתי הלחם קודם לכל, אף כאן - שתי הלחם
(קודם) לכל בכורים שבארבע. מנין שתתא
קודמת למכסם ופירות האילן - שלא יביא
נסכים מן חרשה, ובכורים ספירות מנרים
והיתם קודם לשתי הלחם? נסכים לא משמע
ליה מ"בכורי כל אשר בארבע", דהאי קרא
בכבורים כתיב. ואין מביאין נסכים בכורים.
ואידי דנסכים, ענין פירות האילן. מה להלן
נסכים ופירות האילן - דכתביב "מעשרך" - כל
מעשרך. ועוד: דבאותו זמן מאספין יין ופירות
האילן, אף כאן - זה הקציר, אף על גב דכתבי
"תורע בשדה" נסכים ופירות האילן במשמע,
דשתי הלחם קודם להם. קתיני מילא שבע
ושבחורבה מנין - ומדקתני הכי, שמע מינה
דמביא בכורים מהו, וכל שכן מתמרים שבהרים
ושבעמקים דעדיפ מנייהו דמביאין מהם
בכורים, וקשיא לעולא. ס"מ - דקתיני "שבע
ושבחורבה" אתאן למנחות. שיהו שתי הלחם
קדמין נמי למנחות דחייטם שגדלו בגג
ושבחורבה, וליכא למימר דמביאין מהו בכורים,
ולא קשיא לעולא. ענין אחר: "ס"מ דקרא
אתאן למנחות" - דהאי "בכורי", היינו בכורים,
ור"ל בני ארבע - היינו מנחת. ונבחרת מזה
שדה: נאמר כאן "בכורים", ונאמר להלן "בכורי
אלא

מתמרים שבהרים - אף על פי שהם משבעה מנינים, רדב"ש - היינו דבש המרים. הני
שבהרים ושבעמקים - אינן מן המובחר, לפי שהן חושך. וקאמר לראש שמנא - אם
הביא - לא קדש. קרבן ראשית - משמע נמי אשתי הלחם, אף על גב דכתבי בכבורים,
כדאמרין: מה של לך לכתבי בכבורים מן הדבש שתי הלחם מן החמץ; אין לי אלא חושה
של הלחם - דהיינו - דדומיא דשתי הלחם שן חטין,
שאין יוכל לכתבי קודם שתי הלחם. חושה של
שעורים - כגון מנחת אקנות - מנין - שלא יביא
קודם לשתי הלחם? תלמוד לומר: חושה חושה
שתי עפרים, דכתיב: "בחקיריכם מנחת
חושה", והקרבנם מנחה חושה" (ויקרא כג),
מנין שתתא שתי הלחם קודם לכבורים - שלא
יביא בכורים קודם לשתי הלחם? תלמוד לומר
"בכורי קציר חטים - כלומר, תלמוד לומר
קודם לכל קציר חטין. אפילו בכורים. ענין אחר
הוא שבעות. "בכורי קציר חטים" אהו במק
שדוח מביא בני שתי הלחם? תלמוד לומר
קציר, אפילו לכבורים. תלמוד לומר: זה הקציר
בכורי מעשרך - זה אשתא מביא בכורים, שתי
הלחם יתא קודם לכל "אשר תורע שדחה",
אפילו לחרש של שעורים. מנין שתתא קודם
לכבורים - של חטין שגדלו בגג ובחורבה דהאי
דגזן מן המובחר - היינו למצוה. תלמוד לומר
בכורי כל אשר בארבע - אפילו בני דאמר
כאן "בכורי כל אשר בארבע", ונאמר להלן
"בכורי קציר חטים". מה בכורים האמור להלן -
שתי הלחם קודם לכל, אף כאן - שתי הלחם
(קודם) לכל בכורים שבארבע. מנין שתתא
קודמת למכסם ופירות האילן - שלא יביא
נסכים מן חרשה, ובכורים ספירות מנרים
והיתם קודם לשתי הלחם? נסכים לא משמע
ליה מ"בכורי כל אשר בארבע", דהאי קרא
בכבורים כתיב. ואין מביאין נסכים בכורים.
ואידי דנסכים, ענין פירות האילן. מה להלן
נסכים ופירות האילן - דכתביב "מעשרך" - כל
מעשרך. ועוד: דבאותו זמן מאספין יין ופירות
האילן, אף כאן - זה הקציר, אף על גב דכתבי
"תורע בשדה" נסכים ופירות האילן במשמע,
דשתי הלחם קודם להם. קתיני מילא שבע
ושבחורבה מנין - ומדקתני הכי, שמע מינה
דמביא בכורים מהו, וכל שכן מתמרים שבהרים
ושבעמקים דעדיפ מנייהו דמביאין מהם
בכורים, וקשיא לעולא. ס"מ - דקתיני "שבע
ושבחורבה" אתאן למנחות. שיהו שתי הלחם
קדמין נמי למנחות דחייטם שגדלו בגג
ושבחורבה, וליכא למימר דמביאין מהו בכורים,
ולא קשיא לעולא. ענין אחר: "ס"מ דקרא
אתאן למנחות" - דהאי "בכורי", היינו בכורים,
ור"ל בני ארבע - היינו מנחת. ונבחרת מזה
שדה: נאמר כאן "בכורים", ונאמר להלן "בכורי
אלא

מנחות. פרק תשיעי – כל קרבנות הציבור דף פה עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קצא

התוספות

ועד הביא רבינו שמואל מהא דתניא בתוספתא: תמונת את הלחך שבשבעתי –
רבי מאיר אומר: טומטו בענין, כדי שלא יבנות, ואף על פי שאין ראה לרוב, וכו' לרוב
(ירמיה לב). ונתתם בכלי חרס למען יעמדו ימים רבים'. ונראה לרבינו דבשל חרס
מדניא נקובה, אבל בשל עץ – אפילו נקוב לא נהני מדי. וספיקה ריעין (ג.ב.) – בשל חרס

והנקובה, ואין תמיא באה בה, והלא שרפי נרבו ונעשה
רבים וסותם את הנקב. ודא על פי שאין ראה לרוב, וכו' לשני אבא גבי
ספיקה – כאן – נקובה כאן – בשאינה נקובה –
משום הדמיני שגיאי ריעין, הרצה למצוא ספיקה
והדוח אחר. ועוד: דמה שיכול להגמיר ספיקה
של עץ, מעמיד. משום סתם ספיקה – לאו דחריס.
וניתא השתא בכל הנדו ונעש מדות בכלי חרס –
הוה כולחו בחרס דווקא, ומדה של מציא משקא
ובונט משקא אשכונ רבי חרס, כרתנן פרק 'בא
סתיק' (נדח טמ.א): כל כלי חרס שהוא מנכיס –
מוציא. ופי ש' שהוא מדניא אינו מנכיס. ואמרין
בגמרא: מנכיס – פסול למי חטאת, ופסול משום
גיטרא. מציא – כשר למי חטאת, ופסול משום
גיטרא. וכן מדה מדניא וית מוציא רמון, חן
במסכת כלים גבי כלי חרס. אבל של עץ, שיעורו
לעולם כרימזים, כרתנן (פרק א, משנה א): כל
כלי בעלי תימם שיעורן כרימזים, ומדה לפירוש
הני, לאו אדו וימאי ארץ שניו, ודקיס ארץ
הדוחו ומדניא וקורא. ותחלתה היה רבינו אב
לפרש: דבשל עץ, אפילו נקובה לא בעי, דמתלחח
מן הקרקע יותר משל חרס. ונקט השתא ברישא
ההוא דמניא וקורא, כמו באיך, ולכולחו לשני
פרשישות. הדי וכל לורין כאן ספיקה אספיקה, לא
קשיא – הא – רבי יהודה, הא – רבנן, אי נמי:
כאן – בנשטתים, כאן – בשאינה נשטת. ורתם
בגיטין דפרין, הני הוא 'מדניא' וט ספיקה –
מכניא ארץ ישראל, ותניא אידך 'מכניא חרצה'
לארין' ומשני: הא – רבי יהודה, הא – רבנן, והה
מינא כשיא: כאן – בשל עץ – כאן – בשל חרס.
אי נמי כאן – נקובה, כאן – בשאינה נקובה.
ושמאי יש לחלק, דההני נדי דהכא דאינה נשטת
לרבי יהודה, מדיחאביא חרצה לארץ לענין משום,
דחריסיה ודחריסיה ארץ על גנין עץ – דהיינו מנשה,
דכיון דשם חרצה לארץ על גנין עץ, אפיק לומר
דכתיב: 'וכפי נחמים, ואף על גב דשרידיא ונמידי
כדי שלא תחלוק ממדינת הים. אבל כשהיא
גוששת לרבי יהודה, אי לתנא קמא אפילו בשאינה
גוששת – כיון דשם ארץ ישראל על המקום, אף

אלא לרבי יוחנן – דאמרי לא קדש, והא הכא דלרביי הכל קדש בחורבה עברה
וכל דהני, אף על פי שאין מבוררים (והא) – לרביי הכל מביא וקורא! ונמי היא
– דאיכא תנא דאמר: שבענין ושכספיה – אינו מביא, והוא הדין לתמרים שברחים
ושבענין, ורבי יוחנן דאמר: כי האי גונא. אמרי ליה יוחנא וטמרא – ראשי מנכסיהם
של מרים, למשה רבינו שדחתהו לעשות

האותות לעיני פרעה, שדיו מבורין שהיה עשה
אותם על ידי כשוף, תנן אתה מנכיס לעפריים
– עפריים, שהוא מקום הרבה תבואה, אתה
מביא אצל הובאה למנוח: בתמיא, כך ארץ
מרים, שהיא מלאה כשפים, אתה בא לשם
לעסוק בכספיה: אמרי להם למתא ויקא ויקא
שקול – לעיר שגול שם ירק הרבה, הבא ירק
שקל למכור. לפי שמתקבצין שם הכל לעשות.
הם אמרו לו דרבי לעזנה, והוא השיב להם
בעינים. **משנה** לא מבית הובל – משהה
הצריכה לובל, ולא מבית האילן – משהה
שיש בו אילנות, לפי שהאילנות עשויים לה צלו
ואין התבואה גדלה יפה. כיצד הוא עושה –
לשדה שמביא ממנה סלת? נדה שנה ראשונה
– ומניחה בורה (ויריעין) קודם לפסח שבעים
יום – שכבר יש בה לחמה שזורחת עליה. כיצד
הוא בורח – שלא ירא אבק סבלת? **גמרא**
כריזים – של אותו מקום, אוליטן שנתן מבורים
לירושלים – הרבה, וכן עומדות בין החרים,
דכתיב (תהלים קכח): 'ירושלים הרים סביב לה'.
היו מציאין מון – לפי שכן עומדות בדרום.
המורמות – שברדום, שבתן החמה היתה
כל היום. המנועות – חרשות הרבה לכך.
ויריעה קודם לפסח שבעים יום – שכבר מתחלה
התנה לזרוח מן מרדיות צפונה, וכשזורחת,
מישך הגשם מדי לזרוח, וכל היום היא זורחת
לזרוח, כך ידו נשן ופגנים סבלת – וכן בודק
יפה, שאם יש בה אבק – מירדק בשמן. קתני
מיתא וזרעה חורש וקנה – וזרעה ותפוח
מהא מתינתא דבשניה נדה גרי, ולישמיך –
הדיכי תפשוט? הא ממתניתין לא קתני 'שהיה'
וברייתא

על פי שמצות שאין הכלי יקוב (כמו ספינה) אינו חייב במעשר, לא יחשב בשביל כך כחוצה לארץ לענין גט. **תנאי** היא – תימה: אחי קשיא לרבי יוחנן מנג חורבתו ואין לומר: דג חורבה
לא דימא לתמתניתן – דהא בכלה שמעתין משמע דנג חורבה נמי מריך. ומקאמר 'קתני מדיא שבנג וסחברחור' כו', ועוד קאמר 'שכלמא לרבי שמעון בן לקיש נג אגב לא קשיא' –
משמע: אבל לרבי יוחנן קשיא. **אין** מביאין בו – הכלל מנחות קאמרין, אף על גב דזרעה קודם לפסח שבעים יום – היינו משום עומר, דהא קתני 'ביצד ברוח הגבוה בניסוד יד לתעבד'
– א' בעומר דווקא, הדי לה למישר 'שלוהו בדי דתי'. לכך אמרין בגמרא 'הא חייס בריזים וכפר אחיס' – משמע: חייס ממש, דהיינו במנחות. אף על גב דמסיים בה לפי שאין מביאין את
העומר – הדי קאמרין כי הדי ויעמד אין מביאין, כך במנחות יש יחור ארץ הסמוך לירושלים. וזרע: מתיקני 'ומעמר ורש', ובעומר לא קשיא וישה, דהא נתן מנחות ט.א.א. בקנים
ובכלילוח חכסין אחר, כיון שלא יתמעך, ומדח קתנא בריזים כריזים' – לאו חייס ממש, אלא עיר אחת ששמה חייס כריזים, ומשום עומר – שכלל מיתעמי משום דוכתא ודוכתא במנחות
מן הקרוב לירושלים. **מורדמות** – פירש בקונטרס: בדרומה של ירושלים. ונראה לפרש: דמיידי במשפוחת לצד דרום, שאו חמה וזורחת בהן יותר, ואין לחיץ באיוו רוח של ירושלים.
וזורעה קודם לפסח שבעים יום – תימה: דברכר 'ומקבלי' (בבא מציעא קב.ב) ועם ידבור ומתחיל 'וקיימא' תניא, רבי מאיר אומר: חצי עשירי, מרחשון, חצי סכילי – זרע כו', רבי
יהודה היה מונה מתשרי, רבי שמעון היה מונה ממרחשון, והשתא מאן מקל בכלולו תנאי רבי שמעון, וכולי האי לא מקיל, דלא משיך ומן זרע עד שבוטו וזרע לומר. דהני מילי – חסיקין, אבל
שעורין – משוך ומן ירתעם עד אדר, כדמכוח רתם, דפרין מתוך תנאי ארבי שמעון בן לקיש דאמר: 'ול עירן וזרעה זרע זרע לאוילי, ועד מנחה זרע לאוילי, ועד מנחה זרע לאוילי, ועד רדאו
אריסי מדברא, וקיימא כימה לחדי רישיהו. ופירש שם בקונטרס: דהיינו לאחר תשעה שעות ביום, קרוב לסוף העשירית. דכמה שהיא בונב הטלה, כדאמרין פרק 'ירדאה' (ברכות נח.ב).
קיימא לחדי רישיהו, בראש כל ארם – דהיינו באמצע דרעיקע, שנהא לכל ארם באילו על ראשו הוא. וזו חנו אדר, שגולג בקורעים בו שנים עשר מלות, וסודרן שתי, ס'א.ב. מתיק גריה.
ועלמם ששה – ערלון, ורשה – וירדן, בניסן – לעולם בחתול עמוד השדר טלה מתחיל לעלות, ומאונים לשקוע, ושתי שנות דגמל שוהה לעלות, לאחר שתי שנות העולה מן עלייתו.
ההשקע

קצב מנחות. פרק תשיעי – כל קרבנות הציבור דף פה עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
תוספות

1 והביאת קטני שנתה. וא לא קשיא – מתינתן דקתני 'גרה שנה ראשונה', ולא
2 קתני 'ורשעה (חורש) ושנתה' – היינו, שבכך היתה עבודה שנה ראשונה, ועבשוי נוחה
3 ליגדל יותר. וברייתא דקתני 'חורש ושנתה חורעה' – היינו, משום שלא היתה עבודה
4 קודם שנה ראשונה. אבל מתינתן אם (ולא) היתה עבודה – לא ידענא אם חורש
5 ושנתה בשניה לא. דהא לא קתני לא 'חורש'
6 ולא 'שנתה', ומאי דני עלה? וני תציה הוריע

7 הציה – כגון שגרה כולה בשנה ראשונה ורוע
8 הציה. ובשנה – ניר הציה, וניר הציה, וניר הציה מה שגר
9 בשנה ראשונה. ובשנה שלשית – ורוע מה שגר
10 בשניה, ונר מה שזורע בשניה. וכן יעשה מבאן
11 ואילך בכל שנת נר הציה, ורוע הציה. ותפשוט
12 מנה דבשניה וזרעה בלא גרה. והאי דקני ורועה

13 כולה (בשנה שלשית) – היינו, לפי שאין כח
14 בקרקע להדורע כולה בכל שנה. כמין שלשה
15 סמין חיות – גדול בשנה כשיעור שצריך לקצור
16 לצורך העומר. קרינא דארינא – ורוע מה שגר
17 בני רבי ירימיה – הא דקתני 'חיסין שהתלעו
18 רובן פסולין'. ביובי חשב – שאנה פסולה. עד

19 שיתלעו רוב כל חשב. הקרישין – לצורך מנחות.
20 מהו שלקח עליון, משום מקריש בעל מום –
21 דכתיב אמר רבי במסכת תמורה (ו.ב.) שהמקדיש
22 כולה (בשנה שלשית) – לוקח. אלא חל – לפי שלא אם
23 יכול לרר מומין מה שהתלעמו חובש. הקריש

24 – לעצמם שהתלעו. משנה ולא מן מה שנוע
25 ביניהם – מן היתים שנוערו ורעים ביניהם. לפי
26 שהרעים מבחשים אילנות. אנפקמן – מה
27 שלא נתבשל יפה. אין מביאין מן התרין – של

28 ויתים שנפלו ונשרו במים ושדו בהם הרבה. או
29 שנבכשו או שנשלקו. לפי שאין שומנם יפה יפה.
30 ענין אחר: יתם התרין שנשרו – אין מבאין
31 מאותן ויתים שאין מצריאין שגמנו אלא אם
32 כן נשרו במים. או שצריך לשלוק או לכבוש –

33 קודם שצריאין שומן. גמרא פולמוסוים –
34 שליו גור. צור – הוא כשנתה עירדת שבאריך
35 ישראל. עוקב – שדורש סביב הית כעין טבעת,
36 כמו 'עיקוקא'. תפשוט כליו לאחוריו – כמו
37 שכיר עני. והיה תפשוט על האבנים כן
38 הפזרם. לילפו – לשבחו על שגבה להם כל
39 קר. יש מתקשר ואין כל – שנהגו בעצמו

40 שליח גור. אין לו כלום. מתרושש – עש ונגו
41 בעני. ועל דן נבן זה. שהיה עירד
42 גדול. והוא עושה עבודת שדה בעצמו כמו עני.
מפני

1 השוקע גמר שקיעתו. נמצאו ששה עולין בשתים עשרה שעות של יום, וששה בלילה.
2 כל ימי ניסן – ראש טלה מתחיל לצאת. ובאייר – שור, ובסיון – תאומים, וכן הסדר.
3 נמצאו באור: מול דגים – מתחיל לעלות בבוקר, ולסוף שתי שעות – טלה מתחיל לעלות.
4 ולבסוף ארבע – גמר עלייתו. ושור – עולה לראש שש. גמר שור – ומתחיל תאומים.
5 ולסוף שנתה – גמר תאומים, ומתחיל סוסין.

6 נמצאו ראש טלה באמצע הרקיע. שרירי עברי
7 שש שעות מתחילתו לעלות. ובשש שעות ראש
8 מגיע לאמצע הרקיע. שרירי מתחילת עליית המול
9 עד תחלת שוקיעתו ששים עשרה שעות. נמצאו
10 ששעמשה שמתחיל לעלות עד שש שעות – מגיע
11 לאמצע הרקיע, ולסוף שנתה שעות משעלה. הוי

12 וזנב באמצע הרקיע. נמצאו זנב טלה בארד בסוף
13 שעה ששעריית – באמצע הרקיע. ומשני חתום: הא
14 – בחרפי, הא – באפלי. ופירש עם בקונטרס:
15 "בחרפי" – חסין ושיפין, והורעים בחתלת החורף.
16 "באפלי" – שיערים קטנות, הנודעים בארד.

17 ומדוע קשיא לפרושי הקונטרס: דבעשר שעות
18 ביזם אין כוכבים נראין. ומול בימה נראה. ועוד:
19 וכי רדף פועלים לצאת ממלאכתם בעשרה שעות?
20 הא אמרין ברש "פועלים" (בכא מציעא פג.ב.)

21 דפועל 'בכניסתו לביתו משלה', והיינו בלילה. על
22 כן נראה: והיינו כמיה שמוזר דלי מתחיל לעלות
23 בבקר. ונמצא דקיימא כוונה ארשיהו בסוף היום.
24 בעי רבא הקרישין מהו שילקח – שגמנו יש
25 שום צריכותא. הא דאדיל ומביעיא ליה אבל דה

26 דהו. ונראה דבעיא דרעיש – אליבא דרבי, לעיל
27 ב'הקדמן רבד' (ו.ב.) דעיש קרבן גמנו הוא
28 השיך ברוך 'לא תקריב'. הלך לצור – אין זה
29 צור 'העושה', אלא צור אחרת שהיתה בארץ
30 ישראל. עוקב – עשה כן מפורשים כמו (שעיה ח)

31 'ועתקו' – עוקב גור סביב ויתו. לא יתבן,
32 דהא תניא 'עוקב תחת ויתו'. ובערוך פירש:
33 חופר ומשלק אבנים. דברפרישת ברש פירקין.
34 ואם

35 בשרות, אלא מוקין הוי מביאין. אין מביאין לא מביית התבליים ולא מביית השלחים ולא מן
36 מה שנוערו ביניהם, ואם הביא – פשר. אין מביאין אנפקמן, ואם הביא – פשה. אין מביאין
37 מן התרין שמשורו בפנים, ולא מן התבליים ולא מן השלוקים, ואם הביא – פסול. גמרא

38 'וישלה יואב תקועה ויחם משים אשה חכמן' – מאי שנא תקועה? אמר רבי יוחנן: מתוך
39 שרגילין בשמן וית, חכמה מצויה בהן. תנו רבנן: "ומבל בשמן רגלו" – זה הלוקו של אשר,
40 שמושך שמן מפעניו. אמרו: פעם אחת נצרכו להן אנשי לודקיא בשמן, כיצו להן פולמוסוס

1 אהר, אמרו לו: לך והבא לנו שמן במאה ריבוא. הלך לירושלים, אמרו לו: לך לצור. הלך
2 לצור, אמרו לו: לך לגוש הלב. הלך לגוש חלב, אמרו לו: לך אצל פלוני לצורה הל, ומצאו

3 לך שמן במאה ריבוא ואינו צריך? אמר לו: התבן לי עד שאספיים מלאכתה. המתין עד שספיים מלאכתו. לאחר שספיים מלאכתו,
4 הפשלו כליו לאחוריו ויתה מספק ובה בדרך. אמר לו: יש לך שמן במאה ריבוא!? כמדימה אני ששחוק שחוקי בי התירום. בין
5 שהגיע לעיר, הוציאה לו שפתו קומקומו של חמין, ורחץ בו ידיו ונגילו. הוציאה לו ספל של יוקב מליאה שמן, ומבל בו ידיו

6 ורגליו. לקיים מה שנאמר "ומבל בשמן רגלו". לאחר שאכלו ושתו, מרד לו שמן במאה ריבוא. אמר לו: כלום אתה צריך ליותר?
7 אמר לו: הן, אלא שאין לי דמים. אמר לו: אם אתה רוצה לקח – קח, ואני אלקך עמך, ואפול דמיו. מרד לו שמן בשמונה עשר
8 ריבוא. אמרו: לא הניח אותו האיש לא סוס ולא פדד ולא גמל ולא חמור בארץ ישראל שלא שברו. בין שהגיע לעיר, יצאו

9 אנשי עיר לקלסו. אמר להם: לא לי קלסנו, אלא להו שבא עמי, שפגד לי שמן במאה ריבוא, והיו נושאי בי בשמונה עשרה
10 ריבוא. לקיים מה שנאמר "יש מתעשר ואין כל מתרושש ואין רב". אין מביאין לא מביית התבליים. ותתנאי: אין מביאין אנפקמן,
11 ואם

מנחות. פרק תשיעי – כל קרבנות הציבור דף פו עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קצ"ו רש"י

פני שהוא מוחל שרף – בעלמא, אינו שומן. רבי שמעון דפסבל ביה – הדי שמן, ואם הביא – פסול. נכבטא – שוקרין בלשמיא. גניא רבי יהודה [אומר] אנפיקינון – דהני במתניתין, דינו שנת ויהי רובי. שמשי את תשיעי – לפי שהוא סוסר, ויש בו כח. לא היה רע – דינו שריות רע. **משנה** שלשה – לקטיות יש ביה, שלשוקין ארוח בשלש פגמיה, וכלל לקטיה שי בו שלשה

שומים. היות הראשון – זיתים שלקטן בראשונה. מערתי בראש ית – מנחו להחבשל, ונדשה גררין בראש היות באליו, עני אחר. מלקטן בראש היות, גנובה שבאליו, במשק שחיתים קדמין להחבשל תחילה מפני שהמה זורחה עש תרי. מור רובי וברכו לברכה. וכותש – אתון הגרירים. ונתן בתוך הפל – כדי שיהו הגלול שבשמן מעצמו בלא דוחק חרץ לטל, והפסולת והגרירים שבשמן נשארין בסל. זה היה שמן ראשון – שבלקטות ראשון. חור ולוקח – מה שכתב הגרירים ששאריו בסל – טוענו בקורת בית הבר, ומציא שנטו. מה שהוא יוצא בעשוי – זהו שמן שני. רבי יהודה אפי' – לא היה טוענו בקורה – לפי שהוא נטען ביה, וזהו השמרים שאתון ומתערבין בשמן, אלא באבינו טוענו. ומה שיראנו עשוי – זה היה שמן שני. חור ופוח – הגרירים טענו בקורה, ומה שיראנו – זה שמן שלישי. מערתי בראש חור, אולם זיתים אין מתבשלין כל צורך באליו, אלא שנתון בראש הגג בתמה כדי לרובכן, כך שמעתי. עני אחר מרבותיה ורובם לברכה. "מערתי בראש הגג" – כלומר, מלקט זיתים שבמנעו האלף, שאין בראש היות. כלומר, אתון שיכול לעמוד בראש גג ונטלן. שאתון אין מתבשלין מנחה, כמו אתון שבראש היות. והאי דאמר "בראש הגג" – לסימנא קאמר היות השלישי – לוקט זיתים התחתונה, לפי שאין זה זורחה עליהן ומיר – אין מתבשלין יפה, ומאחר בלקטותן, ודעו שבי' ונטענו בבית הבר" – מניחים במעטן, עד שלקח – שיתרבה לקטיות וישתנו מראיקו, וינענו בראש הגג" – כשעשהו ביה במעטן ברוח רצא מן מהל ונטשה. **גמרא** מערתי תנן – שפניה היות עד שנחבשלו תנינים כל צורכי, או מגלגל תנן – דיינו נמי שמנחו באליו עד שנחבשלו יפה, כגון "ביצה מגלגלת" (עוקבין פרק ב משנה ו). שם זית – דרביה בקרא "שמן זית כך תבית" (שם סב), מתיר – שיהיו זיתים באליו עד שיהיה שיהיה – מנחה – כשעשו אתון ונרובתו. רבי יהודה אומר לא היה טוענו – לית ראשון, אלא כותש. כותש – דקתי במתניתין מני רבי יהודה היא, "חור הסל" דקתי במתניתין – אתאן לרבנן דבריתא, גנא קנא דרבי יהודה. האי גנא – דמתניתין סבר לה רבי יהודה בחדא – ב"כותש", ופליגי עליה בחדא – ב"חור הסל". **משנה** השני שבדה ראשון הראשון שבחה שני שני – ואף על גב דהשני שבראשון ראשון שבשני שני למנחה, לא אתי בשני שבראשון למנחה,

ואם הביא – פסול, והתניא ואם הביא כשר מפני שהוא שרף! אמר רב ופקי לא קשיא: הא – רבי חייא, הא – רבי שמעון בר רבי. דרבי חייא זריק ליה, ורבי שמעון בר רבי מטביל [ביה] (ליה). וסימנך: עשירים מקמנזין. "ששה חדשים בשמן המור" – מאי שמן המור? רב הונא בר חייא אמר: ססכתא. רבי ירמיה בר אבא אמר: שמן זית שלא הביא שלישי. תניא נמי הכי, רבי יהודה אומר: אנפקנן – שמן זית שלא הביא שלישי, למה סכין אוהו? – שמשיר את השיער וימנעו את הפשיל. "אין מביאין מן התגרין ששירו במים". תנו רבנן: שמן זית קבולש, שלוק, שרדי, ושל שמרים, ושל ריח רע – לא יביא, ואם הביא – פסול. בעי רבה: הקדישו, מהו שלקח עליה משום פלע מום? כיון דפסול – קבעל מום דמי, או דלמא אין פלע מום אלא בבקמה? תיקו. **משנה שלשה זיתים הן, וכן שלשה שלשה שקינים. היות הראשון, מנגרין בראש היות**

ואם הביא פסול מפני שהוא שרף – מחדל בעלמא ולא שמן, ודחי חשיב ליה מתניתין בדי שנגנים פסולין ומכל מקום "שמן קרי ליה כר פירש בקונטרס. ורבינו תם גירס במתניתין "ואם הביא – כשר". **ור"ק** ליה – כלומר, לא היה אכזר, אבל לא זורק ממש, דסכין אותו, שמשיר את השיער ומנעו את הדבשה.

שלשה זיתים – פירש בקונטרס: שלש פעמים בשנה מלקטין את הזיתים, לפי שאין מתבשלין בבית אחרו, וקשיא דבמסכת פאה (פרק א משנה ח) משמע דחייבין בפאה, וכל דבר שאין לקטותו באחד – לא מחייבא בפאה, כדאיתא בריש "כלל גידול" (שבת סח,א). ומנעו אתה דלא נלקטין כולן באחד, אלא שה מתבשל יותר מזה, כדומשח ואילן, ועורך פירש בפירוש הקונטרס, דבשלשה זיתים לוקט את הזיתים, לפי שאין מתבשלין כולן בחדא, ובגמרא דבעי "מערתי תנן, או "מגלגל" תנן, פירש בערוך: "מערתי תנן" – כלומר, לוקט אחד אחר אתון ומתערבין, "או מגלגל תנן" – שנטשה לחם סימן שלא יתערבו עם אחרים, ומנעוה עד שיתבשל יפה ויתרכב, כביצה מגלגלת. ובמסכת עירוב (פרק ד משנה א) ומייתי לה בפרק קמא דביבט (טו,ב) כתיב של זיתים ומגלגלין, ובפרק אין מעמידין (עבודה זרה ט"ב): "זיתו קלוקטא ומגלגלין" – פירוש: זיתים הנמתקים לאכילה נקראין "מגלגלין". שחן

וכותש ונתן לתוך הפל. רבי יהודה אומר: סביבות הפל, זה ראשון, חור ונטען בקורה, רבי יהודה אומר: באבנים, זה שני. חור ונתן ונטען, זה שלישי. הראשון למנחה, והשאר למנחות. השני מנגרין בראש הגג וכותש לתוך הפל. רבי יהודה אומר: סביבות הפל, זה ראשון, והשאר למנחות. ורבי יהודה אומר: באבנים, זה שני. חור ונתן ונטען, זה שלישי. הראשון למנחה והשאר למנחות. עומטנו בבית הבר עד שלקח וימנענו ומנענו בראש הגג, כותש ונתן לתוך הפל, רבי יהודה אומר: סביבות הפל, זה ראשון, ונטען בקורה, רבי יהודה אומר: באבנים, זה שני. חור ונתן ונטען, זה שלישי. הראשון למנחה והשאר למנחות. **גמרא** איפעיא להו: "מערתי" תנן, או "מגלגלו" תנן? תא שמע, דתניא: שמן זית – מניחו, מכאן אמרו: זית ראשון, מנגלולו בראש היות וכונסו לבית הבר ונתנו בפסליו, שמן היוצא ממנו זה היה ראשון, טענו בקורה, שמן היוצא ממנו זה היה שני, וחור ופרק בתון ונטענו, זה היה שלישי, הראשון למנחה והשאר למנחות. וכן זית שני, עומטנו בבית הבר עד שלקח וימנענו בראש הגג, ונתן לתוך הפל, רבי יהודה אומר: באבנים, זה היה שני, ונתנו בפסליו אלא לתוך סביבות הפל. תא גופא קשיא, כותש מני? רבי יהודה היא, ולא היה גורתה לתוך הפל אלא לתוך סבר לה פותיה בחדא, ופליגי עליה בחדא. **משנה** הראשון שבראשון אין למעלה הימנו, השני שבראשון והראשון שבשני שני, השלישי שבראשון והשני שבשני ששלישי שני, השלישי שבשני והשני שבשלישי שני, השלישי שבשלישי אין למטה הימנו. אף כל המנחות שהן לאכילה אינו דין ששמענו שמן זית וזו! תלמוד לומר "וזה תבית לראשון" [ואין וזה תבית למנחות].

דאמרין בגמרא דלמנחה בעינן "תבית", ולא היה כתיב אלא ראשון שבכל זית דמתניתין דכותש" – רבי יהודה היא. **גמרא**

1 שוין למנחות – אבל למנחה אין שוין, דאין יודך אלא נקי, הראשון לעולם נקי.
2 ופרשו הקונטרס נקי. ר' דבריפישת – מרישט שמעתי הראשון למנחה והשאר
3 למנחות. לא לאבילה אני צריך ולא לאורה אני צריך – יש שפירשם: מדרגות שולחן בעפון
4 ומנחה בדרום ולא לגד מערב ששם שביתה, וליא – דלא לאפקי לזע מערב אקתי,
5 וכי מתישב מני לגד מערב, אפשר שנתן זה
6 לצד צפון חזק לצד דרום, ומתיצב הבית ולפינים היו
7 מנומחים, כדאמר לקמן בפרק שויה הלחם" (נחב).
8 ואיכא למאן דאמר: מנחה ומערב, ואיכא למאן
9 דאמר: צפון ודרום ומנוחין, ופירשו הקונטרס עיקר
10 – דרייק מדרשלתון בעפון ומנחה בדרום ומנחה
11 היה באמצע, שמע מינה לא לאורה אני צריך ולא
12 לאבילה, דאם הייתי צריך – הייתי נתון מנחה
13 סמוך לשולחן, כגוהה שבעולם.

14 **מחויין** – פררכת העדות עיקרן בו – בפרק "במה"
15 מרליקין (שבת כבב), גיטין; וכי לאורה
16 הוא צריך, צפון ודרום ומנוחין, ואיכא לה בעינינו שנה שלחבו
17 ישראל במדבר לא הלכו אלא לאורו בו, ומפרש
18 רבינו חסד: דאראון קרי, לא לאורה היה צריך –
19 אורן, והלא כל אורן ארבעים שנה שהלכו ישראל
20 במדבר לא הלכו אלא לאורו של עמו האש,
21 כדאיתא בבבליהא מנדלאת בעושקן, מסתכל
22 בטפח – ורואה בו, כתיב: – ורואה מה שבטתה;
23 ומתורת דביבית בפרשת "אמור אל הכהנים" אמר:
24 וכי צריכין לה, והלא כל אותם ארבעים שנה
25 שהלכו ישראל במדבר לא היו צריכין שנה שלחבו
26 "כי ען" לה, ומשקין, ומיהו טוניה דשמעתין
27 משמרת ארבעים שנה, קרי וקשיא: אדוהא ליה ליתמי?
28 "כל העולם כולו לאורו של מקום היו הולכים!"
29 **ממנה** היה מרליק – כלומר, ממנה מתחיל
30 ההדלקה, שאותו מרליק תחילה בורח
31 ובו היה מסיים – והחבבה בבוקר, שאותו מטיב
32 איתרין, לפי שבכל בוקר מוציא אותו דולק
33 והשאר מוצא שבתה, ופעמים שהיה דולק כל
34 היום ביום, וקבועי מנחה שאר הנרות – שבבוקר
35 היו כולם כבות, חוץ ממנו, ומטיבו – שמעשרו מן
36 השמן, כדכתיב: בבקר בבקר בהיטיתו את הנרות
37 וגו', ובר מערבי שדולק כל היום, לערב היה
38 מרליק ממנו שאר הנרות, כן פירש בקונטרס, וזה
39 היה קודם שנתן שמעון העזיק, שהיה נר מערבי
40 דולק כל היום בו, כדאמר בריש "טרף קלפתי"
41 (וימא לטא): כל ארבעים שנה ששימש שמעון
42 העזיק, היה נר מערבי דולק, מכאן ואילך –
43 פעמים דולק, פעמים כבת, והיה צריך ליתן בה
44 שמן בשבתות, שחזקו דולקת עד הערב הדרליק
45 בה השאר, ויהי נר מנסבת תמיד פירש אראשן
46 "אמר לך המלכה קמא" (לגא), נכנס ומצא שתי נרות מחדות דולקות, ונמנה את אלו – פירשה: שתי נרות מחדות מניח עד לאורם דם תהמי, כדנפיק לן
47 שקרב בפרק תשיעי דימא (לגא) סידור מערכה משמיה דגמרא, וקא רבי אהא תנא כמאן דאמר לקמן בפרק הלחם" (נחב), מנחה ומערב היו מנוחין, הדר קנה: מנחה
48 כשבה – פירשה: יארח, שנתן שמעון העזיק, שלא היה ענין גיטל, מרשט ומרליק מן הדולקין – פירשה: ומישי חזי שנתן
49 את השאר, ואחר כך מרשן את השאר – והיינו, הטבת חמש נרות, ובפרק "החלו עליהם" קנה: נכנס ומצא שתי נרות מחדות דולקות – מרשן את המנחה, ומניח את המערבי
50 דולק, שממנו מרליק את המנחה בין הערבים, מצא כשבה – מרשט ומרליק ממונחת העולה, ובפרק "במה מרליקין" (שבת כבב), פירש בקונטרס: דבר מערבי היה מטיב בין
51 הערבים, ואוחז את הישנה בידו, או היה מניחה בכלי, עד שדחה נותן שמן ופתילה ומרליקה, ומרליק ממנה את השאר, והקשה רבינו חסד: אם אפשר לעולם כן מאי קפריך
52 תהו: האם האב כיון דקבועי נרות לא סגי ולא למישקל ודולוק, וקשיא למאן דאמר (שבת כבב), אין מרליק מנר לניו מאי קשיא? הרי באותה שעה יבול להדלק את כולן,
53 דנאראי שדוסיא פתילה ישנה מן הדר שבמנחה, איו בו משום מצוה ויש לומר: דלא אפשר לעשותן, כל משום דדרשתינן בתורת כהנים: "להחלות נר תמיד" – שצריך שיאיר
54 שבע דולקות את נרות, ואיזה זה נר מערבי, ורבינו יצחק מן אבדרם פירש: דבעד שהישיה דולקת נבר מערבי, היה מרליק ממנה את השאר על ידי פתילות ארבות, ושוב
55 קבע את הדולק, ואז נותן בה שמן ופתילה חדשה ארבות, והיינו "ובה היה מסיים" – והיינו "שעות" – שהיה מרליק ממנה, נאמרת שהדולקת אמש, את
56 השאר כל ימי שמעון הצדיק, ולישנא דמתניתין דתמיד משמע כדבריו, מדקתי "שמעון מרליק המנחה בין הערבים", ואפשר במה שמרליקה שחיות ממונחת העולה, ואין מתניתין
57 עד הערב שדיליקה ממונחת העולה ואחר כך ידלק ממנה את השאר, משום כדכתיב "תמיד" – דבעתן שהיה המנחה דולקת תמיד, ואם התענה תלוי בכך, אם כן, לפירוש
58 הקונטרס קשיא: בדשעה שאותו הישנה בידו, אין שום נר דולק במנחה; ושואר הא דהקן הכי, היינו טעמא שלא לשנות מכוונת שהיה שעה שחבטו קלבי שמעון הצדיק.

גמרא שוין? והא אמרת: ראשון למנחה והשאר
למנחות! אמר רב נחמן בר יצחק: מאי "שוין"? שוין
למנחות, אף [קל] המנחות היו בדין [וכו']. תנו
רבנן: "וזה" – אין "וזה" אלא נקי. רבי יהודה אומר:
"פתית" – אין "פתית" אלא פתשו. ויבול יהא וזה קפית
פסול למנחות? תלמוד לומר "ועשרון סלת כולל בשמן
פתית". אם כן מה תלמוד לומר "למאור"? אלא מפני
החיפיון, מאי חיפיון? אמר רבי אלעזר: התורה הקה
על משקן של ישראל, "צו את בני ישראל ויקחו
אליהם שמן זית וזה" – אמר רבי שמואל בר נחמני:
"אליהם" – ולא ליה, לא לאורה אני צריך, שלחן בצפון
ומנחה בדרום, אמר רבי ירמיה אמר רבי אלעזר: לא
לאבילה אני צריך, ולא לאורה אני צריך. "ונעש לבית
הלווי שקפים אממים" – תנא: שקופין מופנים ואממים
מבחוין, לא לאורה אני צריך. "מחויין לפרכת העדות
באהל מועד" – ערות הוא לכל באי עולם שהשכינה
שורה בישראל, ואם תאמר: לאורה אני צריך – והלא
כל ארבעים שנה שהלכו ישראל במדבר לא הלכו
אלא לאורו! אלא ערות הוא לכל באי עולם שהשכינה
שורה בישראל, מאי ערותה? אמר רבא: זה בו מערב, כי
שנותנין בה שמן כנגד הכרותה, וממנה היה מרליק
ובה היה מסיים. **משנה** מאין היו מביאין את הנץ?
קדושים ועטולין – אלא לניו, שגיה להן – בית רימה
ובית לבן ברה, וקפר סינגא בבקעה, כל ארצות היו
פירות, אלא מיכן היו מביאין, אין מביאין לא מבית
ההיכלים ולא מבית השלחמים ולא ממה שנועד ביניהן,
ואם הביאו – פשר. אין מביאין הלוקטין, ואם הביאו
– פשר. אין מביאין ישן, דברי רבי, ויחכמים מכשירין.
אין מביאין לא מתוק ולא מעושן ולא מבושל, ואם הביאו – פסול. ואין מביאין מן הרגילות,
אלא מן הרגילות ומן הקרמים העבודין, ולא פונסין אותן בהצנין גדולים אלא בהקלות
קטנות, ואינו מביא את הקבית עד פיה, כדי שיהא ריחו נודף. אינו מביא מפייה, מפני
הקמחין

1 **גמרא** שוין – בתמידה, דקתי "השני שבראשון הראשון שבשני – שוין". הוא
2 אמרת "ראשון למנחה והשאר למנחות", והשני שבראשון – אין ראוי למנחה, ראשון
3 שבשני – ראוי למנחה, והכי הוי שוין למנחות – שאם רוצה ליתן הראשון שבשני
4 למנחות – דרי' הוא כשני שבראשון.
5 וכותיב בו "למאור"? אלא כן – והוא כושר
6 נמי למנחות. מה תלמוד לומר – "וזה" וכתית
7 למאור? פני חיפיון – לא בעינן דן וכתית
8 למנחות, כמו לנרות. דכתיב נמי כשרות אפילו
9 אינו יודן וכתית. לפי שהמנחות הן מרובות,
10 וצריכות שמן הרבה, ואילו היה צריך לחזור
11 במנחות נמי אחר דן וכתית כמו למנחה –
12 הוה מפסידים, הוה לוקחין אותו ביוקר. שלחן
13 בצפון ומנחה בדרום – והחבבה מחדת כלפי דין,
14 שלא לאורה אני צריך, שקופים – מופנים,
15 שהמשקופין של הלחות, היינו צר שבחולן,
16 וזה מופנים, ודרובם שכלול מחדת כלפי דין,
17 להוציא אורה לעולם, מפנה היה מרליק –
18 האחרות, ובה היה מסיים, כדתנן (תמיד לגא),
19 בא ומצא שתי נרות מחדות דולקות, שצנורה
20 היתה בעמדת מנחה ומערב, מכבה האחת שבצד
21 מנחה ומשנהה ומניח האחת שבצד אותה
22 שבמנחה, הוא נר מערבי, ומניחה דולקת עד
23 לערב, ומרליק האחרות שכבו בשעה, ומטיב,
24 חוזק מה שנשאר מן השמן ומן הפתילה לדיוך,
25 והנותן בה שמן ופתילה, ומרליקה ביד לקיים
26 בה מצות הדלקה, ומסיים בה הדלקה – שהיה
27 מרליקה בטר כל הנרות, **משנה** הלפסין –
28 שנתבשלו הענבים בחמה יותר מדי, מעושן
29 כל שדוהו הענבים מרים, היו מעושן אותו כדי
30 למתקן, ואז מבישלו אותו, לא תחוק – כשדוא
31 מתוק מחמת עצמו, כדמפרש בגמרא, ענין אחר:
32 תרוש של עבר עליו ארבעים יום, מן הרגילות
33 – שקרוי טריליש, לפי שאין יפה יפה, אלא
34 מן הרגילות – אין שדולק בצפנים מכוונת, שדוא
35 יפה, הקמחים – מפרש בגמרא, לא היו מביאין
36 אותו בחבצין גדולים – לפי ששדוהו מסתפק
37 ממנו על ידי, היו הענבים מרובות, ומתקלקל
38 הדין, כדי שיהא ריחו נודף – שכשדוא
39 חסירה קימעה, הין נודף יותר משדוהו מליאה,
מקום

מנחות. פרק תשי"ט – כל קרבנות הציבור דף פז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רא

הטופות

1 **הלויים מיון** – אין ענינם שנתמקו בשמש, כמובח בגמרא, דמוק לה בחוליא דשמא.
2 ומיהו לא כמו שפירש בקונטרס שתולין העניבים לשמש. דהא בפרק 'המבור'
3 פירות' (בבא בתרא ג.ו.ג.) קמינ בבירייתא יוין הלויטיו ועל צמוקין, אלא במחבור. בעודן
4 בפנן נמתוק בשמש.

מתוק – לשון אחד פירש בקונטרס: תירוש,

5 שלא עברו עליו ארבעים יום. ולא חזק,
6 דהא הבא קמינ 'ואם הביא – פסול', ובפרק
7 'המבור' (ש.טא.) תני רבי יוחנן: אין מניח – לא
8 יביא. ואם הביא – בשר. ונראה בלשון אחד
9 שפירש: מתוק, היינו, מאלוי, ולא מחמת השמש.
10 **כרוך** תני – להבשיר קמור, כמובח סוגיא
11 ד'המבור פירות' (ש.טא.) ד'הלויטיו בשר. ואקל
12 נג דאצטריך ליה לתא למינא הלויטיו שמתוק
13 – לא משמע ליה לריבאי לחלק בן זה לזה.

14 **כשם** שהדיבור יפה לבשמים כי – בפרק קמא
15 דבריתות (ג.ו.) קאמר רבי יוחנן איפבא
16 גבי קטורה. דתניא: כשהוא שוחק אומר 'היטב
17 חרקי, וקאמר: מטייל ליה לרבי יוחנן, דאמר: כשם
18 שהדיבור רע לין כך דבור יפה לבשמים. משום
19 דרבי קאמר רבי יוחנן בסבכים – קאמר ליה: כי
20 היכי דקם לן בקטורת שהדיבור יפה לבשמים. כך
21 הדיבור רע לין. וכי קאי בקטורת – קאמר ליה:
22 כי היכי דקם לן בסבכים שהדיבור רע לין. כך
23 הדיבור יפה לבשמים. **שנובתן** רחבים גטיסין
24 – ולא 'שנובתן' כרחבן, כדאשכחן רוחבו מייח
25 קרא דכתיב 'נח רחבו'. וברבאשת רבה אמר:
26 דבבשיל של תמיה, דהוי כל כך נבדחם, שאוכלים
27 על גבי ארום. וכשהו מרכיבין אותן על הגמלים
28 – רגליהם הבשלים נגדירן לארץ.

הדרן עלך כל קרבנות

שתי מדות, אחד גרוש ואחד מתוק – תימה

31 גדול: דרבי מאיר, דרשה לא מקרא דכתיב
32 'עשרון ששון' וכו'. ובקונטרס פירש
33 דרבי מאיר סבדא ליה גמרא דשתי עשרונות
34 בנבור.

35 **גדוש** שבו היה מודד לכל המנחות – איפבא
36 לא רצו לעשות, למודד בגדוש לחביתי בוקן גדול
37 – שלא ישפור הסלת לארץ כשהעורה.
38 מודד

1 קמחין – שקי"ש. כיצד בוקד – לידע אם היין יפה. נזכר יושב וקנה בידו – ורואה כשהו
2 מוציא היין מן נזק החתי. וזק תני – שהתחיל לצאת אחרו לבן שנתת היין שצף על
3 השמרים. הקיש – הגובר על גבי הכד, וסותם הו מד. וזה היה סימנו שלא היה רוצה לדרב
4 כל זמן שמוציאין היין. **שנאמר תמימים יהיו לכם** – ואם יהו בו קמחין – היו כבעל מום.
5 **גמרא** כרוך ותני – אין מביאין הלויטיון. לפי

6 שאין מביאין לא מתוק וכו' ואם הביא – פסול'. רב
7 אשי אמר – לא בכרוך. הלויטיון – בשר. דהויא
8 חוליא דשמשא ולא מאיס, אבל מתוק מחמת
9 הפירי – מאיס דהיינו דקמני 'פסול'. מאן שפעת
10 ליה דאמר לא יביא רבי – דקמני במנתותיה דבר
11 רבי, דהא ביריתא דקמני 'לא יביא ועל כרוך'.
12 רבי, וקמני בביתא (ביריתא) 'אם הביא – בשר'.
13 ודכי מצי למימר 'הכי נמי פסול?' היינו מעמא –
14 שאין מביא שן – דכתיב 'אל תרא לן כי יתאום',
15 דלא היה חשוב לן אלא ארום. ושנה ראשונה יש
16 בו עקב אדמומה, נפי. לא ולא משום ללכבש
17 דמי. יין העבדים – חפרים פעמיים. רפי ליה
18 כפי ריפקא – שחפרו פעמיים. ורבי מיא על חד
19 תרי – שהיה יוכל למוחו במים כפלים מיין אחר.
20 דין דעלמא דרי על חד תלאת, וזה מקבל עלו
21 ששה. והיינו 'על חד תרי' – דין אחר. כיוות
22 לדיות בינויות – כדים בינונים של לוד. אין
23 מניחין את התיבים שתיים – זו על גבי זו. שנובתן
24 כרחבן – שהיו רחבים מרוב שמנות, כמו
25 שנובתים, והיינו 'כר רחב'. שופרים = מלאכים
26 הסד לא יחשו – מאי אמרי הך שומרים?
27 ופיקריא – קדם שחרב. הו אמר' כי בחר ה'
28 בעיין – אף לעמד לבא עתידים המלאכים לדות
29 שומרים. ולומר 'כי בחר ה' בעיין'.

הדרן עלך כל קרבנות

31 **משנת** שתי מדות, רבי מאיר אומר עשרון
32 עשרון – דשני כלים היו שם, כל אחד מחזיק
33 עשרון. ולא היה מודד – לפי כבלי מחזיק
34 שלש עשרונות, אלא מודד שלש פעמים
35 בעשרון. **גמרא** אחד גרוש – שלא היה בו
36 עשרון אלא אם כן גרשה. ואחד מחוק –
37 שהמזוק היה גדול כל כך, שכשהיה מתוק
38 היה בו מחוק

29 **אומר** "וכי רבי יוחנן הקדישו, מהו שילקה עליו משום בעל מום? כיון דפסול – כפעל מום אלא
30 בכהמה? תריקן. תנו רבנן: אלים – ממוזאב, כבשים – מחברוך, עגלים – משרון, גזלות – מהה המלך. רבי יהודה אומר: מביאין כבשים
31 שנובתן פירוק. אמר רבא בר רב שילא: מאי מעמא דרבי יהודה? דכתיב 'ורעה מקמד ביום ההוא רב נחב'. פתיב "על חומתוך
32 וירשלהם הכתקום שומרים כל היום וכל הילילה תמיד לא יחשו המזפורים את ה' אל דמי לכם". מאי אמרי? הכי אמר רבא בר רב
33 שילא: "אתה תקום ותרם ציון". רב נחמן בר רבא אמר: "בונה ירושלהם ה'". ומעיקרא מאי הו אמר? אמר רבא בר רב שילא:
34 "כי בחר ה' בעיין אזה למחושב לו".

הדרן עלך כל קרבנות הציבור

36 **שתי** מדות של יבש היו במקדש, עשרון, וחצי עשרון. רבי מאיר אומר: עשרון, וחצי עשרון. עשרון מה היה משמש? – שבו
37 היה מודד לכל המנחות. לא היה מודד, לא בשלשה לפר, ולא בשל שנים לאיל, אלא מודדן עשרונות. חצי עשרון מה היה
38 משמש? – שבו היה מודד התיבי כהן גדול, מחצה בפקר ומחצה בין הערפים. **גמרא** תניא: היה רבי מאיר אומר, מה תלמוד לומר:
39 'עשרון עשרון לכבש האחה?' – תלמוד ששתי עשרונות היו במקדש, אחד גרוש ואחד מחוק, גרוש – שבו היה מודד לכל המנחות,
מחוק

1 מוֹרֵד וְרֵמִינָה חֲבִיתִי כְּתוּב גְּדוּל כוּ - מֵהָ דִקְאֵמַר רַבִּי מֵאִיר 'וּמְחֹק' שֶׁבוּ מוֹרֵד לַחֲבִיתִי
2 כּוּן גְּדוּל' לֹא בֵעֵי לֵאקְשׁוּי - וְהִלְקֵא רֵעִי: שֶׁעֲפֹמֵם מוֹרֵד בּוֹה, וְעַפְמֵם בּוֹה.
3 **בְּמֵה** מַחְלֵק לַחֲלוֹת - פִּירֵשׁ בְּקוּנֵרְסוֹ: שֶׁמַּחְלֵק לַעֲשִׂיהָ, וְאֵי אִפְשֵׁר לִמְכּוּר כֵּן, הֵדָא
4 אִמְרִינן לִקְמֵן (פּרָבּוּ): דְּרַבִּיעֵית נִמְשָׁחָה, שֶׁבוּ הִיא מוֹרֵד לַחֲבִיתִי כּוּן גְּדוּל רַבִּיעֵית שֶׁמֶן כָּלֵל
5 וְהֵל חֲלוֹת, וְקוּרֵם לִישֵׁי צִוּיךָ לִבְלוּל, שֶׁשָּׂאֵד

6 סֵלֹת, וּמְכַל מְקוּם לֹא אִפְשֵׁר לַעֲשׂוֹת בּו טוֹרֵטְנִי -
7 דְּמַקְשָׁלָת וּמֵאֲנֵסִים סִימֵן לִקְלֵחַ סְבֵלָה, מִמּוֹ בְּמֵה
8 בְּעִסְהָ, מוֹרֵד קִטְנֵה כֵל כֵּר שֶׁל אַחַר מִשְׁנֵים עֶשֶׂר
9 בְּעֶשְׂרֵן לֹא רַצָּה לְתוּק, אִפְשֵׁר רִקְטָנָה כֵּן -
10 וְגַם הִיא אֵינָה סִימֵן בְּרַבְכָּה, 4

11 **מִהוּ** יִקְדָּשׁ קִמְצִים בְּגוֹרֵשׁ שֶׁל - פִּירֵשׁ
12 שֶׁקִּמְצֵי טוֹבִים לְבוֹנֵה בִלָּא בְּרִיבְיָן
13 וְקִשְׁיָא: רַחֲוֵה לִיה לְמִיטְרָ 'לְבוֹנֵה' בְּהִיאָו וְעוּד'
14 כִּיּוֹ דְגַם שְׁלֹחַן נִמְיָ בְּעִיבְיָן, כְּרַבִּינֵי 'בְּפּוֹרְתִי',
15 וְתַנִּיא לְבוֹקֵן בְּפִרְק 'שְׁתֵּי הָלָחִים' (מֵא.א): 'בְּפּוֹרְתִי'
16 - אֵילָּה הַלְּבָבִין, הִיאָן תִּסְקַן אֲרַתְנָה לְעוֹמֵר טוֹב
17 בִלָּא בְּרִבְיָן? וְנִרְאָה לְפִרְשֵׁי: דְּמִיירִי בְּקוּמְנָה שֶׁל
18 מַנְהֵל, בְּדַמְרִינן בְּפִרְק קִמְצָא (מִנְחוֹת ח.א): וּמַנְהֵל
19 שֶׁמֶקְדֵשׁ בְּדִבְלָא - כְּשִׁרְהָ, וְהוּדָא אֵד 'דְּמִסָּךְ' אֵינָו
20 מְקַדְשֵׁי לִיקְרִב, אַבְל מְקַדֵשׁ לִיפְסַל, וְהַשְׁרָא
21 הַקּוּנֵרְסוֹ נִרְוֹחַ מְדַרְשֵׁי לִיפְסַל - בְּטוּבָל וְיֵם
22 וְלִבְעִיָה, דְּרֵא לֵאוּ שְׁלֹחַן - לֹא מִיפְסַל, וְדַרְעִין לֹא
23 נִתְקַדְשׁוּ, בְּבֵילִי שְׁרֵה, כִּיּוֹ וְלֹא נִתְנַחַ בְּרִבְיָנָן
24 אַבְל לְמֵאִי דְּפִרְשִׁיתִי - הָא מִימְקֵי חֲבִי כִּבְר
25 נִתְקַדְשָׁה כּוֹלָה מַנְהֵל בְּבֵילִי שְׁרֵה, וּמִיפְסַלָּא בְּטוּבָל
26 יוֹם וּבְלַחְתָּי רֵישׁ לְפִרְשֵׁי: כִּי הֵדָא דְּפִרְק קִמְצָא (שֶׁם
27 ה.ב) גְּבִי 'וּז' שְׁמַרְבִּין' וּמְקַדְשִׁין לִיפְסַל - לְעַנְיָן וְלֹא
28 מַנְהֵל חוּ צוּרְהָ, מֵאֲרֹחַ שֶׁנִּתְקַדְשׁ הַקּוּמֵן עַל
29 הַשְׁלֹחָן, **שְׁנִתּוֹת** הִיא חֵזֶן - בְּפִרְק 'וּמִכְרִים אַת'
30 הַסְּפִירָה' (בֵּלָא בְּתַרְסָא פּרָבּוּ) אִמְרִינן: כְּדָמְרֵי טוֹב
31 כְּתָנָא, שְׁנִתּוֹת הִוֵּי בְּהוּן, חֲבִי נִמְי שְׁנִתּוֹת הִוֵּי
32 מְבוֹרֹת, וְפִירֵשׁ שֶׁם רַבְנֵי שֶׁמֵאֵל: מִלְּמַלְתָּ דְּרַב
33 כְּתָנָא בְּפִרְק 'שְׁתֵּי מִדּוֹת' - וְנִתְנַחַ בְּהוּן, אֵלָּא מִשְׁנָה
34 שְׁלִמְתָּ עֵינֵיהָ אִשְׁתֵּי מִדּוֹת שֶׁבֶת שְׁבֶת פִּירְק 'בְּרַבְרָא'
35 יי' (פ.ב) גְּבִי 'אֲנִידִפִּי', מְפַרֵשׁ בְּרַב כְּתָנָא: שְׁנִתּוֹת,
36 כְּתָנָא שְׁנִתּוֹת הִוֵּי בְּהוּן, וְהִשְׁתָּא בְּרַב קִמְצִינָן
37 דְּהֵם 'כְּדָמְרֵי רַב כְּתָנָא' עַל תִּירְוּחֵי אֲחֵי: שְׁנִתּוֹת
38 הִוֵּי בְּהוּן, וְהֵם נִמְי נִרְחִי: שְׁנִתּוֹת הִוֵּי מְבוֹרֹת,
39 אִף

28 **כְּתִיב**, לֵאוּ אֲרֹחַ אֲרַעָא. בְּעָא מִצִּינָה רְמִי פִר בְּרַב חֲמַר מְרַב חֲסָדָא: שְׁלֹחַן מְהוּ שְׁקִדְשָׁא קִמְצִים
29 לְבוֹה - שְׁלֹחַן מְקַדְשָׁא לְחֵם, קִמְצִים נִמְי מְקַדְשָׁא, אוּ דְלִמְאָא: דְּהוּוּ לִיה - מְקַדְשָׁא, דְּלֹא הוּוּ
30 לִיה - מְקַדְשָׁא? אָמַר לִיה: אֵינִי מְקַדְשָׁא. אוּיֵנִי וְהָאֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לְדַבְרֵי הָאוּמֵר מְסַחֲפִים
31 וּמְצַיְנָה קוֹפֵל - מְנַצֵּא שְׁלֹחַן מְקַדְשָׁא מִשְׁנֵה עֶשֶׂר טַפַּח לְמַעְלָה, לְדַבְרֵי הָאוּמֵר מְסַחֲפִים קוֹפֵל
32 וְנִמְצֵא שְׁלֹחַן מְקַדְשָׁא שְׁנֵים עָשָׂר טַפַּח לְמַעְלָה! אָמַר לִיה: אֵינִי מְקַדְשָׁא לִיקְרִב, אָבְל מְקַדְשָׁא
33 לִיפְסַל. **מִשְׁנֵה** שֶׁבַע מִדּוֹת שֶׁל לַח הִיא בְּפִקְדֻשָּׁא: הִיא, וְחִצְיָא הִיא, וְשְׁלִישִׁית הִיא, וְרַבִּיעֵית
34 הִיא, לֹגֵן, וְחִצְיָא לֹגֵן, וְרַבִּיעֵית לֹגֵן. רַבִּי אֶלְעָזָר פִּר רַבִּי צְדוֹק אוּמֵר: שְׁנִתּוֹת הִוֵּי בְּהוּן: עַד
35 פָּאן לְפָר' וְעַד פָּאן לְאֵילָּל, עַד פָּאן לְכֶבֶשׂ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוּמֵר: לֹא הִיא שֶׁם הִיא, וְכִי מֵה
36 הִיא חִין מְשַׁמְשָׁא? אֵלָּא מִדָּה יוֹרְדָה שֶׁל לֹגֵן וּמְצַיְנָה הוֹתָה שֶׁם, שֶׁבָּהּ הִיא מוֹרֵד לְמַנְתָּת
37 בְּתוֹן גְּדוּל, לֹגֵן וּמְצַיְנָה בְּפּוֹקֵר לֹגֵן וּמְצַיְנָה בֵּין הַתְּרַבִּים. **גְּמָרָא** תְּנוּ רַבְנֵי, שֶׁבַע מִדּוֹת שֶׁל
38 לַח הִוֵּי בְּפִקְדֻשָּׁא: רַבִּיעֵית לֹגֵן, וְחִצְיָא לֹגֵן, וְלֹגֵן, וְרַבִּיעֵית הִיא, וְשְׁלִישִׁית הִיא, וְחִצְיָא הִיא,
39 וְהוּוּ, דְּבִרֵי רַבִּי הִתְקֵדָה. רַבִּי מֵאִיר אוּמֵר: הִיא, וְחִצְיָא הִיא, וְשְׁלִישִׁית הִיא, וְרַבִּיעֵית הִיא, וְלֹגֵן,
40 וְחִצְיָא לֹגֵן, וְרַבִּיעֵית לֹגֵן. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוּמֵר: לֹא הִיא שֶׁם הִיא, וְכִי מֵה הִיא חִין מְשַׁמְשָׁא

27 **דְּאִי** בְּבֵילִי, טוֹרְטְנִי וְכִנְסִים?! - וְכִנְסִים! - בֵּינֵן דְּבִקְלָלָה
28 **כְּתִיב**, לֵאוּ אֲרֹחַ אֲרַעָא. בְּעָא מִצִּינָה רְמִי פִר בְּרַב חֲמַר מְרַב חֲסָדָא: שְׁלֹחַן מְהוּ שְׁקִדְשָׁא קִמְצִים
29 לְבוֹה - שְׁלֹחַן מְקַדְשָׁא לְחֵם, קִמְצִים נִמְי מְקַדְשָׁא, אוּ דְלִמְאָא: דְּהוּוּ לִיה - מְקַדְשָׁא, דְּלֹא הוּוּ
30 לִיה - מְקַדְשָׁא? אָמַר לִיה: אֵינִי מְקַדְשָׁא. אוּיֵנִי וְהָאֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לְדַבְרֵי הָאוּמֵר מְסַחֲפִים
31 וּמְצַיְנָה קוֹפֵל - מְנַצֵּא שְׁלֹחַן מְקַדְשָׁא מִשְׁנֵה עֶשֶׂר טַפַּח לְמַעְלָה, לְדַבְרֵי הָאוּמֵר מְסַחֲפִים קוֹפֵל
32 וְנִמְצֵא שְׁלֹחַן מְקַדְשָׁא שְׁנֵים עָשָׂר טַפַּח לְמַעְלָה! אָמַר לִיה: אֵינִי מְקַדְשָׁא לִיקְרִב, אָבְל מְקַדְשָׁא
33 לִיפְסַל. **מִשְׁנֵה** שֶׁבַע מִדּוֹת שֶׁל לַח הִיא בְּפִקְדֻשָּׁא: הִיא, וְחִצְיָא הִיא, וְשְׁלִישִׁית הִיא, וְרַבִּיעֵית
34 הִיא, לֹגֵן, וְחִצְיָא לֹגֵן, וְרַבִּיעֵית לֹגֵן. רַבִּי אֶלְעָזָר פִּיר רַבִּי צְדוֹק אוּמֵר: שְׁנִתּוֹת הִוֵּי בְּהוּן: עַד
35 פָּאן לְפָר' וְעַד פָּאן לְאֵילָּל, עַד פָּאן לְכֶבֶשׂ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוּמֵר: לֹא הִיא שֶׁם הִיא, וְכִי מֵה
36 הִיא חִין מְשַׁמְשָׁא? אֵלָּא מִדָּה יוֹרְדָה שֶׁל לֹגֵן וּמְצַיְנָה הוֹתָה שֶׁם, שֶׁבָּהּ הִיא מוֹרֵד לְמַנְתָּת
37 בְּתוֹן גְּדוּל, לֹגֵן וּמְצַיְנָה בְּפּוֹקֵר לֹגֵן וּמְצַיְנָה בֵּין הַתְּרַבִּים. **גְּמָרָא** תְּנוּ רַבְנֵי, שֶׁבַע מִדּוֹת שֶׁל
38 לַח הִוֵּי בְּפִקְדֻשָּׁא: רַבִּיעֵית לֹגֵן, וְחִצְיָא לֹגֵן, וְלֹגֵן, וְרַבִּיעֵית הִיא, וְשְׁלִישִׁית הִיא, וְחִצְיָא הִיא,
39 וְהוּוּ, דְּבִרֵי רַבִּי הִתְקֵדָה. רַבִּי מֵאִיר אוּמֵר: הִיא, וְחִצְיָא הִיא, וְשְׁלִישִׁית הִיא, וְרַבִּיעֵית הִיא, וְלֹגֵן,
40 וְחִצְיָא לֹגֵן, וְרַבִּיעֵית לֹגֵן. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוּמֵר: לֹא הִיא שֶׁם הִיא, וְכִי מֵה הִיא חִין מְשַׁמְשָׁא

אֵלָּא הוּוּ בְלִבְד וְשְׁנִתּוֹת סִימְנֵין הִוֵּי כֵּן: עַד כֵּן לְפָר' וְכִי רַבִּי נִמְי הִוֵּי בּו שְׁנִתּוֹת לִלְגוֹן חִצְיָא. וְכִי מֵה הִיא חִין מְשַׁמְשָׁא - וְהֵלָּא לֹא חִצְרֵבוּ לֹא מְעַלְמָא: אֵלָּא פַעַם אַתָּה הִיא
מִימֵי מִשְׁחַל לְשִׁמְן וּמְבוֹשָׁה, וְכִרְבִּיב 'שִׁמְן יוֹדֵךְ' (שְׁנִתּוֹת א.), מִדָּה יוֹרֵד - דְּהַלְּשִׁים וְהַטְבַּע מִדּוֹת. שֶׁבוּ הִיא מוֹרֵד שֶׁמֶן לַחֲבִיתִי כּוּן גְּדוּל - שְׁדִיחָה צְרִיבָה שְׁלֵשָׁה לֹגֵן, כְּדַמְרִינָן לִיעֵל
(א.א). 'בְּשַׁמֵּן' - דְּהַסְפִּיק לַח שֶׁמֶן, **גְּמָרָא** רַבִּי יוֹדֵה - קִחְשִׁיב מִמְּנַה לְמַעְלָה, וְרַבִּי מֵאִיר קִחְשִׁיב מִמְּנַה לְעוֹלָה.

מחוק - שבו היה מורד לחביתי כון גדול. והכמסים
אומרים: לא היה שם אלא עשרון אחד, שצאמרי:
"עשרון אחד לכבש האחר", אם כן, מה תלמוד
למר "עשרון עשרון?" - לרבנות חצי עשרון. ורבי
מאיר, חצי עשרון מנא ליה? נפקא ליה מ"עשרון".
ורבנן? ו"ו" לא דרשי. ורבי מאיר האי "עשרון"
אחד לכבש האחר? מאי עבדי ליה? - הווא, שלא
ימודד ולא בשל שלשה לפר ולא בשל שנים לאיל.
ורבנן? - נפקא להו מנקודתו, לתניא, אמר רבי
יוסי: למה נקוד ו"ו שצאמצע "עשרון" של עשרון
ראשון של יום טוב הראשון של חג? - שלא ימודד
לא בשל שלשה לפר ולא בשל שנים לאיל. - ורבי
מאיר? - נקודו לא דרשי. "חצי עשרון מה היה
משמש? שבו היה מורד לחביתי כון גדול" מורד.
ורמינני: חביתי כון גדול לא היו באין חצאין, אלא
מביא עשרון שלם והוציאו! אמר רב שלוש: מאי
"מורד" נמי דתקנינן? - מחלק. בעא מיניה רמי פר
המא מרב חסדא: חצי עשרון לרבי מאיר, גורש
היה או מחוק היה? (סימן): חצי. חביתי. (שולחן). -
והיבטי לך לרבנן! - לרבנן, עשרון גופיה קא מיקרא
לחי: גורש היה או מחוק היה? - אמר ליה: מדרבי
מאיר נשמע לרבי מאיר, ומדרבי מאיר נשמע לרבנן.
מדרבי רבי מאיר עשרון מחוק - חצי עשרון נמי
מחוק, מדרבי מאיר מחוק - לרבנן נמי מחוק. בעא
מיניה רמי פר המא מרב חסדא: חביתי כון גדול
במה מחלקן לחלות, ביד או בפליו? פשיטא דביד,
דאי בפליו, טורטיני וכניסו?! - וכניסו! - בין דבקללה
כתיב, לאו אורח ארעא. בעא מיניה רמי פר המא מרב חסדא: שולחן מהו שקדשא קמציים
לבוה - שולחן מקדשא לחם, קמציים נמי מקדשא, או דלמא: דהוה ליה - מקדשא, דלא הוה
ליה - מקדשא? אמר ליה: אינו מקדשא. אויני והאמר רבי יוחנן: לדברי האומר מפתחים
ומצנינה קופל - נמצא שולחן מקדשא משה עשר טפח למעלה, לדברי האומר מפתחים קופל
נמצא שולחן מקדשא שנים עשר טפח למעלה! אמר ליה: אינו מקדשא ליקרב, אבל מקדשא
ליפסל. **משנה** שבע מדות של לח היה בפקדוש: היו, וחצי היו, ושלישית היו, ורביעית
היו, לוג, וחצי לוג, ורביעית לוג. רבי אלעזר פיר רבי צדוק אומר: שנתות היו בהין: עד
פאן לפר ועד פאן לאיל, עד פאן לכבש. רבי שמעון אומר: לא היה שם היו, וכי מה
היה חין משמש? אלא מדה יורדה של לוג ומצנינה היתה שם, שבה היה מורד למנת
בתו גדול, לוג ומצנינה בפוקר לוג ומצנינה בין התרבים. **גמרא** תנו רבנן, שבע מדות של
לח היו בפקדוש: רביעית לוג, וחצי לוג, ולוג, ורביעית הין, ושלישית הין, וחצי הין,
והין, דברי רבי התקדה. רבי מאיר אומר: הין, וחצי הין, ושלישית הין, ורביעית הין, ולוג,
וחצי לוג, ורביעית לוג. רבי שמעון אומר: לא היה שם הין, וכי מה היה חין משמש?

אֵלָּא הוּוּ בְלִבְד וְשְׁנִתּוֹת סִימְנֵין הִוֵּי כֵּן: עַד כֵּן לְפָר' וְכִי רַבִּי נִמְי הִוֵּי בּו שְׁנִתּוֹת לִלְגוֹן חִצְיָא. וְכִי מֵה הִיא חִין מְשַׁמְשָׁא - וְהֵלָּא לֹא חִצְרֵבוּ לֹא מְעַלְמָא: אֵלָּא פַעַם אַתָּה הִיא
מִימֵי מִשְׁחַל לְשִׁמְן וּמְבוֹשָׁה, וְכִרְבִּיב 'שִׁמְן יוֹדֵךְ' (שְׁנִתּוֹת א.), מִדָּה יוֹרֵד - דְּהַלְּשִׁים וְהַטְבַּע מִדּוֹת. שֶׁבוּ הִיא מוֹרֵד שֶׁמֶן לַחֲבִיתִי כּוּן גְּדוּל - שְׁדִיחָה צְרִיבָה שְׁלֵשָׁה לֹגֵן, כְּדַמְרִינָן לִיעֵל
(א.א). 'בְּשַׁמֵּן' - דְּהַסְפִּיק לַח שֶׁמֶן, **גְּמָרָא** רַבִּי יוֹדֵה - קִחְשִׁיב מִמְּנַה לְמַעְלָה, וְרַבִּי מֵאִיר קִחְשִׁיב מִמְּנַה לְעוֹלָה.

מנחם פרק עשירי - שתי מידות דף פח עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"
 רה תוספות

1 **את מי אביא תחתיו** - להשלים שבעה מדות; ואפשר לשער בחצי לוג - שלשה חצאי לוגין
 2 בבורק ושלשה ערב. ואפשר לשער ברביעית - דארבע רביעית הוה לוג. אלא - לפיכך
 3 לא היה משער להכתיב בלשלת חצאי לוג. ולא לחצי ברביעית. הוה הכלל היה במקדש
 4 וכו'. ורבי אלעזר בר רבי עזוק לית ליה זה הכלל. בירוצי המדות - בירוצי המלאים את
 5 הכלי ביותר. נופל מן המשקף שבתוכו לרופני

6 הכלי אילך ואילך. וכשמערין אותו מהרה לוחך
 7 כלי אחר - נופל המשקף בתוכו. ואם לא
 8 נופל לארץ. איכא בנייהו - לרבי יהודה
 9 דאמר למעלה למעלה - קסבר בירוצי המדות
 10 נתקדשו. כיצדו הרביעית היוב ליה רהמנא
 11 למשה מסיני. ואמר ליה שר ברביעית את
 12 האחרים. ומודו שני ברביעה. וישעיה בלתי הוה
 13 לוג. ושוב לוגו בר עדי הון. ושער אותו חזי כל כך
 14 גדול שיכנסו בירוצו של כל אלו מדות. בדירוצו
 15 נתקדשו. וכשאדם משרה שני כלים קטנים בבלי
 16 המחוברים - יכיל לשפוטו בלתי הוה
 17 בגדול עם הברירצו. וכן השני. הלכך צריך
 18 הגדול. המקבל שניהם. להיות גדול כל כך
 19 שיקבל אותם ואת בירוציהם. הילכך נתקדשו.
 20 וישאן אומר מפעלה לפמה - קסבר בירוצי
 21 המדות לא נתקדשו. הוה היוב ליה רהמנא
 22 למשה. ואמר ליה: שער ממנו את האחרים.
 23 חצי הוה שלישייתו בתרוהו ורביעיתו בתרוהו. ויכין
 24 דרצין לשפוך ממדה גדולה לחלקם לשני כלים
 25 אין יכול לשפוך בבת אחת עם הברירצו.
 26 לפי שזה כלי גדול. וזה כלי קטן. ורצין לשפוך
 27 עד ד. ומתוך שמשעו חסרין הברירצו - מה
 28 שפך עבד לכל שעה. ולא הוה שני בירוצין.
 29 והיינו. דנתקי בירוצין. ויכין דלא הוה חתם בירוצין
 30 - לא קסבר. ואמר ליה: למיטר נתקדשו ואיכא
 31 למיטר לא נתקדשו בו - בדמפרשין חתם.
 32 כמלאים קפיילי - רתיבין (במדרב ד) שניהם
 33 מלאים סלת. והוא הוה בשאר כלי ולוח. נאן
 34 דאמר ממעלה למעלה - קסבר מלאים חווקא.
 35 הדאי קרא במדוך. ששואט כלי לה. שלא חסר
 36 ולא יתיר. אלא הוה מחלק בתוך שני חצאי
 37 הוה מוצממיה חתם - כן כולם. ומאן דאמר
 38 למעלה קסבר שלא יחסר אבל יתיר - שיעשה
 39 הגדול שיער שני קטנים. דבשני חצאין
 40 כל יתיר כל שהוא ממשכל. כדאמרין (שקלים
 41 ב.) לענן כן שמשעו ששוקלין שקל שלם בניחו
 42 - שדייבין בקלמון. משום הרע דשני חצאי
 43 כלי. כלי מדינות - אבל אפשר לעשות כולם
 44 בשלל אחד. ממשעו ברביעית מה היתה
 45 - והשאת קושייה מנשה למעלה (רתיבין בה
 46 'מים חיים'). חצי לוג - והיינו. שתי רביעות.
 47 רביעית מים למצור - רתיבין (ויקרא ד) 'על'
 48 מים חיים' - במים - שיהא גם צפור ניכר כן
 49 שיערו חכמים רביעית. שפן לניד - משום נדיד
 50 היתה באה שני יתיר. מנעה שבתורה חלול
 51 הוה קרוקין. ולא היה צריך אלא רביעית לוג. חצי
 52 לוג למשה - והלכחא אמרי לה. **גמרא** רביעית
 53 לפת נאשח - שכל כלי המקדש נמנחו בשמן
 54 המשחה. אם כשכיל רביעית מים - למצורע
 55 וחלא

6 **את מי אביא תחתיו?** אלא מדה יתרה של לוג
 7 ומחצה היה שם, שבו היה מודד להכתיב כהן
 8 גדול: לוג ומחצה בבקר, לוג ומחצה בין הערבים.
 9 אמרו לו: חצי לוג היה שם, ואפשר לשער פחצי
 10 לוג. אמר להם: אף לדבריהם, חצי לוג ולוג לא
 11 עשהו. רביעית היתה שם ואפשר לשער ברביעית!
 12 אלא זה הכלל היה במקדש: כלי משמשו מדה
 13 זו, אינו משמשו מדה אחרת. 'רבי אלעזר ברבי
 14 עזוק אומר שנתות היו בתין' וכו'. מאי איכא בין
 15 רבי מאיר לרבי יהודה? אמר רבי יוחנן: בירוצי
 16 מדות איכא בנייהו. למאן דאמר ממשפה למעלה
 17 - קסבר: בירוצי המדות נתקדשו, ורביעית יהיב
 18 ליה רהמנא למשה, ואמר ליה: שער, דקא עיילי
 19 להו בירוצין. למאן דאמר ממעלה למטה - קסבר:
 20 בירוצי מדות לא נתקדשו, והוה יהיב ליה רהמנא
 21 למשה, ואמר ליה: שער בההו, דקא נפקו בירוצין.
 22 אפי אמר: דכפויל עלמא - בירוצי המדות, איכא
 23 למיטר נתקדשו ואיכא למיטר לא נתקדשו. והכא,
 24 ב'מלאים' קא מיפלגי: מאן דאמר ממעלה למטה
 25 קא סבר: 'מלאים' - שלא יחסר ולתיר. ומאן
 26 דאמר ממשפה למעלה: 'מלאים' - שלא יחסר, אבל
 27 יתיר - 'מלאים' קרינא ביה. אמר כר 'רבי שמעון
 28 שמעון לרבנן! ורבנן? - הוה חזי דעבר משה לשמן
 29 המשיחה, דרתיבין: 'ישמן זית הוה'. כר סבר: בין
 30 דלירות לא תהו צריך - לפי שעה הוא דעבריה,
 31 ואינו. ואידך - בין דתהו תהו. אמר כר 'ואת
 32 מי אביא תחתיו'. לא סיגיא דלא מעיני? - קדאמר
 33 רבינא: גמורי שתי סמיכות בצבור, הכא נמי גמורי
 34 דשבע מדות של לח היו במקדש. 'רבי אלעזר ברבי
 35 עזוק אומר שנתות היו בתין'. וליה ליה שבע מדות?
 36 לית ליה. ואי בעית אימא: מאי שבע מדות? -
 37 שבע מדידות. משנה רביעית מה היתה משמשת?
 38 רביעית מים למצורע, ורביעית שמן לניד. חצי לוג
 39 מה היה משמשו? חצי לוג מים לסוףהו, וחצי לוג שמן
 40 לתורה. ובלוג היה מודד לכל המנחות, אפילו מנחה
 41 של ששים עשרון נתון לה ששים לוג. רבי אלעזר
 42 כן עקב אומר: אפילו מנחה של ששים עשרון אין
 43 לה אלא אזה, שאמר 'למנחה וְגו' שמן'. ששה
 44 לפר, וארבעה לאל, ושלושה לכבש. שלשה ומחצה
 45 למנוחה, חצי לוג לכל נר. **גמרא** יתיב רבי יקא קשיא ליה: רביעית למה נמשחה? אף למצורע,
 46 חזן

גבי 'שער רביעית' (רביעית) מים למצורע. ופרך: דלא חשב רביעית מים לסוףהו ומשני: דבפלוגא לא קימרי. אלמא. דמצורע אף פלוגא הוא? דפלוגא הוא, אי לא חשיב לה לפלוגא. ודווקא בסוטה פליגי, כדקאמר ממתניח, דרבי יהודה כשם שבמטע בבת. כן במטע במים. ולא היה ניכר בחצי לוג אבל במצורע, אף על גב דכלולי עלמא הוה רביעית פליגי יתיב דמר - בעי ארומיה דם גמור, וכו' - לא חישי, אלא אפילו נתבטל במים. וליכא אלא חווחא בעלמא. שיש בו קצת ארומיה.

1 **את מי אביא תחתיו** - להשלים שבעה מדות; ואפשר לשער בחצי לוג - שלשה חצאי לוגין
 2 בבורק ושלשה ערב. ואפשר לשער ברביעית - דארבע רביעית הוה לוג. אלא - לפיכך
 3 לא היה משער להכתיב בלשלת חצאי לוג. ולא לחצי ברביעית. הוה הכלל היה במקדש
 4 וכו'. ורבי אלעזר בר רבי עזוק לית ליה זה הכלל. בירוצי המדות - בירוצי המלאים את
 5 הכלי ביותר. נופל מן המשקף שבתוכו לרופני
 6 הכלי אילך ואילך. וכשמערין אותו מהרה לוחך
 7 כלי אחר - נופל המשקף בתוכו. ואם לא
 8 נופל לארץ. איכא בנייהו - לרבי יהודה
 9 דאמר למעלה למעלה - קסבר בירוצי המדות
 10 נתקדשו. כיצדו הרביעית היוב ליה רהמנא
 11 למשה מסיני. ואמר ליה שר ברביעית את
 12 האחרים. ומודו שני ברביעה. וישעיה בלתי הוה
 13 לוג. ושוב לוגו בר עדי הון. ושער אותו חזי כל כך
 14 גדול שיכנסו בירוצו של כל אלו מדות. בדירוצו
 15 נתקדשו. וכשאדם משרה שני כלים קטנים בבלי
 16 המחוברים - יכיל לשפוטו בלתי הוה
 17 בגדול עם הברירצו. וכן השני. הלכך צריך
 18 הגדול. המקבל שניהם. להיות גדול כל כך
 19 שיקבל אותם ואת בירוציהם. הילכך נתקדשו.
 20 וישאן אומר מפעלה לפמה - קסבר בירוצי
 21 המדות לא נתקדשו. הוה היוב ליה רהמנא
 22 למשה. ואמר ליה: שער ממנו את האחרים.
 23 חצי הוה שלישייתו בתרוהו ורביעיתו בתרוהו. ויכין
 24 דרצין לשפוך ממדה גדולה לחלקם לשני כלים
 25 אין יכול לשפוך בבת אחת עם הברירצו.
 26 לפי שזה כלי גדול. וזה כלי קטן. ורצין לשפוך
 27 עד ד. ומתוך שמשעו חסרין הברירצו - מה
 28 שפך עבד לכל שעה. ולא הוה שני בירוצין.
 29 והיינו. דנתקי בירוצין. ויכין דלא הוה חתם בירוצין
 30 - לא קסבר. ואמר ליה: למיטר נתקדשו ואיכא
 31 למיטר לא נתקדשו בו - בדמפרשין חתם.
 32 כמלאים קפיילי - רתיבין (במדרב ד) שניהם
 33 מלאים סלת. והוא הוה בשאר כלי ולוח. נאן
 34 דאמר ממעלה למעלה - קסבר מלאים חווקא.
 35 הדאי קרא במדוך. ששואט כלי לה. שלא חסר
 36 ולא יתיר. אלא הוה מחלק בתוך שני חצאי
 37 הוה מוצממיה חתם - כן כולם. ומאן דאמר
 38 למעלה קסבר שלא יחסר אבל יתיר - שיעשה
 39 הגדול שיער שני קטנים. דבשני חצאין
 40 כל יתיר כל שהוא ממשכל. כדאמרין (שקלים
 41 ב.) לענן כן שמשעו ששוקלין שקל שלם בניחו
 42 - שדייבין בקלמון. משום הרע דשני חצאי
 43 כלי. כלי מדינות - אבל אפשר לעשות כולם
 44 בשלל אחד. ממשעו ברביעית מה היתה
 45 - והשאת קושייה מנשה למעלה (רתיבין בה
 46 'מים חיים'). חצי לוג - והיינו. שתי רביעות.
 47 רביעית מים למצורע - רתיבין (ויקרא ד) 'על'
 48 מים חיים' - במים - שיהא גם צפור ניכר כן
 49 שיערו חכמים רביעית. שפן לניד - משום נדיד
 50 היתה באה שני יתיר. מנעה שבתורה חלול
 51 הוה קרוקין. ולא היה צריך אלא רביעית לוג. חצי
 52 לוג למשה - והלכחא אמרי לה. **גמרא** רביעית
 53 לפת נאשח - שכל כלי המקדש נמנחו בשמן
 54 המשחה. אם כשכיל רביעית מים - למצורע
 55 וחלא

גבי 'שער רביעית' (רביעית) מים למצורע. ופרך: דלא חשב רביעית מים לסוףהו ומשני: דבפלוגא לא קימרי. אלמא. דמצורע אף פלוגא הוא? דפלוגא הוא, אי לא חשיב לה לפלוגא. ודווקא בסוטה פליגי, כדקאמר ממתניח, דרבי יהודה כשם שבמטע בבת. כן במטע במים. ולא היה ניכר בחצי לוג אבל במצורע, אף על גב דכלולי עלמא הוה רביעית פליגי יתיב דמר - בעי ארומיה דם גמור, וכו' - לא חישי, אלא אפילו נתבטל במים. וליכא אלא חווחא בעלמא. שיש בו קצת ארומיה.

מנחות. פרק עשירי - שתי מידות דף פח עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"
תוספות

1 א' לטטה חולין הוא - בתמיה. וכי חולין זהו המים, שהיא צריך לקדש? והא 'מים'
2 קדושים' כתיב (מגדבר הו.) ואמרתם בספרי: אין 'קדושים' אלא שתקדשו בכיור, אלא
3 כבר קדשו להו ואם חומר: והא פירשתי בפרק קמא (מנחות ח.א.) דארו שתקדשו בכלי
4 שרת, וא שמימין להו בכלי זהו מים דמצינא מילתא? ויש לומר: דהיינו מלי דבר הקרב
5 למכות: **נ**ר ישראל כל היה - כאן ובפרק שני
6 דתרכין (י.א.) קרי ליה 'נר ישראל' גבי 'מעשה'
7 ועשה רבי תשנה חסדיו, ונראה דרש במגני.
8 ומרש הרב רבינו חיים: משום דאירי במיד
9 דארוהי, כגון אב ברית והתם בלבנה. **נ**ר על
10 מקדש של פרקים היה - ולא של חליות, שיוכל
11 לטלוק. והא דאמרינן בפרק 'במה מוליקין'
12 (שבת כ"ב.א.) אה האב כיון דקבעי נרות, לא טי
13 דלא משקל ואנדוקי - דהיינו כמאן דאמה: ש'
14 פרקים: **מ**בבל דא בעי לאחווי מצי מווי לה -
15 וכי תאמא: אי הכי נמי, דרש חליות היה - אם כן
16 טוב היה שסלק למגרי, כדי שיקנה פיה.
17 ולענד

11 **א**מר רבי: נר ששקבתה, נידשן תשמן נידשנה תפתילה. ביצד עושה? מטיבה, ונותן פה
12 ששמן ומדליקה. ותיב רבי וריקא וקא מיבעיא ליה: פשהוא נותן פה ששמן - כמקדה ראשונה,
13 או כמז ששקבתה? **א**מר רבי ורימה: פשימא דכמקדה ראשונה, דאי כמה ששקבתה - מנא
14 ידענן מאי חיסרי? וכי תימא דמשערי ליה - אם כן שבע מדות, נפשי להו מדות מטיבא.
15 קרי עליה 'והדרוך צלח רכב על דבר אמת ועגוה צדק'. איתרבי נמי: **א**מר רבי אבהו,
16 **א**מר רבי יוחנן, ואמרו לה **א**מר רבי אבא, **א**מר רבי חנינא, **א**מר רבי נר ששקבתה, נידשן
17 תשמן נידשנה תפתילה. ביצד עושה? מטיבה, ונותן פה ששמן כמקדה ראשונה ומדליקה.
18 **א**מר רב הונא ברביה דרב יהודה, **א**מר רב ששת: נר ששקמקדש של פרקים היה. קסברי: כי
19 פתיב "כפר" ו"מקשה" - אמונה וירוהיה עושה? - מסלקן ומניחן באהלה, ומקמחן כספונ,
20 והו "היה כמה מטיבא ליה. מתיובי: ביצד עושה? - מסלקן ומניחן באהלה, ומקמחן כספונ,
21 ונותן פה ששמן ומדליק! - הוא דאמר כי האי תנא. דתניא, תחכמים ואמרימ: לא היו
22 מוויזין אותה ממקומה. מפלל דאיבעיא ליה לאחוזה - מצי מווי לה? אלא אימא: לא היתה
23 וזה ממקומה. ומאן "תחכמים"? רבי אלעזר הוא. דתניא, רבי אלעזר פרבי צדוק אמר:
24 כמין טס של זהב היה לה על גבה, פשהוא מטיבה - דוחקו פלפי פיה, פשהוא נותן פה
25 ששמן - דוחקו פלפי ראשה. ובפלגתא דהני תנאי, דתניא: מנורה וירוהיה פאות מן הכפר,
26 ואין מלקחיה ומחלתיה מן הכפר. רבי נחמיה אמר: מנורה היתה פאה מן הכפר, ולא
27 גרותיה ומלקחיה ומחלתיה פאות מן הכפר. במאי קא מיפלגי? - בהאי קרא. דתניא:
28 "כפר והב מוהו יעשה אותה" - למנוי למנורה שפאה מן הכפר. מנין לרבות גרותיה?
29 תלמוד לומר: "את כל הפלים האלה". יכול שאני מרבה אף מלקחיה ומחלתיה?
30 תלמוד לומר: "אתה", דרבי נחמיה. - קשיא דרבי נחמיה אדרבי גהמיה: והוין תנאי
31 ואלויבא דרבי נחמיה. רבי יוחנן שן קרחה אמר: מנורה פאה מן הכפר, ואין מלקחיה
32 ומחלתיה וגרותיה פאה מן הכפר, ואלא מה אני מקיים "את כל הפלים האלה"? שניו
33 פלים של זהב. - וזה, כהרתיא פתיב בו "ועשית את נרותיה שבעה ויעלה את נרותיה
34 והאיד אל עבר פניה. ומלקחיה ומחלתיה זהב מוהו!" - לא נזכרא אלא לפי גרות.
35 שלקא דעתקא אמנא: הואיל ופי גרות אשחורי משחר, התורה חסה על ממונן של ישראל,

1 והלא כחון היו - כל מעשו בשער נקטר, ולא בעורה. ואי שביביל רביעית שמן
2 של ניר - שיתקדש השמן בכלי שרת. ועל ידי השמן שהיה נבלל בלחם, הוא הלחם
3 מתקדש - משכיל כך לא היה צריך, דלחם יווי שבחיות איל מתקדש: רביעית שמן
4 לכל הלה וחלה - היה נותן רביעית. מישום דהווי שלשה לוגין, שהם שנים עשר
5 רביעיות. ויהיו דאמר במיתין: **נ**ר ומצה
6 בבוקר" - שחן ששה רביעיות. מארין מרוק
7 איש עניי - שרבי חייל עלה ממבל לארץ
8 ישראל. אי לחצי לוג של פי מוטה חוץ הוא
9 - שהיה משקה אותה בחוץ, בשער נקטר, ולא
10 הכל צריך להכניס חצי לוג בעורה ולקדוש
11 בבלי. ואי למירו בו המצ' לוג שמן לתורה -
12 כדי שיתקדש השמן, ויתקדשו חליות אנב
13 השמן - לכך לא צריך, דלחמי תורה וכו'. **נ**
14 ישאל כל היה - שקילטו שפיה השמיב, כי
15 שכבתה - בחגי הלילה או קודם או חיוס.
16 נרשן השמן נחשנה תפתילה - האי 'נרשן'
17 השמן' - לאו דוקא, אלא הכי קאמר: כשם
18 שהפחילה שבתה - אין לא תקנה, שרדי
19 היא כדשן. כך השמן ששאר נבנ - דרי הוא
20 כרשן, ואין לו תקנה. והואיל ותרשנה תפתילה
21 נרשן השמן. ביצד הוא עושה מטיבה -
22 שמשליך כל מה שבנר לחוץ, ונותן כל שמן
23 ותפתילה אחרת, ומדליקה. בפרה ראשונה -
24 חצי לוג, כמו שנתן מתולדה. או כמה שחסרה
25 כמה שורק לחוץ. נפשי להו מדות מטיבא -
26 לשער כמה חסר - נא לא דאי. אלא כמהה
27 ראשונה היה נותן בה, ולא למנורה שמכבה
28 ומחמתיה. מנבה נמי זו. והודוך צלח רבב על
29 דבר אמת - כלומר, הצלחה הוא שחשבתיו
30 דבר אמת כזה. נר של מפתח - גרות
31 הקבועים במערה שמדליק בהן, שקורין
32 קרושלייש, של פראים היה - של חליות
33 לא שהיה יכול לישקן, אלא מן המערה עצמה
34 והו תרתיב, כורתיב 'מקשה'. נא לא פל
35 פרקים" - שהיו קנים שבהם גרות קבועים
36 דקים הרבה, והיה יכול לכופסן ולחנותן
37 למטה בשעת הצטב, והלשתיך הדשן צריך,
38 ולזקפה בשעת הדלקה. ענין אחר: "של
39 פרקים" - שהגרות היו קבועות במערה, אבל
40 היה כסוי שלהן כסוי מעלה, כמין טס
41 שזיה יכול לישקו כל שעה שירצה. והיינו
42 "של פרקים" אמנרה ואגרות כתיב (שם).
43 "יעותיה" - רבי למקום תחת השמן. והו
44 היא היה מקשה". וכיון ותרשנה תפתילה, אי לא
45 דהוי יבסוי של פרקים שביביל לסלקו - לא
46 מתישבנא. והיינו תחכמים, ובמדתיה חל לקנה,
47 וכן כולה. כך משעתי קסרי ב כתיב כבר
48 ומקשה אמנרה ויעותיה כתיב. ושמענרה
49 והגרות היו מחתיכה אחת. וכיון דבעי הטהב,
50 היא לא דשל פרקים היתה, שהיה יכול
51 אלמא לא היה מקשה, והיה של פרקים מישל
52 דהיה. רב הונא דאמר כי האי תנא תחכמים אימרימ לא היו מוויזין אותה לרן מן המערה -
53 המוחרים היו במערה. מצי לאוויזה - אם כן לא היה מלקשה. לא היתה
54 הני זה ממקומה - דמקשה היתה. סס של זהב היתה על גבה - על כל נר ונר, כעין כסוי, כאותן שעשיקין מלכנים. ובדאי טס לא עביד כלום, אלא כמין כסוי דהו
55 שמוכסה את הנר, מקום שפתילה דולקת. דוחקו - לטס שעל גבי הנר כלפי פיה, ודולפת השמן לתוך בה השמן ורצהה ולקדשה - וזאת לטס שעל גבי הנר
56 כלפי ראשה וחופה, אבל לא היה מויה ממקומה. נרותיה באות מן הכפר - שאף דן מקשה. והיינו כרבי ששת דאמר: "כבר" ו"מקשה" אמנורה ונרותיה כתיב. רבי נחמיה
57 אומר: אין נרותיה באות מן הכפר, אלא שהיו מחוברים במערה. והיינו, כי האי תנא דאמר: מסלקן ומניחן. תלמוד לומר: אלהיך - דכולהו תרתיב, וכולהו חל - היא - באות
58 מן הכפר, ולא מלקחיה. ותנא קמא. דרבינ עליה דרבי נחמיה, דרש לקרא הכי: "כבר זהב שרש עושה אותה" - למנוי למערה וכו', יכול שאני מרבה אף גרותיה ומלקחה
59 וכו'; תלמוד לומר "אותה" - ולא נרותיה, כדרישי ליה רבי יוחנן שן קרחה לקנה. קשיא דרבי נחמיה דרבי נחמיה - לדלעיל אמר. ואין נרותיה באות מן הכפר, והבא
60 אמר: לרבות נרותיה. לפי גרות - במקום שהפחילה דולקת, וליעבי זהב כל היה - לא יבשע זהב טהור - קא שמעע לן דצריך זהב טהור.

מנחות. פרק עשירי - שתי מידות דף צ עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"

1 ל בדבר מעת ואפרנסה וסאני אעלה לך יפה דברי ורסיתא. אם של ל - מורה, כדפרשית:
2 דמבעי נעשה חילפין, או פריפטוס, דבין דרש ל - אחולי אחיל גביה, ואין כאן אגר נטר
3 ליה, ואין אן לו אפילו גרש - אם בן, מה מריווה בחדקתא משה: דרי לא זיכל להשמיש
4 בתן, דאין להם על מה שיתחיל, ולא נפק חילופין ויש לומר: ודלעולם ברילת ליה אפילו
5 גדיש, אלא מקבל מעת הקדש והולך אצל בעלי

6 בתים ושנתנו לן יותר מארבע סאין, ומרוח היתר.
7 ומה שאין נתון להקדש אותו העדן, מידו דהיה
8 משלש ועמדו מארבע - משום דלא ידוב
9 להקדש אלא כפי הארבע - והשער הוא מארבע -
10 ומיהו לפי טעם זה, היה מותר להולין מעת
11 הקדש לסחורה, כדי להשתרש בתן, ודחו תימה.
12 דאם בן, אבאי לא אפסחון ריבית בהקדש בני איה.
13 גונא, בפרק "חזקת" (בבא מציעא מ"ב); לך
14 טראה דאין נבון לעשות כן - או משום בידון
15 הקדש, או משום שלא יבא לדי מילתא, הוא
16 הישר הבא בהקדש ואסור בהדיוט - יש לומר: כי
17 ההיא דסוף "איהו נשך" (שם ד"א); אמר רב.
18 מחוסר שתי - פוסק, שלש - אינו פוסק.
19 ושנואל אמר: בדי ארס, אפילו מאה - פוסק.
20 בדי שמי, אפילו ארס, אינו פוסק, תנן: פוסק
21 עמו על הגדיש, והא מחוסר משרא בחנה למעבי
22 למדיש ומידו: משמע: כגון שרדא בחמה רישו
23 ולשמואל דרמב רבדי שמיש אפילו אחד אינו
24 פוסק, והא מחוסר מידו, דבדי שמיש היא אפשר
25 בפנחות. ובהקדש אפילו מחוסר כל הני - שרי.
26 ועד יש לומר: המיירי הבא בעשירים המתרבים
27 ותחתין משה חילין מותרין סלוחתו, כדי לכתוב
28 מארבע, אפילו למאן דחייש שאנו אל סמורס
29 יפה בפרק "הבית העליוה" (שם ק"חא) גבי
30 "שומרו ספחיים שבעיתו, דאן מתנדב שומר
31 תנן" - הבא ליבא למיחשו, דאפילו לא מסור
32 העשירים יפה יפה, מכל מקום מותר הסלוחת
33 שקבלו המעות מוסרין אותם יפה יפה, וכי תנא
34 אפילו לית קצנה ליתיה, שלח העשירים
35 מאה של חולין לשלם להקדש מאה ועשרים,
36 כדאמרינן דרובין" (בבא מציעא נ"ג); ובי "אבאי
37 בית המסורות לנזבין" (דמי, דתם) - הכול
38 יודעים שהאבנים עומדות לבנין, וליבא למיגור
39 אטו דהיטו. אבל הבא - גוהין דילמא אתי
40 למיגור, דכי מלוח מאה במאה ועשרים, שרי אם
41 הקדושם אחר כך, כי דהו שרי לחלוחין מאה
42 לשלם להקדש מאה ועשרים. ועוד: דאפילו כי
43 היא גונא אסור ממאריחא, ודאשכחא כאלו איהו
44 הגאז למעשה, כיון דקעבדי על פיה, כגון "אין מנה
45 לפלוגי ואקדש אני לך ומקדשת מדין ערב, ולא
46 דמי לאבני בנין, שאין לנזב חלק הון, ולא דמי
47 נמי לשיקול ארבע זוז, ולמאן להי לפלגיא דלחון
48 זוזי" - דהא שפיטא דרמי דאסור למיגור לאבני
49 "אנא מחזקא לן זוי רוב לפלגיא ארבע זוזי."

1 ועמדו - ארבע סאין כסלע - מספק מארבע סאין, ורשטיה שאין שנתן להקדש יותר
2 ממה שקיבל עליו - היינו 'מותר נסכים', שזן לקדש הבהמה, ואם גמי - לפי שאין
3 שם זבח אחר. הכסף לשם ועויות לכתבין - גמרו דהמנא: הואיל ולקדש הבהמה
4 הוא - יתא כולו עולה, ואפילו עורה.
5 ולא יתא עורה לכתבין, אף כשמעמ לך, **משנה**

6 חוץ מן החבור ומעשר ופסח - דהך כולוה -
7 משום זובה ניהו, אבל טענת משכחת בעיבור
8 נמי, אלא הפסח ובי' - ואף על גב דארמין
9 "חץ מחטאת קט" - וטענת ואשמו של
10 מצורע טענין נסכים, משום דכתבי בהדיא.
11 נמי ואפילו מנחה - הבאה בפני עצמה בלא
12 זבח. תלמוד לביי עולה - דהא נמי עצמה עם
13 זבח טענה נסכים, ולא מנחה הבאה בפני עצמה
14 בלא זבח. משמע לתוציא את אלו - בכור
15 ומעשר ופסח וטענת ואשם, שאין באין בנרבה
16 אלא חובה קו, ומאי ניהו: עולת ראייה ושלמי
17 חגיגה) שאינם חובת הרגל אלא עולת ראייה
18 לילא ידאו פני ריסק, ונהגיה - דלשמיס.
19 ומסופק ורובת דהוים לא מצי להרציא, אף על גב
20 דלא זוזי בנדר ונזבדה - דהא בהדיא כתב דזו
21 נסכים, משמע להביא את אלו - עולות ראייה
22 ושלמי שמחה, משום דהייא דומיא דעולות
23 ושאר עולות הבאין בנדר ונזבדה שאין חובת
24 הרגל, אבאי שעירי הפסח - דהואיל ובאין
25 במערע דזו טענין נסכים, מן בקר בכלל היה -
26 דהא כתבי ברישה דקרא לעשות ריב נזבחה
27 להן מן הבקר או מן הצאן, ובי תעשה. כי
28 בקר" למה לזי לכתוב "הוקריב על בן הבקר"
29 וגזי אף על האבא בנדר - טען נסכים, לאופק
30 שעירי טענת - דלא מצי טענת טענת שראה רבי
31 בנדר ונזבדה. מן הבקר או מן הצאן מה
32 תלמוד לומר - והלא כבר נאמר "זבח", וכולוה
33 בכלל זבח ניהו: אפילו עולת הקדש - כיא
34 ענה נסכים, כיא משמיהם - עולת ראייה ובי
35 וינתן לשם לי קרא - לחלק מן הבקר או מן
36 הצאן: דהא גבי מקלל אביו ואמו אמר (סנהדרין
37 ס"א): כהן דלא כתבי בדר "חזיר" - משמע
38 נמי אחד אחר, עד שפרשו לך הכתוב "חזיר",
39 הכי

1 **בנדר ונזבדה, אף על כל - בא בנדר ונזבדה. 'לעשות ריב ניהו לה'... מן הבקר או מן הצאן' -**
2 **מה תלמוד לומר? לפי שצאמר 'עולה', שומע אני אפילו עולת הקוף במשמע, תלמוד לומר**
3 **"מן הבקר או מן הצאן", דברי רבי אשיה. רבי יוחנן אומר: אינו צריך, הרי הוא אומר 'זבח',**
4 **ועל אינו זבח, אם מן מה תלמוד לומר 'מן הבקר או מן הצאן'?** לפי שצאמר "אדם כי
5 יקריב מנחה כרשן לה' מן תהפאיה מן הבקר וכן תלמוד, וכולו האומר "הרי עלי עולה", כיא
6 משינייהו? תלמוד לומר 'מן הבקר או מן הצאן', דעה אחר - מביא, רעה שנים - מביא - ורבי
7 יוחנן למה לי קרא? האמר: עד שפרוט לך הפתוח "הזיר" -! איצטרודי, סלקא דעתך אמינא:
8 הואיל

1 **משלש ועמדו מארבע - מספק מארבע, שיד הקדש**
2 **על העליונה, תנא מותריה דרבי חייא בר יוסף, תנא**
3 **מותריה דרבי יוחנן, תנא מותריה דרבי חייא בר יוסף:**
4 **בירוצי מידות הללו מה היו עושין בהן? אם יש זבח**
5 **אחר - יקריבו עמו, ואם לנו - יפסלו בלילה, ואם לאו -**
6 **מקציניו בהן את המזבחה, וקצין זה מיהו? עולות, תבשר**
7 **לשם, ועורות - לפניהם, תנא מותריה דרבי יוחנן:**
8 **המקבל עליו לספק סתות מארבע, ועמדו משלש**
9 **מארבע, משלש ועמדו מארבע, ועמדו משלש**
10 **מארבע, שיד הקדש על העליונה, וזוהו ששינונו: מותר**
11 **נסכים לקצין המזבחה, משנה כל קרנות הציבור**
12 **והזירי מעונין נסכים, חוץ מן הבקר והמעשר והפסח**
13 **והתפאת והאישם, אלא שהתפאתו של מצורע ואשמו**
14 **מעונין נסכים, גמרא תנו רבנן: 'ועשיתם אשה לה'**
15 **יכול כל העולה לאישים היא מעונין נסכים, אפילו**
16 **מניהו? תלמוד לומר 'עולה', שלמים מעונין תלמוד**
17 **לומר 'זבח', תורה מעונין תלמוד לומר 'או זבח', יכול**
18 **שאני מרבה אף בנדר ומעשר ופסח והתפאת ואישם?**
19 **תלמוד לומר 'לפלא אלא בנזבדה', בא בנדר ונזבדה**
20 **מעונין נסכים, שאינו בא בנדר ונזבדה - אין מעונין**
21 **נסכים, משום להוציא את אלו, ואיציא את חובות**
22 **התפאת מהמת הרגל ברגל ומאי ניהו? - עולות**
23 **ראייה ושלמי חגיגה? תלמוד לומר 'או במועדיכם',**
24 **כל תבא במועדיכם מעונין נסכים, משמע להביא את**
25 **אלו, אבאי שעירי הפסח הואיל ונאין חובה ברגל?**
26 **תלמוד לומר 'וכי תעשה בן בקר', בן בקר בכלל היה,**
27 **ולמה יצא? להקדש אליו, מה בן בקר מיוחד - בא**
28 **בנדר ונזבדה, אף על כל - בא בנדר ונזבדה.**
29 **לעשות ריב ניהו לה'... מן הבקר או מן הצאן' -**
30 **מה תלמוד לומר? לפי שצאמר 'עולה', שומע אני אפילו עולת הקוף במשמע, תלמוד לומר**
31 **"מן הבקר או מן הצאן", דברי רבי אשיה. רבי יוחנן אומר: אינו צריך, הרי הוא אומר 'זבח',**
32 **ועל אינו זבח, אם מן מה תלמוד לומר 'מן הבקר או מן הצאן'?** לפי שצאמר "אדם כי
33 יקריב מנחה כרשן לה' מן תהפאיה מן הבקר וכן תלמוד, וכולו האומר "הרי עלי עולה", כיא
34 משינייהו? תלמוד לומר 'מן הבקר או מן הצאן', דעה אחר - מביא, רעה שנים - מביא - ורבי
35 יוחנן למה לי קרא? האמר: עד שפרוט לך הפתוח "הזיר" -! איצטרודי, סלקא דעתך אמינא:
36 הואיל

1 **משלש ועמדו מארבע מספק מארבע -** כהא ליבא קולא בהקדש טפי מבהדיוט לרבי יחודה, דנתן בסוף
2 למר לו ין כיה, או תן לו מעותי. **אפילו מנחה תלמוד לומר תעלה -** תימה! דברשי 'דמזבח מקדש' (ומביא גמ'ם) משמע דמזבחי 'עולה' - לא ממעטין מנחה, גבי כלי חנוכה מנחה
3 יקדש' דארמין, ולא כתבי 'בכשים' - דהא אמנא: כל עליון, אפילו מנחתו ויש לומר: ורשאני הוה, דכתבי 'כל חנוכה' - דשמעתי לרבות. אי נמי: 'זאת חזרת' ריבא, אי
4 נמי באין גבי נסכים, דכולן לנזבחה, מסתבר עולה משום דבדלה כליל, **שלמים** נתיב - ואם אמרו: שלמים בהדיא כתבי (מבאר טו) 'לפלא דהא את שלמים לה' ויש לומר: דהא ברישה
5 הדואר אתי כתיב 'וכי תעשה בן בקר', וראש 'זבח' להביין מן הצאן, **שלמי** חגיגה ועולת ראייה - דהא מצי למינקט כבשי עשרת, אלא נקט דבר הנזבחה בכל דרגלים. **או** במועדיכם -
6 מן במועדיכם דרבי, ורשמי (א.א.א.) רשמי 'אר. אי', **בן בקר בכלל היה -** פירש כגון: כנסיה: בכלל 'ועשיתם אשה', דשמעתי: כל העולה לאישים, ובדכא פירש בן, ובהדיא כתבי ברישה
7 (מבאר טו) 'מן הבקר או מן הצאן', ועד כתיב בריה 'הוקריב על בן הבקר', ולשון 'בכלל' משמע כפירוש הקונטרס. **מה** בן בקר מיוחד בא בנדר או בנזבדה - ומפק שעירי טענת טפי
8 - משום דאין כיצא בתן נזבחה, אבל שלמי חגיגה ועולת ראייה - כיצא בתן נזבחה.

אמר רבי אבא בר כהנא: השווה הפתוב מצוה קלה שבקלות למצוה חמורה מן החמורות. מצוה קלה שבקלות זו שילוח הקן, ומצוה חמורה שבחמורות זו היא היא פיבוד אב ואם, ובשתייהן פתיב והארכת ימים.

אמר רבי אבון: מה אם דבר שהוא כפריעת חוב פתיב בו (דברים ה) למען ייטב לך ולמען יארכך ימיה. דבר שיש בו חסרון פים וסיכון נפשות לא כל שכן! אמר רבי לוי: והיא דרבנן

[דף כ"א ע"א]

גדול הוא דבר שהוא כפריעת חוב, מדבר שאינו כפריעת חוב!

תני רבי שמעון בן יוחי אומר, בשם שמתן שחרן שנה קד פורענותו שנה.

(משלי ל) עין תלעג לאב ותבו ליקחת אם. עין שהלעיגה על פיבוד אב ואם, וכיזת לא תקח האם על הבנים, יקרוה עורכי נחל. יבוא עורב שהוא אכזרי ויקרנה ולא יהנה מפנה. ויאכלוה בני נשר, יבא נשר שהוא רחמן ויאכלנה ויהנה מפנה.

רבי יצאי ורבי יונתן הווין יתבין. אתא חד בר נש ונשק ריגלוי דרבי יונתן. אמר ליה רבי יצאי, מה מיבוי הוא שלם לך מן יומיו? א"ל, חד זמן אתא קביל לי על בריה דיוזנוניה ואמרית ליה, איזיל צור בנישתא עלוי ובזיתיה. ואמר ליה ולמה לא כפתוניה? אמר ליה, ובפיני? אמר ליה ואדיין את לזו? אמר לזו, חור ביה רבי יונתן וקבעה שמועה משמיה.

אתא רבי יעקב בר אחא רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן, שכופין את הבן לזון את האב. אמר רבי יוסי, הלואי הויין כל שמועתי בריין לי כהדא שכופין את הבן לזון את האב.

אי זו היא מצות עשה שהזמן גרמא? בגון סופה ושופר ולולב ותפילין. אי זו היא מצות עשה שלא הזמן גרמא? בגון אבידה ושילוח הקן ומעקה וציצית.

ר"ש פוטר הנשים מן הציצית, שהיא מ"ע שהזמן גרמא. אמר להן רבי שמעון אין אתם מודין לי שהיא מצות עשה שהזמן גרמא, שהרי כסות לילה פטור מן הציצית.

אמר רבי הילא, טעמו דרבנן, שכן אם היו מיוחדות לו ליום ולילה שהיא חייבת בציצית!

אמר רבי לעזר, פסקן של נשים חובה כד היא הגירסה. ודוחין עליו את השבת.

רבי יעקב בר אחא בשם רבי לעזר, פסקון של נשים ושל עבדים רשות ואין דוחין עליו את השבת כך היא הגירסה.

מצתן מהו? אומר ליה הובנה. רבי ועירה אומר מהלוקת. רבי הילא אומר דברי הכל.

מתניתא מסייעא לדין, ומתני' מסייעא לדין. מתני' מסייעא לרבי ועירה. חזרת מצוה ושאר כל הימים רשות. ר"ש אומר באנשים הובנה ובנשים רשות. כך היא הגירסה.

מתניתא מסייעא לרבי הילא. נאמר (דברים טז) לא תאכל עליו חמין. ונאמר שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עני. את שהוא בכל תאכל חמין הרי הוא בקום אכול מצוה ונשים הרי הן בכל תאכל חמין. הרי הן בקום אכול מצוה.

והא תנינן כל מצות עשה שהזמן גרמא האנשים תיביים והנשים פטורות! אומר רבי מנא, הומר הוא מצות עשה שהיא באה מכה בלא תעשה!

ואתיא כמ"ד פסקון של נשים רשות.

תני: האשה – עושה פסח הראשון לעצמה והשני מפילה לאחרים. דברי רבי מאיר. ר' יוסי אומר, האשה עושה פסח שני לעצמה. א"צ לומר הראשון. רבי אלעזר בי רבי שמעון אומר, האשה עושה פסח ראשון מפילה לאחרים ואינה עושה פסח שני.

מה טעמא דרבי מאיר?

[דף כ"א ע"ב]

(שמות יב) איש שיה לבית אבת ואם רצו לבית.

מה טעמא דרבי יוסי? איש שיה לבית אבת כ"ש לבית.

מה טעמא דרבי אלעזר בי רבי שמעון? איש לא אשה מה מקיימין רבנן איש, פרט לקמן.

אמר רבי יונה אפילו פמאן דמר הובנה? שנייא היא שהדבר מסויים שלא יקבע הדבר הובנה.

חויז מבל תשחית ומבל תקוף ומבל תיפמא למתים. איסי אומר, אף משום לא יקרהו קרחה מה טעמא? לא יקרהו קרחה את שישנו בפאת זמן ישנו בקרחה, ונשים שאין להן זמן פטורות מן הקרחה.

ועוד מן הדא בגנים ולא בגנות.

אמר רבי לעזר, נשים חייבות בקרחה. מה טעמא? (דברים יד) כי עם קדוש אתה לה' אלהיך. אהד אנשים ואחד נשים מה מקמים רבי לעזר? בנים, בשעה שישראל עושין רצונו של הקדוש ברוך הוא קרואים בנים. ובשעה שאין ישראל עושין רצונו של הקדוש ברוך הוא אינן קרויין בנים.

רב מפקד לאילין דבי רב אתי רב המנונא מפקד לחברייה פקדון לנשיכון, כד הוויין קיימין על מיתא דלא ליהוויין מתלשן בשעריהון שלא ובואו לדי קרחה.

עד כמה היא קרחה? אית תניי תני: כל שהוא. ואית תניי תני: בנרים. מאן דמר כל שהוא, ממשמע קרחה כל שהוא. מ"ד בנרים? נאמר כאן קרחה, ונאמר לחלן קרחה מה קרחה האמורה לחלן בנרים. אף כאן בנרים.

רבי יוסי בר מפל: בהנת מותרת לצאת חוצה לארץ. מאי טעמא? אמור אל הכהנים. לא אל הכהנות. דלא בן מה אנו אמרין הואיל והיא בכלל גזירה לא תצא. אם אומר את בן נמצאת דוחה פרשת ממואות!

וכהן מניה ידו תחתיה ומניפה אין תדבר פאור? מכיא מפה.

ואינו חוצץ? מכיא כהן וכן. ואפילו תימר כהן ילד, אין יצר הרע מצוי לשעה.

תני רבי יהודה: מצוי, סומה גידמת – שני כהנים מגיפין על ידיה.

הלכה ח' מתני' כל מצוה שאינה תלויה בארץ נוהגת בארץ ובחוצה לארץ, וכל שהיא תלויה בארץ, אינה נוהגת אלא בארץ. חוץ מן הערלה והכלאים. רבי אליעזר אומר אף החדש.

גמרא כתיב (דברים יב) אלה החוקים והמשפטים אשר תשמרון לעשות. בארץ אתם חייבין לעשות אין אתם חייבין בחוצה לארץ. אדיין אנו אומרים, מצות התלויות בארץ אינן נהוגות אלא בארץ. יכול אפילו מצות שאינן תלויות בארץ לא יהו נוהגות אלא בארץ? תלמוד לומר (שם יא) השמרו לכם פן יפתה לבבכם ותרם אף ח' וגו' ושמתם את דברי אלה

[דף כ"ב ע"א]

אפילו גולים. ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם.

מה אית לדך? בגון תפילין ות"ת מה תפילין ות"ת שאינן תלויות בארץ נוהגין בארץ ובחוצה לארץ, אף כל דבר שאינו תלוי בארץ והא נוהג בין בארץ בין בחוצה לארץ.

מעתה משננאלו יהו פטורין? פתיב (נחמיה ד) ויעשו כל הקהל השבים וגו' עד מימי ישוע. ולמה ישוע?
הילל בריה דרבי שמואל בר נחמן אמר, פגם הכתוב כבוד צדיק בקבר מפני כבוד צדיק בשעתו.
הקיש ביאתן בימי עזרא לביאתן בימי יהושע. מה ביאתן בימי יהושע פטורין היו ונתחייבו אף ביאתן
בימי עזרא פטורין היו ונתחייבו.

ממה נתחייבו? רבי יוסי בי רבי חנינה אמר מדבר תורה נתחייבו. הדין היא דכתיב (דברים ל)
והביאך ה' אללהיך אל הארץ אשר ירשו אבותיך וירשתה. הקיש ירושתך לירושלת אבותיך מה ירושת
אבותיך מדבר תורה, אף ירושתך מדבר תורה.

והטבך והרפך מאבותיך פטורין היו ונתחייבו. ואתם פטורין הייתם ונתחייבתם. אבותיך לא היה
עליהם עול מלכות, ואתם אף על פי שיש עליכם עול מלכות. אבותיך לא נתחייבו אלא לאחר י"ד
שנה, שבע שביבשו ושבע שהולקו. אבל אתם ראשון ראשון קוננה ומתחייב.

אמר רבי אלעזר מאליהון קיבלו עליהן את המעשרות. מה טעמא? (נחמיה י) ובכל זאת אנהנו
פרתים אמנה והותמים וגו'.

מה מקיים רבי לעזר (שם) ואת בכורי בקרינו וצאנינו? מפיון שקיבלו עליהן דברים שלא היו חייבין
עליהם, אפילו דברים שהן חייבין העלה עליהם המקום באילו מאליהם קיבלו עליהם.

מה מקיים רבי יוסי בי רבי חנינה ובכל זאת אנהנו בורתים אמנה והותמים? מפיון שקיבלו עליהן
בסבר פנים יפות, העלה עליהן המקום באילו מאליהן קיבלו עליהן את המעשרות.

מה מקיים רבי לעזר מאבותיך? פתר לה לעתיד לבוא. דאמר רבי חלבו שמעון בר בא בשם רבי
יוחנן, אבותיך ירשו ארץ ז' עממים, ואתם עתידין לירש ארץ של עשר עממים.

תלתי אחרנייתא אילין אינון (בראשית ו) את חקני, ואת חקני, ואת חקני.

רבי יודה אמר: שלמאה, שכיייה, נכמייה. רבי שמעון אמר אסייא, ואסמטויה, ודרמשק. רבי לעזר בן
יעקב אמר, אסייא וקרתינגנה ותורקי. רבי אומר, אדום ומואב וראשית בני עמון.

מאבותיך. אבותיך אף על פי שננאלו חזרו ונשתעבדו. אבל אתם, משאתם נגאלין עוד אין אתם
משתעבדין. מה טעמא? (ירמיה ל) שאלו נא וראו אם ילד זכר. בשם שאין זכר ילד כד אתם משאתם
נגאלין אין אתם משתעבדים.

הויזן מן הערלה ומן הכלאים. רבי אליעזר אומר אף החדש. מה טעמא דרבי אליעזר? (ויקרא כג) בכל מושבותיכם בין בארץ בין בחוצה לארץ. מה מקיימין רבנן בכל מושבותיכם? בחדש שבו שיצא לחוצה לארץ.

רבי יונה בעא:

[דף כ"ב ע"ב]

ולמה לא תנינן אף החלה? אומר ליה רבי יוסי, לא תנינן אלא דברים שנוהגין בישראל ונוהגין בגוים ונהלה נוהגת בישראל ואינה נוהגת בגוים. מה טעמא? (במדבר טו) ראשית ערסתיכם ולא של גוים.

הלכה ט' מתני' כל העושה מצוה אחת מטיבין לו ומאריכין את ימיו ונחל את הארץ וכל שאינו עושה מצוה אחת, אין מטיבין לו ואין מאריכין את ימיו ואינו נחל את הארץ. וכל שאינו לא במקרא ולא במשנה ולא בדרבן ארץ אין זה מן היישוב. ותפוזיק בשלשתן, עליו הכתוב אומר (קהלת ד) ותחוט המשלש לא במהרה ינתק.

גמרא הא כל היושב ולא עבר עבירה נותנין לו שכר בעושה מצוה? ואת אמרת אבן? אלא בן אבן קיימין במחוצה עשה מצוה אחת מטיבין לו ומאריכין את ימיו ונחל את הארץ. והעובר עבירה אחת אין מטיבין לו ואין מאריכין ימיו ואינו נחל את הארץ.

תמן תנינן (מכות דף כג) הא כל היושב ולא עבר עבירה נותנין לו שכר בעושה מצוה? אומר רבי זעירה מי שבאת לידו ספק עבירה ולא עשה.

אמר רבי יוסי בי רבי בון מי שייחד לו מצוה ולא עבר עליה מימיו. מה אית לך? אומר רבי מר עוקבן, בגין כיבוד אב ואם.

אמר רבי מנא (תהלים קיט) אשרי תמימי דרך, ההלכים בתורת ה' כהולכים בתורת ה'.

אמר רבי אבון (שם) אף לא פעלו עולה בדרךיו הלכו בדרךיו הלכו.

אמר רבי יוסי בי רבי בון מה פתיב (שם א) אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים. מכיון שלא הלך בעצת רשעים פמי שקלך בעצת צדיקים.

דרש בן עזאי (קהלת י) זבובי מות יבאיש וביע שמן רוקח. אילו זבוב אהד שמת שמא אינו מבאיש שמן רוקח? וזה על ידי חטא אהד שחטא איבד כל זכויות שבגודו.

דרש רבי עקיבא (ישעיה ח) לכן הרהיבה שאול נפשה ופערה פיה לכלי חק. לכלי חוקים אין פתיב פאן, אלא לכלי חק למי שאין בידו מצוה אחת שייסייע לו לכף זכות. הדין דאת אמר לעולם הפא, אבל בעולם הזה אפילו תשע מאות ותשעים ותשעה מלאכים מלמדיו עליו חובה ומלאך אחד מלמד עליו זכות הקדוש ברוך הוא מכריעו לכף זכות. ומה טעם? (איוב לג) אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלה להגיד לאדם ישרו ויחננו ויאמר פדעהו מרדת שחת מצאתי כפר.

אמר רבי יוחנן: אם שמעת דבר מרבי ליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי, נקב אנך באפרסם הווי ושמע. דאמר רבי יוחנן רבי ליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר אפילו תשע מאות ותשעים ותשעה מלאכים מלמדיו עליו חובה ומלאך אחד מלמד עליו זכות הקדוש ברוך הוא מכריעו לכף זכות.

ולא סוף דבר כל אותו המלאך, אלא אפילו תשע מאות ותשעים ותשעה צדדין מאותו המלאך מלמדיו עליו חובה וצד אחד מאותו המלאך מלמד עליו זכות, הקדוש ברוך הוא מכריעו לכף זכות. מה טעם? אם יש עליו מלאך אחד מאלף אין פתיב, אלא אחד מני אלה מאלף לצדדין של אותו מלאך. מה פתיב בתרייה? ויחננו ויאמר פדעהו מרדת שחת מצאתי כפר.

[דף כ"ג ע"א]

פדעהו בייסורין מצאתי כפר. מצא בופר לעצמו.

הדין דאת אמר בעולם הזה. אבל לעולם הפא, רובו זכיות יורש גן עדן. רובו עבירות יורש גיהנם. היה מחציין? רבי יוסי בן חנינה אמר נושא עון. רבי אבהו אמר נושא פתיב מה הקדוש ברוך הוא עושה? חומף אחד מחובותיו וזכיותיו מכריעות.

אמר רבי ליעזר (תהלים סב) וקף ה' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו ואין לית ליה את יהיב ליה מן דידך. היא דעתיה דרבי אלעזר דרבי אלעזר אמר, ורב חסד. מלמד שהוא מטה כלפי חסד.

רבי ירמיה אמר רבי שמואל בר רב יצחק בעא (משלי יג) צדקה תצר תם דרך ורשעה תסלף תפאת. (שם) תפאים תרדף רעה ואת צדיקים ישלם טוב. (שמואל א ב) רגלי חסידו ישמר ורשעים בחשך ידמו וגו'. (משלי ג) אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן כבוד חכמים ינחלו וכסילים מרים קלון. וכייגין סייגה ותריעין תריעה? וכיני סייגין סייגה ותריעין תריעה רבי ירמיה בשם רבי שמואל בר רב יצחק, שומר את עצמו מן העבירה פעם ראשונה ושנייה ושלישית, מיכן והילך הקדוש ברוך הוא משמרו. מה טעמו? (איוב לג) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם נגר.

אמר רבי זעירא, ובקלוד דלא יתוב ליה. (קהלת ד) ותחוט המשלש לא לעולם ינתק אין בתיב כאן, אלא לא במהרה ינתק. אין אמרהת עלוי, מיפסק הוא.

רבי חונה בשם רבי אבהו. הקדוש ברוך הוא – אין לפניו שכחה, הא מפני ישראל נעשה שוכח. מה מעמא? (מיכה ז) מי אל כמוך נשא עון ועבר על פשע. נשא בתיב. וכן דוד הוא אומר (תהלים פה) נשאת עון עמך כסית כל חטאתם סלה.

הדרן עלך האשה נקנית

פרק ב

הלכה א' מתני' האיש מקדש בו ובשלוהו. והאשה מתקדשת בה ובשלוהה. האיש מקדש את בתו כשהיא נערה, בו ובשלוהו. האומר לאשה התקדשי לי בתמרה זו, התקדשי לי בזו, אם יש באחת מהן שנה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת בזו ובזו. אם יש בכילן שנה פרוטה מקודשת. היתה אוכלת ראשונה ראשונה אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שנה פרוטה.

גמרא מנין ששלוהו של אדם כמותו? אמר רבי לעזר (שמות יב) ושחטו אתו כל קהל עדת ישראל בין הערבים. וכי כילן שוחטין אותו? והלא אהד הוא שהוא שוחט על ידי כולם! אלא מיכן ששלוהו של אדם כמותו.

ויידא אמר דא (שם) ויקחו להם איש שח לבית. אבת שח לבית וכי כולם היו לוקחין? והלא אחד הוא שהוא לוקח על ידי כולם! אלא מיכן ששלוהו של אדם כמותו.

אמר רבי יוסי: שגניא היא, שאדם שוחט פסחו של חברו שלא מדעתו!

[דף כ"ג ע"ב]

אין מימר אדם מפריש פסחו של חברו שלא מדעתו. לית יכיל דאמר רבי זעירא בשם רבי לעזר, אדם שוחט פסחו של חברו שלא מדעתו אבל אינו מפרישו שלא מדעתו.

בית שמאי אומרים: אין השליח עולה משם עד.

היד עבידא? שילח שנים. על דעתון דבית שמאי שליח ושני עדים. על דעתון דבית הלל שלשתן שולחין ושלישתן עדים.

אמר רבי אבון בר חייה, נראין דברים בשקידשה בשטר. אבל אם קידשה בכסף, נעשה כנוגע בעדותו! אמר רבי יוסי, מכיון שהאמינתו התורה, אפילו קידשה בכסף אינו כנוגע בעדותו.

אמר רבי בא: אתא עובדא קימי רב, ועשה שליח עד.

חד בר נש אפקיד גרבוי גבי קרקפיא דהכריה וכפר ביה. אמר רבי פנחס אתא עובדא קימי רבי ירמיה ועשה שליח עד והייבו שבועה על ידי הכתף.

אית מתניתא אמרה: ששלוהו של אדם כמותו. ואית מתניתא אמרה: שאין שלוהו של אדם כמותו. ואם חמר ומירנו. ואם הפר יפר. הוינן סברין מימר שלוהו של אדם כמותו. אלא שמיעט הכתוב.

(ויקרא א) וסמוך ידו ולא יד בנו, ולא יד עבדו, ולא יד שלוהו. הוינן סברין מימר ששלוהו של אדם כמותו אלא שמיעט הכתוב.

(שמות כא) ורצע אדניו את אזנו בפרצע. אדוניו ולא בנו. אדוניו ולא שלוהו. הוינן סברין מימר ששלוהו של אדם כמותו אלא שמיעט הכתוב.

אית תניי תני ורצע, לרבות את השליח.

עד דדון ברבי עקיבה ברבי ישמעאל? אדוניו כל שהוא בא מחמת אדוניו.

תמן תנינן (גיטין פרק ו) נערה הקאורסה, היא ואביה כזבלין את גיטה.

ריש לקיש אמר, במחלוקת בגיטין פן מחלוקת בקידושין. אמר רבי יוחנן, הכל מודין בקידושין שאביה מקדשה. שאביה מקדשה ולא היא, מודה ריש לקיש בגישואין כך היא הגירסה. שלא הכל ממנה להשיא עצמה להפסיד מעשה ידה על אביה.

על דעתיה דרבי יוחנן אין לה דעת אצל אביה ואינה עושה שליח.

על דעתיה דרשב"ל יש לה דעת אצל אביה, והיא עושה שליח.

מתניתא פליגא על רבי יוחנן. האיש מקדש בו ובשלוהו והאשה מתקדשת בה ובשלוהו! פתר לה בגדולה.

והתנינן קמנה שאמרה התקבל לי גיטי

[דף כ"ד ע"א]

אינו גט עד שיגיע הגט לידה! פתר לה ביתומה.

והתנינן אם אומר לו אביה צא והתקבל לבתי גיטתה, אם רצה להחזיר לא יחזור! פתר לה לצדדין. הא מתניתא פתר לה ראשה ביתומה. וסופה בשיש לה אב.

מתניתא פליגא על רבי שמעון בן לקיש. האיך מקדש את בתו כשהיא נערה בו ובשלוהו! פתר לה כרבי יודה. דרבי יודה אומר אין שתי ידים זוכות באחת.

אמר רבי אסי, חד רב נפק מן בית וועדא אמר, נפק עובדא אמר, נפק יוחנן וסמכון עלוי לא דתוה צורכא מוסמד עלוי אלא דתוה מן ימא לטיגנא.

רב המנונא בשם רבי אסי, קטנה שקידשה את עצמה בשתי שערות אביה מואן לא היא. לא אתייה לא כרבי יוחנן ולא כרשב"ל. אין כרבי יוחנן, אין כרבי מיאון. אין כרבי שמעון בן לקיש, נישואי תורה הן לא אתייה אלא כרבי יוחנן אף על גב דרבי יוחנן אמר הכל מודין בקידושין שאביה קידשה לא היא, מודה בה אביה וימא על ידיה.

רבי בא בר כהנא ורבי יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי, קידשה לדעת והכניסה שלא לדעת זה היה מעשה ובא אביה והוציאה מגונגה. רבי יעקב בר אחא בשם רבי יהושע, סימן הוה לו דתוה רבי יהושע בן לוי פליג על רבי שמעון בן לקיש לית היא פליגא הוה מה דרבי שמעון בן לקיש אמר תמן לא הכל מוזהר להשיא את עצמה ולהפסיד מעשה ידיה לאביה בן רבי יהושע בן לוי אמר הכא לא הכל מוזהר להשיא את עצמה ולהפסיד מעשה ידיה על אביה.

אתא רבי אבא בר כהנא רבי יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי, קידשה שלא לדעת וכנסה שלא לדעת זה היה מעשה ובא אביה ועקר קידושיה.

קידשה לדעת, וכנסה שלא לדעת, מהו שתאכל בתרומה? רב אמר אוכלת. ושמואל אמר אינה אוכלת! אמר רבי מנא טעמא דרב, מכיון שקידשה לדעת חזקה שפנסה לדעת. אמר רבי יוסי בי רבי בון, טעמא דרב שכן משנה ראשונה ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה.

מה נפק מן ביניהון? מעשה ידיה. על דעתיה דרבי מנא, כרב מעשה ידיה לבעלה. על דעתיה דרבי יוסי בי רבי בון כרב מעשה ידיה לאביה מתה מי יורשה. על דעתיה דרבי מנא כרב בעלה יורשה. ע"ד דרבי יוסי בי רבי בון כרב מתה אביה יורשה.

[דף כ"ד ע"ב]

אתא רבי יוסי בי רבי בון כרב מתה בעלה יורשה.

קידשה שלא לדעת והכניסה שלא לדעת, מהו שתאכל בתרומה? שמואל אומר אוכלת. איתא חמי אילו קידשה לדעת וכןסה שלא לדעת שמואל אומר אינה אוכלת והכא הוא אומר אוכלת! שמואל עבד לה פיתומה.

מתניתא. התקדשי לי בתמרה זו. וכל מתני' בשאמרה אי איפשי בון אלא בון אי איפשי בון אלא בון.

בון ובון ובון. מאן תנא ווי"ז? רבי יודה. ברם כרבי מאיר – או בון או בון או בון.

רבי ירמיה בשם רב: "התקדשי לי בסלע זו לאחר שלשים", אוכלת בתוך שלשים יום – הרי זו מקודשת. אוף רבי שמעון בן אלעזר מודה בה. מה בינה למלוה? מלוה לא ניתנה לשם קידושין, קידושין לכה ניתנו משעה ראשונה. והא תנינן היתה אוכלת ראשונה אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שנה פרוטה. אמר רבי אלעזר, מעתה אפילו לא נשתיר שם שנה פרוטה תהא מקודשת! פתר לה על ראשה. ואין על ראשה ברא תנינן היתה אוכלת ראשונה אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שנה פרוטה! אמר רבי אלעזר

[דף כ"ה ע"א]

דרבי שמעון בן אלעזר היא. דתני: התקדשי לי בפקדון שיש לי בידך והלכה ומצאתו שנגב או שאבד. אם נשתיר שם שנה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת. במלוה שיש לי בידך, והלכה ומצאתה שנגב או שאבדה, אפילו לא נשתיר שם שנה פרוטה מקודשת. רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי מאיר, מלוה בפקדון. אם נשתיר שם שנה פרוטה מקודשת, ואם לאו אינה מקודשת. אמר רבי לעזר, אתיא דרבי שמעון בן אלעזר כרבי מאיר. כמה דרבי מאיר אמר כל המשנה מדעת הבגלים נקרא גוזלן. בן רבי שמעון בן אלעזר אמר הכא כל המשנה מדעת הבגלים נקרא גוזלן. דהוא פתר לה במלוה שהלוה אמר לו קח לי חטים וקח לו שעורים.

וקשיא מקדשין בגזילה? רבי יוסי בעא ניהא אדם נותן שנה פרוטה על דינר. שמא נותן שנה פרוטה על שנה פרוטה! אית תניי תני מקדשין בגזילה. ואית תניי תני אין מקדשין בגזילה. אמר רבי מנא. מאן דאמר מקדשין בגזילה בגזילה שהוא יכול להצילה מידו. מאן דאמר אין מקדשין בגזילה בגזילה שאינו יכול להוציאה מידו.

רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי שמואל בר רב יצחק מאן דאמר מקדשין בגזילה בגזילה שנתייאשו
הבעלים ממנה. ומאן דאמר אין מקדשין בגזילה בגזילה שלא נתייאשו הבעלים ממנה.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן, מתניתא בשאמר לה בפקדון

[דף כ"ה ע"ב]

שיש לי בידך. אבל אמר לה בכל מה שהפקדתי בידך, אינה מקודשת עד שיהו כולן קיימין.

מה בינו למלוה? מלוה ניתנה להוציא. וזה לא ניתן להוציא.

והתנינן, היתה אוכלת ראשונה ראשונה אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שנה פרוטה. מעתה
אפילו נשתתיר שם שנה פרוטה לא תהא מקודשת עד שיהו כולן קיימין! פתר לה על ראשה. ואין על
ראשה ברא תנינן היתה אוכלת ראשונה ראשונה אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שנה פרוטה.

אמר רבי אבון לא פן סברנן מימר מאן תנא ווי"ן רבי יודה אמר רבי יוחנן דברי רבי יודה נכללין
בקרבן אחד. ונפרטין בשלשה קרבנות. כמה דהוא אמר תמן נכללין בקרבן אחד ונפרטין בשלשה
קרבנות פן הוא אמר הכא נכללין בקידוש אחד ונפרטין בשלשה קידושין.

"התקדשי לי בסלע זו" ואמרה: השליכה לים או לנהר – אינה מקודשת. תניהו לעני חרי זו מקודשת.
מכל מקום לא נכנס לתוך ידה בלום, הכא את אמר מקודשת, והכא את אמר אינה מקודשת? אמר
רבי אבהו בשם רבי יוחנן, רוצה היא מקודשת ותראה עושה טובה לעני.

אמר רבי פנחס: ואתיא או כרבי זעירא או כרבי אילא. דתני: אומר הוא אדם לפועל הילך דינר זה
אכול בו. הילך דינר זה שתה בו. אין חוששין על שברו לא משום שביעית. ולא משום מעשרות. ולא
משום יין נסך. אבל אם אמר לו: צא וקח לך כפר ואני נותן לך דמיו. צא וקח לך רביעית של יין ואני
נותן לך דמיה. חוששין על שברו משום שביעית ומשום מעשרות ומשום יין נסך. אמר רבי זעירא:
נעשה החנוני שלוחו של בעל הבית לזכות לפועל. אמר רבי הילא פועל זוכה לבעל הבית משל
החנוני והוזר זכה לעצמו

[דף כ"ז ע"א]

אוף הכא, על דעתיה דרבי זעירא, הפעל נעשה שלוחו של אשה לזכות לעני. אמר רבי הילא: העני
זכה לאשה משל בעלה, והוזר וזכה לעצמו.

מה נפק מן ביניהון? הנה הנוני חרש, על דעתיה דרבי זעירא – לא חשש, שאין שליחות לחרש. על דעתיה דרבי הילא – חשש. הנה הפועל חרש, על דעתיה דרבי הילא – לא חשש, שאין זכויות לחרש. על דעתיה דרבי זעירא – חשש.

חמף הפלע מידה ונתנו לה, בשעת מתנה אמר לה: "הרי את מקודשת לי" – הרי זו מקודשת.

במה קידשה? רבי חנני בשם רבי פדת: רוצה היא שתהיה מקודשת לו ויהא חייב לה סלע. אמר רבי יוסי: אילו איתמר כלי – יאות, סלע – דרבה להתחלף.

"בינסי לי סלע זו", ובשעת מתנה אמר לה: "הרי את מקודשת לי" – הרי זו מקודשת. אם משנתנה לה, רצת – מקודשת, לא רצת – אינה מקודשת.

"הילך סלע זו שאני חייב לה", ובשעת מתנה אמר לה: "הרי את מקודשת לי", רצת – מקודשת, ואם לאו – אינה מקודשת.

אם משבאת לתוך ידה אמר לה: "הרי את מקודשת לי", אף על פי ששניהן רוצין – אינה מקודשת. ביצד יעשה? ומלנו ממנה ויחזור ויתנינו לה, ויאמר לה: "הרי את מקודשת לי".

"התקדשי לי במנה זו", ונמצא חסר דינר – אינה מקודשת. הנה בו דינר רע – הרי זו מקודשת, והוא – שיהיה.

הנה מונה ראשון ראשון ומשליך לתוך ידה – וכולה היא שתחזור בה עד שעה שישלים. רבי לעזר אומר: מקודשת בראשון והשאר על תנאי. רבי יוחנן אומר: לכשישלים.

אמרי: חזר ביה רבי יוחנן. חד בר נש ערבונא יחייב לחבריה, וכפר ביה חבריה. רבי בא ורבי הילא ורבי יעקב בר אהא, תלתיהון אמרי: זרע פשתן הנה, ומקצת דמים נתן ליה. אתא עובדא קומי רבי יוחנן, אמר: או יתן לו בכל מקוה, או ימסור אותו למי שפרע. רבי חייב בר יוסף אמר: או יתן לו בכל ערבונו, או ימסור אותו למי שפרע.

מודה רבי חייב בר יוסף לרבי יוחנן: במקוה שאין דרכו להיקנות חציים, כגון פרה ומלית. ואשה דרבה להיקנות חציין? רבי חנני ורבי יודן, תריהון אמרי: מקוה – דרכו להיקנות חציין, ואשה – אין דרכה להיקנות לחציין.

[דף כ"ז ע"ב]

הלכה ב' מתני' "התקדשי לי בכוס זה של יין", ונמצא של דבש. "של דבש", ונמצא של יין. "בדינר זה של כסף", ונמצא של זהב. "של זהב", ונמצא של כסף. "על מנת שאני עני", ונמצא עשיר. "עשיר", ונמצא עני – אינה מקודשת.

רבי שמעון אומר: אם הטעיה לשבח – הרי זו מקודשת.

"על מנת שאני כהן" – ונמצא לוי. "לוי", ונמצא כהן. "נתין", ונמצא ממזר. "ממזר" ונמצא נתין. "בן עיר", ונמצא בן כרד. "בן כרד", ונמצא בן עיר. "על מנת שביתי קרוב לפרהי", ונמצא רחוק. "רחוק", ונמצא קרוב. "על מנת שיש לי בת או שפחה גודלת", ואין לו. או "על מנת שאין לי", ויש לו. "על מנת שיש לו בנים", ואין לו. "על מנת שאין לי", ויש לו.

ועל בולם, אף על פי שאמרה: "בלבי היתה להתקדש לו, אף על פי בן" – אינה מקודשת. וכן היא שהיטענו.

גמרא "בכוס זה ובמה שבתוכו", שוה פרוטה – מתקדשת, ואם לאו – אינה מתקדשת. זכה בו ובמה שבתוכו, אם יש במה שבתוכו שוה פרוטה – מתקדשת, ואם לאו – אינה מתקדשת. לא זכת אלא בפה שבתוכו בלבד.

רבי שמעון אומר: אם הטעיה לשבח – מקודשת. אמר רבי יוחנן: מודה רבי שמעון שאם הטעיה לשבח יחסים – אינה מקודשת. אמר רבי יוסא: מתניתא אמרה בך, "על מנת שאני כהן" ונמצא לוי.

ניחא כהן ונמצא לוי. לוי ונמצא כהן? יכולה היא מימר: לא הוינא בעייה די רוחיה רבא עלי.

ניחא בן כרד ונמצא בן עיר. בן עיר ונמצא בן כרד? יכולה היא מימר: בעייה הוינא מצטנעא.

"על מנת שביתי קרוב לפרהי", ונמצא רחוק. ניחא קרוב ונמצא רחוק. רחוק ונמצא קרוב? יכולה היא מימר: בעייה הוינא מטרפסא אזלה, מטרפסא אתייהא.

"על מנת שאין לי בת או שפחה גודלת" ויש לו – ניחא. על מנת שיש לי ואין לו? הבע עצמך שהיה לו בסוף העולם? אמר רבי בא בר מנא: ביני מתניתא: בת לגודלתיך. ושפחה לשמשותיך.

הלכה ג' מתני' האומר לשלוהו: "צא וקדש לי אשה פלונית במקום פלוני", והלך וקדשה במקום אחר – אינה מקודשת. "הרי היא במקום פלוני", והלך וקדשה במקום אחר – הרי זו מקודשת.

גמרא מתניתא דלא כרבי לעזר. ברם כרבי לעזר – לעולם הרי היא מקודשת, עד שיאמר לו: "אל תקדשינה לי אלא במקום פלוני", והלך וקידשה במקום אחר.

הרי זו מקודשת. אוף רבי לעזר מודה בה, שאינו אלא כמראה לה מקום. אוף רבנין מודיי בה, שאינו אלא כמראה לה מקום.

הלכה ד' מתני' המקדש את האשה על מנת שאין עליה נדרים, ונמצאו עליה נדרים – אינה מקודשת. כנסה סתם, ונמצאו עליה נדרים – תצא שלא בכתובה. ועל מנת שאין עליה מומין, ונמצאו בה מומין – אינה מקודשת. כנסה סתם, ונמצאו בה מומין – תצא שלא בכתובה, שכל המומין הפוסלין בכהנים – פוסלין בנשים:

גמרא תנינן: מומין. באילו נדרים אמרו? רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יצחק: נדרה שלא לזבל בשר, ולא לשתות יין, ושלא לקבוש בגדי צבעונין.

אמר רבי יעירא:

[דף כ"ז ע"א]

כלי פשתן תדקים הבאין מבית שאן – ככלי צבועין הן.

אמר רבי יוסי: מתניתא בשאמר לה: "על מנת שאין עליך נדרים". אבל אם אמר לה: "על מנת שאין לך נדר", אפילו נדרה שלא לאכול חרובין – נדר הוא.

הלכה אצל הזמן והתיר לה – הרי זו מקודשת. אצל הרופא וריפאה – אינה מקודשת. מה בין זמן מה בין רופא? זמן – עוקר את הנדר מעיקרו, רופא – אינו מרפא אלא מיכן ולהבא.

אית תניי תני: אפילו הלכה אצל הזמן והתיר לה – אינה מקודשת. מתניתא דרבי לעזר. דתנינן תמן: אמר רבי לעזר: בדין היה, אפילו נדר שהוא צריך תקירת חכם – שהזמן עוקר הנדר מעיקרו, ולמה אסרו נדר שהוא צריך תקירת חכם? מפני נדר שאינו צריך תקירת חכם.

אית תניי תני: מותרת להינשא בלא גט. ואית תניי תני: אסורה להינשא בלא גט. הוון כעיי מימר: מאן דמר: מותרת להינשא בלא גט – רבי לעזר. ומאן דמר: אסורה להינשא בלא גט – רבנין.

כולת רבנין! מאן דאמר: אסורה להינשא בלא גט – רבנין. מאן דאמר: מותרת להינשא בלא גט – שמתוך שהיא יודעת שאם הולכת היא אצל הזקן והוא מתיר לה את נדרה, והוא אינה הולכת, לפום בן מותרת להינשא בלא גט.

מאי טעמא דמאן דמר: אסורה להינשא בלא גט? שלא תלך אצל הזקן ויתיר לה את נדרה, וקידושין תלין עליה למפרע, ונמצאו בניה באין לידי ממזירות. לפום בן אסורה להינשא בלא גט.

בננסה סתם. רבי שמעון בן לקיש אמר: מתניתא – בשקידשה על תנאי, וכנסה סתם. אבל אם קידשה סתם, וכנסה סתם – יש לה כתובה. רבי יוחנן אמר: אפילו קידשה סתם וכנסה סתם – אין לה כתובה. ואמר רבי חייה בשם רבי יוחנן: וצריכה ממונו גט, אפילו קידשה על תנאי וכנסה על תנאי.

רבי זעירא בעא קומי רבי מנא: קידשה סתם וגירשה מן האירוסין מה אמר בה רבי שמעון בן לקיש? בעא נישמעניה מן הדא: היו בה מומין ועודה בבית אביה – האב צריך להביא ראיה. הא אם הביא ראיה – יש לה כתובה. מה חמית למימר בשקידשה סתם וגירשה מן האירוסין.

מה אגן קיימין, מן דבתרה: במה דברים אמורים? במומין שפסתר, אבל במומין שבגלוי – אינו יכול למעון. ואם במתנה, אף מומין שבגלוי טוען הוא.

אמרין חבירי קומי רבי יוסה: אמור דבתרה ותהא פליגא על רבי שמעון בן לקיש, בננסה לרשות הבעל – הבעל צריך להביא ראיה. הא אם הביא הבעל ראיה – אין לה כתובה! והיו רבי שמעון בן לקיש אמר: יש לה כתובה! רבי כהן בשם רבנין דקיסרין: מתניתא – בשבננס ולא בעל. מה דאמר רבי שמעון בן לקיש – בשבננס ובעל, אני אומר: נתרצה לו בכעילה.

שכל המומין הפוסלין בכהנים – פוסלין בנשים. הוסיפו עליהן באשה: ריח הפה, וריח היערה, ושומא שאין בה שיער. רבי חמא בר עוקבה בשם רבי יוסי בן חנינה:

[דף כ"ז ע"ב]

בעור הפנים שנו.

והתנינן: במה דברים אמורים? במומין שפסתר, אבל במומין שבגלוי אינו יכול למעון. וזו לא מן המומים שבגלוי הוא! תיפותר: בההיא דמטמרה לה תחות קלוסיתה דראשה.

תני: שומא שיש בה שיער, בין גדולה בין קטנה, בין בגוף בין בפנים – הרי זה מום. ושאין בה שיער, בפנים – מום, בגוף – אינה מום. במה דברים אמורים? בקטנה. אבל בגדולה, בין בגוף בין בפנים – הרי זה מום.

עד כמה היא גדולה? רבן שמעון בן גמליאל אומר: עד כאיסר האיטלקי. רבי לעזר בשם רבי תנינא: כגון תדין קורדינא – שיעורו כחצי זהוב, כל שהוא.

רבי רדיפה, רבי יונה, רבי ירמיה שאל: אשה קרחת, ושיטה של שיער מקפת מאזן לאזן?

בעיי משמעניה מן הדא: הוסיפו עליהן באשה: ריח הפה, וריח תועה, ושומא שאין בה שיער. ולא אדפרון קרחה. סברין מימר: שאינו מום. אתא רבי שמואל בריה דרבי יוסה בי רבי בון בשם רבי ניסא: מום הוא, לא אתינן מיתני, אלא דבר שהוא פגור בנה ובנה, מום – בנה, ואין מום – בנה. אבל דבר שהוא נזיי בנה ומום בנה, כגון הדא קרחתה, אף על גב דהוא מום – לא תניננה.

תדע לך שהיא כן, הרי זקן, הרי נזיי – באיש, ומום – באשה, ולא תנינן: יתר עליהם באשה – זקן. הרי דדים, הרי נזיי – באשה, ומום – באיש, ולא תניננה: יתר עליהם באיש – דדים.

הלכה ה' מתני' המקדש שתי נשים בשוה פרוטה, או אשה אחת בפחות משוה פרוטה, אף על פי ששילח סבלונות לאחר מיכן – אינה מקודשת, שמקמת קידושין הראשונים שילח. וכן קטן שקידש.

גמרא תני, וכולן שבעלו – קנו. רבי שמעון בר יוחאי אומר משום רבי שמעון: וכולן שבעלו – לא קנו, שלא היתה בעילתו אלא לשום קידושין הראשונים. אם קנו, רבי הויה בשם רבי יוחנן: קנו לחופרין.

רבי הויה בשם רבי יוחנן: כל תניי שהוא מעשה מתחילתו – מקודשת לחופרין. רבי מנא בעא קומי דרב יודן: מאן תנא כל תנאי שהוא מעשה מתחילתו – תנינו בטל, דלא פרבי שמעון.

רבי יודן בשם רבי יוחנן: מקודשת לחופרין. הויה עבידא? "הרי אני מקדשה בבעילה על מנת שיירדו גשמים", ירדו גשמים – מקודשת, ואם לאו – אינה מקודשת.

רבי הויה בשם רבי יוחנן: בקידושי מלוה – לחופרין. ובקרקעות – לא קנה. ובמטלטלין – אין מוכרין אותן למי שפרע. ביקש להעמיד לו מקוה? נישמעניה מן הדא: והרי לך אצלי בהן יין, ויין אין לו. הוא אם יש לו יין – הרי זה חייב. תני רבי הויה: אם יש לו יין – חייב ליתן לו.

רבי שמואל בר רב יצחק שלח אמר לתמן: הוון ידעין, דהורי רבי חייה בשם רבי יוחנן: קידושי מלוה – לחומרין, ובאיש לרבי זעירא.

[דף כ"ח ע"א]

למה? בגין דהוון מחמרין, וקליל עליהון. אמר רבי יוסה בי רבי בון: בקולא הוון נהיגין, ואחמר עליהון. שאם בא אחר וקידשה – תפשו בה קידושין. אמר רבי יודן בי רבי חנן: ערוה שאינה ערוה – תופש את שאינה ערוה.

הלכה ו' מתני' המקדש אשה ובתה, או אשה ואחותה פאחת – אינן מקודשות, ומעשה בהמש נשים ובהן שתי אחיות, וליקט אחד בכללה של תאנינים, משלהם היתה, ושל שביעית היתה, ואמר: הרי פולכם מקודשות לי בכלכלה זו, וקיבלתה אחת מהן על ידי פולם, ואמרו חכמים: אין האחות מקודשות.

גמרא אמר רבי חייה בר בא: את שמע מינה חמש, את שמע מינה, שחמש נשים מתקדשות פאחת. שהאשה מקבלת קידושיה וקידושי חברתה, ומקדשין בגזילה, ומקדשין בפירות עבירה, ואין קידושין תופסין בעריות.

אמר רבי לעזר: פאחיות – לא קידש, ובחטאות – כיפר. היך עבדא? שחט שתי חטאות לשם חטאת אחד – המזבח בורר את הראוי לו, שתיהן אסורות באכילה.

שחט שני חטאות לשם אשם אחד – המזבח בורר את הראוי לו, שניהן אסורין באכילה. רבי זעירא בשם רבי יוחנן: שחט את הראשון שלא לשמו, ואת השני לשמו – כיפר, שאינו הראשון שלא לשמו פשר אלא מבח שמו הפא אהריו. אבל שחט הראשון לשמו, והשני שלא לשמו, אם כיפר הראשון,

[דף כ"ח ע"ב]

על מה השני בא ומכפר? על מומאה שאירעה בין זה לזה? ובפסחים – לא כיפר, שאין הפסח בא אלא לאכילת פשר. ודלא ברבי נתן, דרבי נתן אמר: יוצאין בזריקה בלא אכילה.

הלכה ז' מתני' המקדש בחלקו מקדשי תקדשים ומקדשים קלים – אינה מקודשת, ממעשר שני, בין שוגג בין מזיד – לא קידש; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: מזיד – קידש. שוגג – לא קידש, ובתקדש, מזיד – קידש, שוגג – לא קידש; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: שוגג – קידש, מזיד – לא קידש.

מִסְכַּת עֲרוּבֵין פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. רבי יהודה אומר: אין אדם מתנה על שני דברים כאחד. אלא אם בא חכם למזרח - ערובו למזרח. ואם בא חכם למערב - ערובו למערב. אבל בא לכאן ולכאן, לא בא לכאן ולכאן - הרני כבני עירי. רבי יהודה אומר: אם היה אחד מהן רבו - ילך אצל רבו. שניהם רבותיו - ילך אצל הרגיל אצלו. אם היה רגיל אצל שניהם - ילך לאיזה מהן שירצה.

ב. מתנה אדם על ערובו, ואומר: 'ערובי לשבת זו ולא לשבת אחרת' - 'לשבת אחרת ולא לשבת זו' - 'ערובי לשבתות ולא לימים טובים' - 'לימים טובים ולא לשבתות' - 'לשבת ולא ליום הכפורים' - 'ליום הכפורים ולא לשבת'.

ג. האומר לחברו: 'ערב לי בתמרים', וערב לו בגרוגרות. 'בגרוגרות' וערב לו בתמרים. 'במגדל' וערב לו בשוכך. 'בשוכך' וערב לו במגדל. 'בבית' וערב לו בעליה. 'בעליה' וערב לו בבית - אין ערובו ערוב. אבל אמר לו סתם: 'ערב לי' וערב לו, בין בתמרים, בין בגרוגרות, בין במגדל, בין בשוכך, בין בבית, בין בעליה - ערובו ערוב.

ד. ערבו זה לצפון וזה לדרום - זה מהלך לצפון בערובו של זה בדרום, ובדרום בערובו של זה בצפון. אם מצעו את התחום - אל יזוז ממקומו. ערב לצפון וחזר וערב לדרום - בטל האחרון את הראשון. טעה וערב לשתי רוחות, כמדמה הוא שמערבין לשתי רוחות, או שאמר לעבדיו: 'צאו וערכו לי', אחד ערב עליו לצפון ואחד ערב עליו לדרום - מהלך בצפון בערובו לדרום, ומהלך לדרום בערובו לצפון. ואם מצעו עליו את התחום - לא יזוז ממקומו.

ה. נכרים שצרו על עירות ישראל - אין יוצאין עליהן בכלי זינם, ואין מחללין

עליהן את השבת. במה דברים אמורים? כשבאו על עסקי זמון, אבל אם באו על עסקי נפשות - יוצאין עליהם בכלי זינם ומחללין עליהן את השבת. ובעיר הסמוכה לספר, אפלו לא באו על עסקי נפשות, אלא על עסקי תבן וקש - יוצאין עליהן בכלי זינם ומחללין עליהן את השבת. בראשונה היו מניחין כלי זינם בבית הסמוך לחומה. פעם אחת, הפירו בהם אויבים ורדפו אחריהם ונכנסו לטול כלי זינם, ונכנסו אויבים אחריהם, ודחקו זה את זה, והרגו זה את זה יותר ממה שהרגו אויבים. באותה שעה התקינו - שיהו חוזרין למקומם בכלי זינם.

ו. מחנה היוצאים למלחמת הרשות - אין צרין על עירות של נכרים פחות משלשה ימים קדם לשבת. ואם התחילו - אין מפסיקין ואפלו בשבת. וכן היה שמאי הזקן דורש (דברים כ. ט): "עד רדתה" - ואפלו בשבת.

ז. עיר שהקיפוה נכרים או נהר, וכן ספינה המטרפת ביים, וכן יחיד שהיה נרדף מפני הנכרים, ומפני הלסטים, ומפני רוח רעה - הרי אלו מחללין את השבת, ומצילין את עצמן.

ח. הרועים, והקציצין, והבורגנין, ושומרי פרות, בזמן שדרבן ללון בעיר, אף על פי שחשכו חוץ לתחום - הרי אלו כאנשי העיר, ויש להם אלפים אמה לכל רוח. ובזמן שדרבן ללון בשדה - אין להם אלא אלפים אמה בלבד.

ט. מי שיש לו שני בתים, וביניהם שני תחומי שבת, כיון שהחזיק בדרך - קנה ערוב; דברי רבי יהודה. יתר על פן אמר רבי יוסי בן רבי יהודה: אפלו מצאו חברו בדרך, ואמר: 'לין בפה, עת חמה, עת צנה הווא', למחר משכים והולך. החזירו מן העיר - הרי הוא כאנשי העיר.

הגנה, אם מכיר את מקומו - הרי זה מתר. ואם לאו - הרי זה אסור. רבי יוסי אומר: אם היו שנים, אחד מכיר ואחד שאינו מכיר, שאינו מכיר - מוסר שבידתו למכיר. זה שמכיר - אומר: 'תהא שבידתנו במקום פלוני'.

יד. האומר: 'שבייתי במקום פלוני, בשדה פלוני, במקום שאזכה בו משתחשף' - לא אומר כלום; שאין מערבין משתחשף, זו היא שאמרו: העני מערב ברגליו. אחד עני ואחד עשיר מערבין בפת, ובלבד שלא יצא חוץ לתחום, ויאמר: 'שבייתי במקום פלוני', שלא אמרו 'מערבין ברגל' אלא למי שבא בדרך וחשכה; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אחד עני ואחד עשיר מערבין ברגל, לא יצא עשיר חוץ לתחום ויאמר: 'שבייתי במקומי'; וזה הוא עקרו של ערוב.

טו. והתירו חכמים לבעל הבית לשלח את ערובו ביד בנו, ביד עבדו, ביד שלוחו - בשביל להקל עליו. אמר רבי יהודה: מעשה באנשי בית ממלי ובאנשי בית גוריון בארומא, שהיו מחלקין גרוגרות וצמוקין לעניים בשני בצרת, ובאין עניי כפר שיחין וכפר חנניא ומחשיכין על התחום, ולמחר משכימין ובאין.

מסכת ערובין פ"ק רביעי

א. רבי אליעזר אומר: יום טוב הסמוך לשבת, בין מלפניה בין מלאחריה - מערב אדם, יום אחד לצפון ויום אחד לדרום, יום אחד לצפון ויום אחד כאנשי אותה העיר. מודה רבי אליעזר, שאין מערבין חצי היום לצפון וחצי היום לדרום, שאין חולקין יום אחד. וחכמים אומרים: כשם שאין חולקין יום אחד - כך אין חולקין לשני ימים. אמר להם רבי אליעזר: אי אתם מודים במערב ברגליו ביום ראשון, שצריך לערב ברגליו ביום שני, נאכל ערובו עד שלא חשכה - אין יוצא עליו ביום השני! אמרו לו: אבל. אמר להם: הללו שני ימים הן. אמרו

י. רשות שבת כך הוא: עומד אדם במקומו ואומר: 'שבייתי במקומי', שנאמר (שמות טו): "שבבו איש תחתיו"; כמה תחתיו? מלא קומתו ופשוט ידיו, גופו שתי אמות, ואמה כדי לפשט ידיו ורגליו; דברי רבי מאיר. ורבי יהודה אומר: גופו שלוש אמות ואמה כדי לטול חפץ מתחת מרגלותיו, ומניח ידיו תחת מראשותיו - זכה לו מקומו לכל רוח, מרבעות לא עגלות. רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר: עגלות ולא מרבעות.

יא. השוכת בתל גבוה עשרה טפחים, ובנקע עמק עשרה טפחים, ובגנה מקפת גדר גבוה עשרה טפחים - מהלך את כלה וחוצה לה אלפים אמה לכל רוח. השוכת בעיר, אפלו גדולה כאנטוכיא - מהלך את כלה וחוצה לה אלפים אמה לכל רוח. על גבה - אין לו אלא ארבע אמות בלבד.

יב. הנותן את ערובו בתוך עבודה של עיר - לא עשה ולא כלום. נתנה חוץ לעבודה של עיר, אפלו אמה אחת - משתכר אותה אמה ומפסיד את כל העיר, מפני שמדת העיר עולה כלה למדת התחום. האומר: 'שבייתי על גבי אילן', על גבי הגנה - לא יותר מבית סאתים. פחות מעשרה טפחים - לא יותר מארבע אמות. ובנקע עמק מעשרה - ולא יותר מבית סאתים. פחות מעשרה טפחים - לא יותר מארבע אמות. ובגנה, מקפת גדר גבוה עשרה טפחים - ולא יותר מבית סאתים. פחות מעשרה טפחים - ולא יותר מארבע אמות. ומודד עד שמגיע לאותו מקום. בא לאותו מקום - מהלך את כלה, וחוצה לה אלפים אמה. אימתי? בזמן שהיה בתוך אלפים אמה שלו. לא היה בתוך אלפים אמה שלו - אין לו אלא ארבע אמות בלבד.

יג. האומר: 'שבייתי בצד אילן, בצד חרוב, בצד גנה' - לא אומר כלום, עד שיקנה לצפונו או לדרומו ארבע אמות. נעקר האילן, או נעקר החרוב, או נעקר

ד. הִיָּה בֵּית אֶחָד יוֹצֵא הֵימְנָה כְּמִין פִּיגְם לְרוּחַ אֶחָד, רוֹאִין כְּנִגְדוֹ כְּאֵלוּ מְלֵא בְּתִים וְחִצְרוֹת - מְרַבֵּיעַ כְּנִגְדוֹ וּמוֹדֵד הֵימְנוּ הִלְחֵן אֲלֵפִים אִמָּה. הִיָּה שְׁנֵי בְּתִים יוֹצְאִין הֵימְנוּ כְּמִין שְׁנֵי פִיגְמִין לְשִׁתֵּי רִחוּת, רוֹאִין כְּנִגְדָן כְּאֵלוּ הֵן מְלֵאִין בְּתִים וְחִצְרוֹת - מְרַבֵּיעַ כְּנִגְדָן וּמוֹדֵד מִהֵן אֲלֵפִים אִמָּה.

ה. בֵּא לְרַבְעָה - מְרַבְעָה בְּרַבּוּעַ עוֹלָם. נוֹתֵן צְפוּנָה לְצִפּוֹן הָעוֹלָם וְדְרוּמָה לְדְרוּם הָעוֹלָם. וְסִימְנָךְ: עֲגֵלָה בְּצִפּוֹן וְעַקְרָב בְּדְרוּם. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אִם אֵינּוּ יוֹכֵל לְרַבְעָה בְּרַבּוּעַ שֶׁל עוֹלָם - יִרְבְּעָה כְּמִין תְּקוּפָה, כִּיצַד? חֲמָה יוֹצֵאת בְּיוֹם אֲרוּךְ וְשׁוֹקַעַת בְּיוֹם אֲרוּךְ - זֶה הוּא פְּנֵי צִפּוֹן. חֲמָה יוֹצֵאת בְּיוֹם קָצֵר וְשׁוֹקַעַת בְּיוֹם קָצֵר - זֶה פְּנֵי דְרוּם. תְּקוּפַת נִיסָן וְתְקוּפַת תִּשְׁרֵי, חֲמָה יוֹצְאָה בְּחֻצֵי מְזֻרְחַת וְשׁוֹקַעַת בְּחֻצֵי מַעְרָב. שְׁנָאֵמֵר (קִהְלַת א, ט): "הוֹלֵךְ אֶל דְרוּם וְסוֹבֵב אֶל צִפּוֹן". "הוֹלֵךְ אֶל דְרוּם" - בְּיוֹם, "וְסוֹבֵב אֶל צִפּוֹן" - בְּלֵילָה. "סוֹבֵב סוֹבֵב הוֹלֵךְ הָרוּחַ" - אֵלוּ פְּנֵי הַמְזֻרְחַת וּפְנֵי הַמַּעְרָב, פְּעֻמִּים מִהֶלְכְתָן וּפְעֻמִּים מִסְבַּכְתָן.

ו. אֵלוּ שְׁמַתְעַבְרִין עִמָּה: נֶפֶשׁ שֵׁישׁ בְּהָ אַרְבַּע אֲמוֹת עַל אַרְבַּע אֲמוֹת וְהַגָּשֶׁר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּתָלִים וְזִיזִין מִתְעַבְרִין עִמָּה, הַגָּשֶׁר וְהַקָּבֵר שֵׁישׁ בְּהֵן בֵּית דִּירָה, וּבֵית הַכְּנֻסַת שֵׁישׁ בְּהָ בֵּית דִּירָה לַחֲזוֹן, וּבֵית עֲבוּדַת כּוֹכְבִים שֵׁישׁ בְּהָ בֵּית דִּירָה לְמִשְׁרְתֵיהָ. וְהַאוּרִיּוֹת וְהַאוּצְרוֹת שְׁבֻשְׁדוֹת וְיֵשׁ בְּהֵן בֵּית דִּירָה. וְהַבּוֹרְגִינִין שְׁסַבִּיכָה, וְהַבֵּית שְׁכִיָּם - הֵרִי הֵם מִתְעַבְרִין עִמָּה. וְאֵלוּ שְׁאִין מִתְעַבְרִין עִמָּה: נֶפֶשׁ שְׁנַפְרָצָה מִשְׁתֵּי רִחוּתֵיהָ אֵילֵךְ וְאֵילֵךְ, וְהַגָּשֶׁר וְהַקָּבֵר שְׁאִין לָהֶם בֵּית דִּירָה, וּבֵית הַכְּנֻסַת שְׁאִין לָהֶם בֵּית דִּירָה לַחֲזוֹן, וּבֵית עֲבוּדַת כּוֹכְבִים שְׁאִין לָהֶם בֵּית דִּירָה לְמִשְׁרְתֵים. וְהַאוּרִיּוֹת וְהַאוּצְרוֹת שְׁבֻשְׁדָה שְׁאִין לָהֶם בֵּית דִּירָה. וּבּוֹר, וְשִׁיחַ, וְיַמְעָרָה, וְגֵדֵר, וְשׁוֹבֵךְ שְׁבַתּוּכָה, וְהַבֵּית שְׁבֻסְפִינָה - אֵין אֵלוּ מִתְעַבְרִין עִמָּה.

לו: אֵי אַתָּה מוֹדֵה שְׁאִין מְעַרְבִין מִיּוֹם-טוֹב לְחִבְרוֹ? אָמַר לָהֶם: אֲבָל. אָמְרוּ לוֹ: הֲלָלוּ יוֹם אֶחָד הֵם. עַרְבַּ בְּרַגְלֵי בְּיוֹם רֵאשׁוֹן - מְעַרְבַּ בְּרַגְלֵי בְּיוֹם שְׁנֵי, נֶאֱכַל עֲרוּבוּ בְּיוֹם רֵאשׁוֹן אֵין יוֹצֵא עָלָיו בְּיוֹם שְׁנֵי; דְּבַרֵּי רַבִּי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הֵרִי זֶה חֲמַר גְּמַל. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמְרִים: עַרְבַּ בְּרַגְלֵי בְּרֵאשׁוֹן - אֵין יוֹצְאִין עָלָיו בְּיוֹם שְׁנֵי. נֶאֱכַל עֲרוּבוּ בְּרֵאשׁוֹן - יוֹצְאִין עָלָיו בְּיוֹם שְׁנֵי. מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, בְּרֵאשׁ הַשְּׁנָה, כְּשֶׁהָיָה יָרָא שְׁמָא תִתְעַבֵּר - מְעַרְבַּ אֲדָם שְׁנֵי עַרְבוּבִין, וְאוֹמֵר: 'עַרְבוּבַ בְּרֵאשׁוֹן לְמְזֻרְחַת וּבִשְׁנֵי לְמַעְרַב, בְּרֵאשׁוֹן לְמַעְרַב וּבִשְׁנֵי לְמְזֻרְחַת, עַרְבוּבֵי בְּרֵאשׁוֹן וּבִשְׁנֵי כְּכַנֵּי עֵירִי, עַרְבוּבֵי בִשְׁנֵי וּבְרֵאשׁוֹן כְּכַנֵּי עֵירִי'. וְרַבִּי יוֹסִי אוֹסֵר, שְׁשִׁתֵּי קְדוּשׁוֹת הֵן. אָמַר לָהֶם רַבִּי יוֹסִי: אֵי אַתֶּם מוֹדִים, שְׁאִם בָּאוּ עֲדִים מִן הַמִּנְחָה וְלִמְעַלָּה שְׁנוֹהֲגִין אוֹתוֹ הַיּוֹם קְדוּשׁ וְלִמְחַר קְדוּשׁ?!

ב. כִּיצַד, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מִתְנָה אֲדָם עַל הַכְּלָפָה בְּיוֹם-טוֹב רֵאשׁוֹן וְאוֹכְלָה בְּיוֹם-טוֹב שְׁנֵי. הִיָּו לְפָנָיו שְׁתֵּי כְּלָלוֹת שֶׁל טַבַּל, וְאוֹמֵר: אִם הַיּוֹם חוֹל וְלִמְחַר קְדוּשׁ - תְּהֵא זֶה תְּרוּמָה עַל זֶה, וְאִם הַיּוֹם קְדוּשׁ וְלִמְחַר חוֹל - אֵין בְּדְבַרֵּי כְלוּם, וְקוֹרָא עָלֶיהָ שֵׁם וְאוֹכְלָה, וְכֵן רַבִּי יוֹסִי אוֹסֵר בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גְּלִיּוֹת.

ג. כִּיצַד מְעַבְרִין אֶת הָעֵרִים? אַרְכָּה כְּמוֹת שְׁהִיא, עֲגוּלָה - עוֹשִׁין לָהּ זְוִית. מְרַבַּעַת - אֵין עוֹשִׁין לָהּ זְוִית. הֵיתָה רְחִיבָה מִצַּד אֶחָד וּקְצָרָה מִצַּד אֲחֵר - רוֹאִין אוֹתָהּ כְּאֵלוּ הִיא שׁוּהָ. הֵיתָה בֵּית אֶחָד יוֹצֵא כְּמִין פְּגוּם, אוֹ שְׁנֵי בְּתִים יוֹצְאִין כְּמִין פְּגוּמִין - רוֹאִין כְּאֵלוּ חוּט מִתּוֹחַ עֲלֵיהֶן, וּמוֹדְדִין מִמְּנוּ וְלִהְלֵן אֲלֵפִים אִמָּה. הֵיתָה עֲשׂוּיָה כְּמִין קָשֶׁת אוֹ כְּמִין גַּם - רוֹאִין אוֹתָהּ כְּאֵלוּ הִיא מְלֵאָה בְּתִים וְחִצְרוֹת, וּמוֹדֵד מִמְּנוּ וְלִהְלֵן אֲלֵפִים אִמָּה.

ז. כִּמָּה יִהְיוּ מִקְרָבוֹת לְעִיר וַיְהִיו מִתְעַבְרִין עִמָּה? שְׁבַעִים אִמָּה וְשִׁירִים עַל שְׁבַעִים אִמָּה וְשִׁירִים, שֶׁהֵן מֵאָה וְאַרְבַּעִים וְאַחַד וְשָׁלִישׁ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שִׁירִים הוּא דָּבָר מְעוּט, וְלֹא נִתְּנוּ חֻכְמִים שְׁעוֹר. כִּמָּה הֵן שְׁבַעִים אִמָּה וְשִׁירִים עַל שְׁבַעִים אִמָּה וְשִׁירִים? הֵן בֵּית סְאִתִּים כִּפְחָצֵר הַמְשָׁכָן.

ח. הִיָּה מוֹדֵד, וְהִגִּיעַ הַמְדָּה לְבֵית - אֶפְלוּ בֵּית לְפָנִים מִן הַבַּיִת, אֶפְלוּ מִגְדָּל לְפָנִים מִן הַמְּגִדָּל - מִכְּנִסֵּן לְאִמְצַע, וּמִרְבִּיעַ כְּנִגְדָן, וּמוֹדֵד כְּנִגְדוֹ וְלִהְלֵן אֶלְפִים אִמָּה. הִיָּה מוֹדֵד, וְהִגִּיעַ הַמְדָּה לְמַעְרָה - אִין מִכְּנִס אֵת כָּל הַמַּעְרָה אֲלֵא מִכְּנִגְד פִּתְחָה שֶׁל מַעְרָה. אַחַת מַעְרָה וְאַחַד מְגִדָּל. מָה בֵּין מַעְרָה לְמְגִדָּל? גַּג הַמַּעְרָה הָרִי הוּא כְּאַרְץ, וְגַג הַמְּגִדָּל הָרִי הוּא כְּעִיר. כִּמָּה דְּבָרִים אִמּוּרִים? בְּמִדַּת הָעֵבוֹר, אֲבָל בְּמִדַּת הַתְּחוּם, אֶפְלוּ כְּלִתָּה מְדַתוֹ בְּחֻצֵי בֵּיתוֹ - אִין לוֹ אֲלֵא חֻצֵי בֵּיתוֹ. אִמֵּר רַבִּי שְׁמַעוֹן: יְכוּלְנִי אֲנִי, שִׁיְהוּ עוֹלִין מִטְּבָרְיָא לְצַפּוּרִי, וּמִצּוֹר לְצִידוֹן, מִפְּנֵי מַעְרוֹת וּמְגִדָּלוֹת שְׁבִינִיָּהִם.

ט. הַמוֹדֵד, מוֹדֵד חוּץ לְקַרְפִּיפָה שֶׁל עִיר, לְכָל עִירוֹת נוֹתֵן קַרְפָּף; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר, וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: לֹא אִמְרוּ קַרְפָּף אֲלֵא בֵּין שְׁתֵּי עִירוֹת. אִם יֵשׁ לְזוֹ שְׁבַעִים אִמָּה וְשִׁירִים וְלְזוֹ שְׁבַעִים אִמָּה וְשִׁירִים - מִכְּנִסֵּם לְאִמְצַע וּמִרְבַּע כְּנִגְדָן, וּמוֹדֵד מִמְּנוּ וְלִהְלֵן אֶלְפִים אִמָּה. הִיָּה שְׁלֶשֶׁה מְגִדָּלִים, וְהֵאֱמַצְעֵי מְבַלַּע בִּינֵיהֶן, אִם אִין בֵּין שְׁנַיִם הַחִיצוֹנִים מֵאָה וְאַרְבַּעִים וְאַחַד וְשָׁלִישׁ - מִכְּנִסֵּן לְאִמְצַע וּמִרְבַּע כְּנִגְדָן, וּמוֹדֵד מִמְּנוּ וְלִהְלֵן אֶלְפִים אִמָּה. הִיָּה עֶשְׂוִין שׁוֹרוֹת וְאַחֲרוֹת בִּינֵיהֶם, אִם אִין בֵּין שׁוֹרָה הַחִיצוֹנָה וּבִינֵיהֶם מֵאָה וְאַרְבַּעִים וְאַחַד וְשָׁלִישׁ - מִכְּנִסֵּן לְאִמְצַע, וּמִרְבַּע כְּנִגְדוֹ, וּמוֹדֵד מִמְּנוּ וְלִהְלֵן אֶלְפִים אִמָּה.

י. מִרְבַּע אֵת הָעִיר וְעוֹשָׂה אוֹתָהּ כְּמִין טְבֵלָא מְרַבַּעַת, וְחוּזֵר וּמִרְבַּע אֵת הַתְּחוּמִין וְעוֹשָׂה אוֹתָהּ כְּמִין טְבֵלָא מְרַבַּעַת, וּכְשֶׁהוּא

מוֹדֵד, לֹא יִמְדוֹד מֵאִמְצַע הַקָּרָן אֶלְפִים אִמָּה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִפְּסִיד אֵת הַזְּוִיָּה, אֲלֵא מִבֵּיא טְבֵלָא מְרַבַּעַת שֶׁהִיָּתָה אֶלְפִים אִמָּה עַל אֶלְפִים אִמָּה, וּמִנִּיחָהּ בְּקָרָן בְּאַלְכֶסוֹנָה, נִמְצָא, הָעִיר מִשְׁתַּכְרַת אַרְבַּע מֵאוֹת אִמּוֹת לְכָאן וְאַרְבַּע מֵאוֹת אִמּוֹת לְכָאן. נִמְצָא, תְּחוּמִין מִשְׁתַּכְרִין אַרְבַּע מֵאוֹת אִמּוֹת לְכָאן וְאַרְבַּע מֵאוֹת אִמּוֹת לְכָאן. נִמְצָא, הָעִיר וְהַתְּחוּמִין מִשְׁתַּכְרִין אֶלְף וּמֵאִתִּים אִמָּה לְכָאן וְאֶלְף וּמֵאִתִּים אִמָּה לְכָאן.

יא. כִּיצַד מְקַדְרִין בְּהָרִים? הַתְּחוּתוֹן כְּנִגְדָן לְבוֹ, וְהַעֲלִיּוֹן כְּנִגְדָן פְּרוֹסוֹתָיו, מְקַדֵּיר וְעוֹלָה, מְקַדֵּיר וְיוֹרֵד, רוֹאֶה אֵת הָהָר כְּאִלוֹ כְּקוֹעַ לְפָנָיו; דְּבָרֵי רַבִּי. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אִין מְקַדְרִין בְּהָרִים. הִיָּה לְפָנָיו הָר וּמִישׁוֹר - מוֹדֵד אֵת הַמִּישׁוֹר וּמִנִּיחַ אֵת הָהָר, וְנִשְׁכַּר הָר וְגֵאִיוֹת. מוֹדֵד אֵת הַגֵּאִיוֹת וּמִנִּיחַ אֵת הָהָר וְנִשְׁכַּר.

יב. הִיָּה מוֹדֵד וְהִגִּיעַ הַמְדָּה לְגִיא, אִם יְכוּל לְהִבְלִיעַ בְּחֻבֵל שֶׁל חֲמִשִּׁים אִמָּה - מְבַלְעֵו. וְאִם לֹאוֹ - חוּזֵר לְמִקּוּם שֶׁהוּא יְכוּל לְהִבְלִיעוֹ. וּמְבַלְעֵו וְצוֹפָה וְחוּזֵר לְמִדַּתוֹ. אִם הִיָּה גִיא מְעַקֵּם וְאִין יְכוּל לְהִבְלִיעוֹ - מְקַדֵּיר וְעוֹלָה, מְקַדֵּיר וְיוֹרֵד, וְצוֹפָה וְחוּזֵר לְמִדַּתוֹ. הִיָּה מוֹדֵד וְהִגִּיעַ הַמְדָּה לְכַתֵּל, אִין אוֹמְרִים: 'יִקַּב אֵת הַכַּתֵּל', אֲלֵא אוֹמֵד הַכַּתֵּל, וְצוֹפָה וְחוּזֵר לְמִדַּתוֹ, וּמוֹדֵד. אֲחַד מוֹדֵד בְּחֻבֵל וְאַחַד צוֹפָה בְּעֵינָיו, בֵּין בְּהָר, בֵּין בְּיָם, בֵּין בְּמִישׁוֹר, אֲחַד מִדַּת הָעֵבוֹר וְאַחַד מִדַּת הַתְּחוּם, אֲלֵא שְׁבַמְדַּת הַתְּחוּם מוֹדֵד בְּחֻבֵל.

יג. אִין מוֹדֵדִין, לֹא כְּחוּט, וְלֹא כְּגָמִי, אֲלֵא כְּמִשְׁיחָה. וְהַמוֹדֵד - מוֹתַח בְּכָל כַּחוֹ. מוֹדֵד וְהִלָּךְ, וּבָא אֲחַד וְאָמַר: 'עַד כָּאֵן תְּחוּם שְׁבַת' - נִאֲמָן. מַעֲשֶׂה בְּזֶקֶן אֲחַד רוֹעֵה שְׁבָא לְפָנָיו רַבִּי וְאָמַר לוֹ: 'זְכוּר הֵייתִי שֶׁהִיָּה בְּנִי מְגִדָּל גָּדוֹר וְעֲדָרִים יוֹרְדִים לְחֻמְתָּה, עַד חָצֵר הַחִיצוֹנָה הַסְּמוּכָה לְגִשְׁרִי'; וְהִתִּיר רַבִּי שִׁיְהִי בְּנִי מְגִדָּל יוֹרְדִין לְחֻמְתָּה עַד חָצֵר הַחִיצוֹנָה סְמוּכָה לְגִשְׁרִי. וְעוֹד הִתִּיר רַבִּי

שִׁיחֵיו בְּנֵי גֵדֵר יִרְדִּין לַחֲמַתָּה, וְאִין בְּנֵי חֲמַתָּה יִרְדִּין לַגֵּדֵר.

מִסְכַּת עֲרוּבֵין פְּרָק חֲמִישִׁי

א. הַנּוֹתֵן עֲרוּבוֹ בְּסוּף אֲלָפִים אִמָּה שֶׁל תַּחֲוּם, אִם הָיָה בֵּיתוֹ סְמוּךְ לַחֲוּמָה - פִּנְסָה. וְאִם לֹא - לֹא פִּנְסָה. נִתְּנוּ אִמָּה אַחַת חוּץ לַתַּחֲוּם, אִם הָיָה בְּתוֹךְ אֲלָפִים אִמָּה שְׁלוֹ - עֲרוּבוֹ עֲרוּב. וְאִם לֹא - אִין עֲרוּבוֹ עֲרוּב.

ב. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיָה בְּנֵי טְבֻרְיָא מְהַלְכִין אֶת כָּל חֲמַתָּה, וְאִין בְּנֵי חֲמַתָּה בְּאִין אֲלָא עַד מְקוֹם הַכֶּפֶה, עָכְשׁוּ בְּנֵי טְבֻרְיָא וּבְנֵי חֲמַתָּה חֲזָרוּ לְהִיּוֹת עֵיר אַחַת.

ג. אֲנָשִׁי עֵיר גְּדוּלָה מְהַלְכִין אֶת כָּל עֵיר קְטָנָה, וְאֲנָשִׁי עֵיר קְטָנָה מְהַלְכִין אֶת כָּל עֵיר גְּדוּלָה. אִימְתִּי? בְּזִמְן שֶׁהָיָה בְּתוֹךְ אֲלָפִים אִמָּה שְׁלֵהֶן. וְאִם לֹא הָיָה בְּתוֹךְ אֲלָפִים אִמָּה שְׁלֵהֶן - אִין לְהֵם אֲלָא אֲלָפִים אִמָּה בְּלַבָּד. וְאֲנָשִׁי עֵיר קְטָנָה - אִין לְהֵם אֲלָא אֲלָפִים אִמָּה בְּלַבָּד.

ד. עֵיר שֶׁל רַבִּים שֶׁחֲרָבָה, וְנִשְׁתִּירוּ בָּהּ גְּדוּדֵיּוֹת גְּבוּהוֹת עֲשָׂרָה טַפָּחִים, אָף עַל פִּי שְׂאִין צוּרוֹת פְּתַחֶיהָ נִכְרִים - הָרִי זֶה מִתְּעַבְרַת לְהִיּוֹת כְּעֵין עֵיר. עֵיר שֶׁל יַחֲדֵי וְנִעֲשִׂית שֶׁל רַבִּים, וְרִשׁוֹת הַרְבִּים עוֹבְרַת בְּתוֹכָהּ, כִּיֶּצֵד מְעַרְבִין אוֹתָהּ? עוֹשִׂין לְחֵי מְכָאן וְלְחֵי מְכָאן, אוֹ קוֹרָה מְכָאן וְקוֹרָה מְכָאן, וּמְעַרְבִין וְנוֹשְׂאִין וְנוֹתְנִין בְּאִמְצָע. וְאִין מְעַרְבִין אוֹתָהּ לְחֲצָאִין, אֲלָא אוֹ כְּלָה, אוֹ מְבוּי מְבוּי אִמָּה עֲצָמָה. עֵיר שֶׁל רַבִּים, וְהָרִי הִיא שֶׁל רַבִּים, וְאִין לָהּ אֲלָא פְתַח אֶחָד - מְעַרְבִין אֶת כְּלָהּ.

ה. סִכַּת הַחֵג בְּחָג, רַבִּי יְהוּדָה מַחֲיֵב בְּעֲרוּבֵי וּבְמִזְזוּזָה וּבְמַעֲשֵׂר, וְחַכְמִים פּוֹטְרִין. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: מְעַרְבִין כְּפֶר שְׁלֵם אֶפְלוֹ הוּא כְּאִיסָר, אֶפְלוֹ לֹא נִטַּל מִמֶּנּוּ אֲלָא כְּדִי דְמוּעַ וְחִלְתּוּ, יִתֵּר עַל כֶּן - הָרִי זֶה אֲסוּר.

ו. מִי שִׁישׁ לוֹ חֲמֵשׁ חֲצֵרוֹת בְּעֵיר אַחַת, אִם הָיָה מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֻלָּן - הָרִי זֶה אוֹסֵר אֶת כֻּלָּן.

וְאִם לֹא - אִין אוֹסֵר אֲלָא מְקוֹם דִּירְתּוֹ בְּלַבָּד. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֶׂה בְּכֶן נִפְתָּח שְׁהָיָה לוֹ חֲמֵשׁ חֲצֵרוֹת בְּאוֹשָׁא, וּבָא מַעֲשֶׂה לְפָנֵי חַכְמִים, וְאָמְרוּ: אִינוּ אוֹסֵר אֲלָא בֵּית דִּירָה בְּלַבָּד.

ז. חֲמֵשׁ חֲבֻרוֹת מְקַצֵּת שְׂרוּיָן בְּחֻדְרִים, וּמְקַצֵּת שְׂרוּיָן בְּעֵלְיֹת - טְרַקְלִין שְׁלֵהֶן כְּחֻצֵר לְבַתִּים. שְׁנַיִם שֶׁשְׂתַּפִּין זֶה לְזֶה, בֵּין בֵּינָן בֵּין בְּשִׁמְן - אִינָן צְרִיכִין לְעָרֵב. הָיָה שְׁלֵשָׁה - זֶה שְׂתַּף לְזֶה בֵּינָן, וְזֶה שְׂתַּף לְזֶה בְּשִׁמְן - צְרִיכִין לְעָרֵב. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֶחָד יֵין וְאֶחָד שִׁמְן - אִין צְרִיכִין לְעָרֵב. אֲלַעֲזֹר בֶּן תְּדָאִי אוֹמֵר: אֲסוּרִין עַד שִׁיעָרְבוּ.

ח. אָב וּבְנוֹ, נָשִׁיו וְכֻלּוֹתֵיו, עֲבָדֵיו וְשִׁפְחוֹתֵיו, הָרֵב וְתַלְמִידוֹ, בְּזִמְן שְׂאִין עִמָּהֶם דִּירוּרִים - הָרִי הֵן כִּיחֲדִידִים, צְרִיכִין לְעָרֵב, מְבוּי שְׁלֵהֶן - בֵּין כֶּךָ וְכֶךָ נִתֵּר בְּלַחֵי וְקוֹרָה.

ט. עִם הָאֲרָץ שֶׁהָיָה מוֹלִיכִין אֲצֻלוֹ עֲרוּב, מוֹלִיךְ לוֹ כֶּהֵן כְּפֹר תְּרוּמָה, וְיוֹשֵׁב וּמִשְׁמְרוֹ וּמְחַשֵּׂיךְ עָלָיו וְאוֹכְלוֹ, וּבָא לוֹ. וּבִשְׂבִיעִית - הָרִי זֶה מִתֵּר, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נִחְשְׂדוּ עַל הַשְּׂבִיעִית.

י. בֵּית שְׁמֵנִיחִין בּוֹ עֲרוּב - אִין צְרִיךְ לְהַפְרִישׁ כְּפֹר, מְעַרְבִין בְּבֵית יֵשׁן מִפְּנֵי דְרַכֵּי שְׁלוֹם, אִם הָיָה שֵׁם רַבּוֹ, אוֹ אֲדָם גְּדוּל, אוֹ שֶׁהָיָה מְשִׂיא אֶת בְּנוֹ וְרָצָה לְנַהֵג בּוֹ כְּבוֹד - הָרִשׁוֹת בִּידוֹ. מִצְוָה עַל כָּל אָדָם לְבַטֵּל רְשׁוֹת, אִם הָיָה אָדָם גְּדוּל - הָרִשׁוֹת בִּידוֹ.

יא. אֲנָשִׁי חֲצֵר שֶׁשָּׁכַח אֶחָד מֵהֶן וְלֹא עָרַב - עָלָיו לְבַטֵּל הָרִשׁוֹת. אִם הָיָה שֵׁם בֵּית הָאָבֵל אוֹ בֵּית הַמִּשְׁתָּה, וְרָצוּ לְבַטֵּל רְשׁוֹתוֹ - הָרִשׁוֹת בִּידוֹ.

יב. שְׁלֵשָׁה שֶׁהָיָה שְׂרוּיָן בְּחֻצֵר, וּמֵת אֶחָד מִבְּנֵי הַחֻצֵר, וְהִנִּיחַ אֶת הָרִשׁוֹת לְאֶחָד מִן הַשּׁוּק, מִבְּעוֹד יוֹם - אוֹסֵר. מִשְׁחַשְׁכָּה - אִינוּ אוֹסֵר. וְאֶחָד מִן הַשּׁוּק שָׁמַת, וְהִנִּיחַ אֶת רְשׁוֹתוֹ לְאֶחָד מִבְּנֵי חֻצֵר, מִבְּעוֹד יוֹם -

אינו אוסר. משחשכה - אין אוסר. הרי ששכח ולא ערב, וחזר והוציא, בין בשוגג בין במזיד - הרי זה אוסר; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: במזיד - אוסר. בשוגג - אינו אוסר. מי שפטל רשותו, וחזר והוציא, בין בשוגג בין במזיד - הרי זה אוסר.

יג. אחד שלא ערב - נותן רשותו לאחד שערב. ושנים שערכו - נותנין רשותן לאחד שלא ערב. ושנים שלא ערכו - נותנין רשותן לשנים שערכו, או לאחד שלא ערב. אבל אין אחד שערב נותן רשותו לאחד שלא ערב, ואין שנים שערכו נותנין רשותן לשנים שלא ערכו. ואין שנים שלא ערכו נותנין רשותן לשנים שלא ערכו, שכל זמן שהיו שנים שרוין בחצר, ושכח אחד מהן ולא ערב - הרי זה אוסר.

יד. ישראל מומר משמר שבתו בשוק - מבטל רשות, שאינו משמר שבתו בשוק - אינו מבטל רשות. מפני מה? שאמרו: ישראל נוטל רשות ונותן רשות, והעובד כוכבים עד שישכיר. כיצד מבטל רשות? אומר: 'רשותי נתונה לך, רשותי מבטלת לך' - קנה ואין צריך לזכות.

טו. חצרו של נכרי, הרי הוא כדיר של בהמה - מתר להכניס ולהוציא מחצר לבתים ומן הבתים לחצר. ואם יש שם ישראל אוסר; דברי רבי מאיר. רבי אליעזר בן יעקב אומר: לעולם אינו אוסר עד שיהו שני ישראלים אוסרין זה על זה, והלכה כדבריו.

טז. הגוסס, אף על פי שאינו יכול לחיות - הרי זה אוסר. קטן, אף על פי שאין יכול לאכול פזית - הרי זה אוסר. קסודור הבא לעיר, עד שלוששים יום - הרי זה אוסר מיד. אימתי? בזמן שיחדו לו בית דירה. לא יחדו לו בית דירה, או שאין עמהן דיורין בחצר - אין אוסר. אכסנאי - אין אוסר לעולם.

זי. אנשי חצר ששכח אחד מהן ולא ערב, והיתה לו אכסדרה על פתחו, בזמן שמגפפת - מתרת לו ואסורה לכל בני חצר. אם אינה מגפפת - אסורה לו ואסורה לכל בני החצר. כלים ששבתו בחצר - מתרין לטלטל בחצר. אנשי חצר ששכחו ולא ערכו - אסור מלהכניס ומלהוציא מחצר לבתים ומבתים לחצר. וכלים ששבתו בחצר - מתרין לטלטל בחצר.

יח. חמש חצרות הפתוחות זו לזו ופתוחות למבוי, ושכחו כלם ולא ערכו - אסור להכניס ולהוציא מחצר למבוי ומן המבוי לחצר. וכלים ששבתו בחצר - מתר לטלטל בחצר, ובמבוי אסור. ורבי שמעון מתיר, שהיה רבי שמעון אומר: כל זמן שהן של רבים, ושכחו ולא ערכו, גג וחצר ואכסדרה ומרפסת וקרפף ומבוי - כלן רשות אחת הן. אמר רבי: כשהיינו לומדין תורה אצל רבי שמעון בתקיעין, היינו מעלין שמן באלונטית מגג לגג, ומגג לחצר, ומחצר לחצר, ומחצר לקרפף, עד שהיינו מגיעים אצל המעיין שהיינו רוחצין בו. אמר רבי יהודה: מעשה בשעת הספנה, היינו מעלין ספר תורה מחצר לגג, ומגג לחצר, ומחצר לקרפף לקרות בו. אמרו לו: אין שעת הספנה ראיה.

יט. שתי חצרות, זו לפניו מזו, החיצונה של רבים, והפנימית של יחיד - החיצונה - צריכה ערוב. והפנימית - אין צריכה ערוב. הפנימית של רבים והחיצונה של יחיד, הפנימית - צריכה ערוב. והחיצונה - אינה צריכה ערוב. רבי עקיבא אוסר את החיצונה, שדריסת הרגל אוסרתה. וחקמים אומרים: אין דריסת הרגל אוסרתה. היו שתיהן של רבים, ונתנו את ערוכין בחיצונה, ושכח אחד בין מן החיצונה בין מן הפנימית ולא ערב - שתיהן אסורות. נתנו ערוכין בפנימית, ושכח אחד מן הפנימית ולא ערב - שתיהן אסורות. מן החיצונה ולא ערב - שתיהן אסורות; דברי רבי עקיבא. וחקמים אומרים: פנימית

ג. אין משתתפין, לא באוצר ולא במבוי, אלא אם כן יחד לו מקום. האנשים שנשתתפו וערבו שלא לדעת הנשים - שתופן שתוף. ונשים שנשתתפו שלא לדעת בעליהן - אין שתופן שתוף, ואין ערוכן ערוכ. ומערבין בחצרות בפת, ואם רצו לערב ביין - אין מערבין. משתתפין במבוי ביין, ואם רצו להשתתף בפת - משתתפין. מערבין בחצרות, ומשתתפין במבוי, שלא לשכח תורת ערוכ מן התינוקות, שיאמרו: 'אבותינו לא ערבו'; דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: או מערבים או משתתפים.

ד. ערוכי חצרות בחצר ושתופי מבואות במבוי. שנים ששתפין זה לזה זה ביין וזה בשמן - צריך שיבא עמהן במבוי. אמר רבי מאיר: מפני מה אמרו אין מערבין לאדם אלא מדעת? לפי שאין רוצה שישתתפו אחרים עמו בחלקו, אבל אם היה לו תבשיל או עסה אצל חברו - זכה לו תבשילו.

ה. המערב על ידי בני עירו שילכו עמו לבית האבל, או לבית המשתה וקבלו עליהן מבעוד יום שיבוא - מתר. משתחשף - אסור, שאין מערבין משתחשף. ערב עליהן בקופות של תמרים, ובקופות של גרוגרות, ובקופות של זיתים, אם יש מזון שתי סעודות לכל אחד ואחד - יבואו. ואם לאו - לא יבואו. קבלו עליהם זה אחר זה, הראשונים שיש להם - יבאו, אחרונים - לא יבואו.

ו. המערב על ידי עצמו לרוח אחת לשבתות של כל ימות השנה, ואמר: רציתי - אלך, לא רציתי - לא אלך, רצה מבעוד יום - ערובו ערוכ. משחשקה, רבי שמעון אומר: ערוכו ערוכ. וחקמים אומרים: אין

² לפי הגר"א תכה זו היא תקון בנדוקא, ובאר

מתרת וחיצונה אסורה. אחד שתי חצרות זו לפנים מזו, ואחד שלש דיוטאות - זו למעלה מזו. במה דברים אמורים? בזמן שדרך הפנימית לצאת על החיצונה ועל מקצתה, ודרך העליונה לירד על התחתונה ועל מקצתה. חמש חצרות פתוחות לבית שער, ושכחו ולא ערבו - מתרין בחצרות, ואסורין בבית שער. חמש דיוטאות פתוחות לאלקט', ושכחו ולא נשתתפו - מתרין בדיוטאות ואסורין באלקט.

מִסַּכַּת עֲרוּכִין פֶּרֶק שְׁשִׁי

א. שתוף מבוי כיצד? מניח אדם חבית של יין, ושל שמן, ושל תמרים, ושל גרוגרות ושל שאר מיני פרות, בין משלו בין משל חברו, ואומר: 'הרי זו לכל בני מבוי'; היתה משלהן - אין צריך לזכות. היתה משלו - מגביהה מן הארץ ואומר: 'זכיתי לכם ולכל שנתוספו עליכם'. נתוספו עליהן - מזכה ואין צריך להודיע. אמר רבי יהודה: מעשה והיינו שרויין בית גלודה בלוד, והיינו מבשלין קדרה של עדשים, ואחד עומד על פתח המבוי ואומר: 'זכיתי לכם בקדרה של עדשים', היין - כדי לשותו בו מזון שתי סעודות. והשמן - כדי לאכול בו מזון שתי סעודות. החמץ - כדי לטבל בו. זיתים וכצלים - כדי לאכל בהן שתי סעודות. תחלתו וסופו - כשעור הזה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: תחלתו כשעור הזה, אף על פי שאין סופו כשעור הזה. כלה החמץ - מודיע, ואינו צריך לזכות.

ב. אמר רבי שמעון בן אלעזר: פעם אחת שבת רבי מאיר בערדסקא ובא אדם אחד ואמר: 'רבי! ערבתי בכצלים [לטבעיין]', והושיבו רבי מאיר בארבע אמות שלו. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: מערבין לחולה ולאסטינים ולזקן כדי מזונו. ולרעבתן - סעודה בינונית של כל אדם.

¹ בית העשוי להתקרב בו בפניו.

זאת יפה בחזון והזקאל.

י. כּתל שְׂבִינ שְׂתֵי חֲצוֹת גְבוּהַ עֲשֶׂרָה טְפָחִים וְרַחֵב אַרְבַּעָה - מְעַרְבִין שְׁנַיִם וְאֵין מְעַרְבִין אֶחָד. מְעֻטוּ בְּאֲבָנִים, בְּכַפְתִּים וּבְסֵלֶם הַצּוּרִי, אוֹ שֶׁהֵבִיא נֶסֶר רַחֵב אַרְבַּעָה טְפָחִים, וְקָבְעוּ בָּהּ - מְעַרְבִין שְׁנַיִם, וְאִם רָצוּ - מְעַרְבִין אֶחָד. פְּחוֹת מִכֵּן - מְעַרְבִין אֶחָד וְאֵין מְעַרְבִין שְׁנַיִם.

יא. מִתְּחַבֵּן שְׂבִינ שְׂתֵי חֲצוֹת, גְבוּהַ עֲשֶׂרָה טְפָחִים - מְעַרְבִין שְׁנַיִם וְאֵין מְעַרְבִין אֶחָד. אֵלוּ מְאָכִילִין מִכָּאן וְאֵלוּ מְאָכִילִין מִכָּאן, נִתְמַעֵט הַתְּבֵן מֵעֲשֶׂרָה טְפָחִים - מְעַרְבִין אֶחָד וְאֵין מְעַרְבִין שְׁנַיִם, אֲלֵא אִם רָצָה - סוֹתֵם אֶת פְּתָחוֹ וּמִבְטֵל אֶת רְשׁוּתוֹ, הוּא אֲסוּר וְחִבְרוּ מִתְּרֵי. וְכֵן בְּכַתֵּל שֶׁל תְּבֵן שְׂבִינ שְׂתֵי חֲצוֹת.

יב. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: סִילוּנוֹת שְׂבִינִין מְחֻזְקִין סָאתִים, אֵף עַל פִּי שְׁהֵן גְּקוּבִין - שׁוֹפְכִין לְתוֹכָם מִים בְּשֶׁבֶת. וְחֻקֵּי אוֹמְרִים: עַד שִׁיפְקֻקוּ. אַחֲרַיִם אוֹמְרִים: בֵּיב שְׂקֵמוֹר אַרְבַּע אַמּוֹת בְּרְשׁוּת הַרְבִּים - שׁוֹפְכִין לְתוֹכוֹ מִים בְּשֶׁבֶת. עוֹקֵה שְׂבִינִין מְחֻזְקֵת סָאתִים, אֵף עַל פִּי שְׁנִתְמַלְאֵת מְעַרְבֵי שֶׁבֶת - שׁוֹפְכִין לְתוֹכָהּ בְּשֶׁבֶת, אַחַת עוֹקֵה וְאַחַת גִּסְטָרָא שְׂבִינִין מְחֻזְקֵת סָאתִים, אֵף עַל פִּי שְׁנִתְמַלְאוּ מְעַרְבֵי שֶׁבֶת - שׁוֹפְכִין לְתוֹכָן בְּשֶׁבֶת.

יג. הֵגַג וּמְרַפְסֵת הַחֲצֵר וְהַאֲכַסְרָא - מְצַטְרְפִין לְאַרְבַּע אַמּוֹת. הַבֵּית וְהַעֲלִיָּה הַחֲצֵר וְהֵגַג - אֵין מְצַטְרְפִין לְאַרְבַּע אַמּוֹת, אֵף עַל פִּי שְׁהֵן מְאָה אַמָּה - לֹא יִשְׁפֹךְ עַל פִּי הַבַּיִת, אֲבָל הוּא שׁוֹפֵךְ לִגְגוֹ, וְהַמֵּים יוֹרְדִין לְבַיִת. אֵין עוֹשִׂין לָהּ צְנוּר, אֲבָל עוֹשִׂין לָהּ מְזוּלָה, שְׁלֹא יֵאמְרוּ: 'צְנוּרוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי מְקַלַּח מִים בְּשֶׁבֶת'.

יד. צְנוּר הַמְקַלַּח לְרְשׁוּת הַרְבִּים, אֶחָד מִים וְאַחַד יַיִן - קוֹלֵט, בֵּין בְּיַד בֵּין בְּפִלִי וְשׁוֹתָהּ, וּבְלִבָּד שְׁלֹא יִצְרַף פִּיו עִם פִּי הַחֲבִית, אִם רְשׁוּת הֵגַג לְמַעְלָה מֵעֲשֶׂרָה טְפָחִים, וְיִשְׁתָּהּ. אֲבָל מְצַרְף הוּא פִּיו לְצְנוּר לְמַטָּה מֵעֲשֶׂרָה טְפָחִים וְשׁוֹתָהּ, לֹא יִצְרַף אָדָם יָדוֹ

עֲרוּבוֹ עֲרוּב, עַל יְדֵי עֲצֻמוֹ לְשְׂתֵי רוּחוֹת לְכָל יְמוֹת הַשָּׁנָה, וְאָמַר: 'לְמָקוֹם שֶׁאֲרָצָה אֵלַי', רָצָה מִבְּעוֹד יוֹם - עֲרוּבוֹ עֲרוּב, מִשְׁחֻשְׁכָּה - הָרִי זֶה חֲמַר גְּמֵל.

ז. לֹא יַעֲרֵב אָדָם עַל יְדֵי בְנוֹ וּבְתוֹ הַגְּדוּלִים, וְעַל יְדֵי עַבְדוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַעֲבָרִים, וְעַל יְדֵי אִשְׁתּוֹ, אֲלֵא מִדַּעְתָּן. אֲבָל מְעַרְבֵי הוּא עַל יְדֵי בְנוֹ וּבְתוֹ הַקְּטַנִּים, וְעַל יְדֵי בְנוֹ וּבְתוֹ הַקְּטַנִּים, בֵּין לְדַעְתָּן בֵּין שְׁלֹא לְדַעְתָּן, מִפְּנֵי שִׁדְדֵן כְּיָדוֹ. וְכֵלֵן שְׁעָרָבוּ, וְעָרַב עֲלֵיהֶם רַבֵּן - יוֹצֵאֵין בְּשֵׁל רַבֵּן, חוּץ מִן הָאִשָּׁה שִׁיכּוּלָּה לְמַחֲתוֹ עַל יְדֵי בַעֲלָהּ.

ח. עַבְדֵי עֲבָרִי, וְמִי שֶׁחֲצִיו עַבְדֵי וְחֲצִיו בֵּן חוֹרִין - יוֹצֵאֵין עַל יְדֵי עֲצֻמָּן. עַבְדֵי שֶׁל שְׁנֵי שְׂתָפִין - יוֹצֵא בְּעֲרוּב שֶׁל זֶה בְּדָרוֹם, וּמִהֶלֶךְ בְּדָרוֹם. בְּעֲרוּב שְׁנֵיהֶן - מִהֶלֶךְ בְּצִפּוֹן בְּעֲרוּבוֹ שֶׁל זֶה בְּדָרוֹם, וּבְדָרוֹם בְּעֲרוּבוֹ שֶׁל זֶה בְּצִפּוֹן, וְאִם מְצַעוּ אֶת הַתְּחוּם - אֵל יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ. קָטָן שְׂצָרִיף לְאָמוֹ - יוֹצֵא בְּעֲרוּב אָמוֹ, וְשָׂאֵין צָרִיף לְאָמוֹ - אֵין יוֹצֵא בְּעֲרוּב אָמוֹ.

ט. כְּתֵל חֲצֵר שְׁנַפְרִץ, מְאַרְבַּעָה טְפָחִים עַד עֲשָׂר אַמּוֹת - מִתְּרֵי, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּפֹתַח, יִתֵּר מִכָּאן - כְּנִגְדַּת הַפְּרָצָה אֲסוּר. נִפְרָצוּ כּוּ פְּרָצוֹת הַרְבֵּה, אִם הָעוֹמֵד מְרַבֵּה עַל הַפְּרוּץ - מִתְּרֵי. וְאִם הַפְּרוּץ מְרַבֵּה עַל הָעוֹמֵד, כְּנִגְדַּת הַפְּרָצָה, נִפְרָצָה כְּנִגְדַּת עֲשֶׂרָה בְּתֵים - בְּטוּלָה הַמְּחִיצָה. שְׂתֵי חֲצוֹת זֹו לְמַעְלָה מִזֹּו, וּבֵין זֹו לְזֹו עֲשֶׂרָה טְפָחִים, אוֹ שִׁשָּׁה בְּהַ גְדוּד חֲמִשָּׁה וּמְחִיצָה חֲמִשָּׁה - מְעַרְבִין שְׁנַיִם וְאֵין מְעַרְבִין אֶחָד. הֵיתָה אַחַת מֵהֵן גְבוּהַ עֲשֶׂרָה טְפָחִים, וּמְעֻטָּה בְּאֲבָנִים, בְּכַפְתִּים וּבְסֵלֶם הַצּוּרִי, אוֹ שֶׁהֵבִיא נֶסֶר שֶׁרַחֵב אַרְבַּעָה טְפָחִים וְקָבְעוּ בָּהּ - מְעַרְבִין שְׁנַיִם. וְאִם רָצוּ - מְעַרְבִין אֶחָד. פְּחוֹת מִכֵּן - מְעַרְבִין אֶחָד וְאֵין מְעַרְבִין שְׁנַיִם. הֵיתָה אַחַת מֵהֵן גְבוּהַ עֲשֶׂרָה טְפָחִים - עוֹשִׂין לָהּ מְחִיצָה גְבוּהַ חֲמִשָּׁה טְפָחִים, וּמִבְטֵלָהּ.

לעשות מחצה אלא לרחב בלבד. וכן אתה מוצא בביבין המקשקשין תחת הבתים ותחת החצרות.

יט. רבי יהודה אומר: כהל ששל גבה - נדונין כמחצה. אמר רבי יהודה: מעשה באמת המים שהיתה באה מאבל לצפורי, והיו ממלאין הימנה בשבת על פי הזקנים. אמרו לו: משם ראיה? מפני שלא היתה צמקה עשרה ורחבה ארבעה.

כ. גזוזטרא שהיא למעלה מן המים - אין ממלאין הימנה בשבת, אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוהה עשרה טפחים, בין מלמעלה בין מלמטה. ואם היה למטה מן המים, אף על פי שהמים צפין על גבה - אין בכך כלום. רבי מאיר אומר: אף מלמעלה. רבי חנניא בן עקיבא אומר: גזוזטרא שיש בה ארבע על ארבע אמות, חוקק בה ארבע על ארבע, וממלא הימנה בשבת.

מסכת ערובין פרק שביעי

א. שערי גנה, בזמן שיש להן בית שער מבפנים - פותחין ונועלין בהן מבפנים. מבחוץ - פותחין ונועלין בהן מבחוץ. מכאן ומכאן - פותחין ונועלין בהן מכאן ומכאן. אין להם לא לכאן ולא לכאן - אסורים כאן וכאן. וכן פתחי חנויות ברשות הרבים; רבי יהודה אומר: בזמן שהמנעול למטה מעשרה - מביא את המפתח מערב שבת ומניחו באסקופא, למחר, פותח ונועל ומחזירו לאסקופא. ובזמן שהמנעול למעלה מעשרה - מביא מפתח מערב שבת ומניחו במנעול. למחר - פותח ונועל ומחזירו למקומו. וחכמים אומרים: אף בזמן שהמנעול למעלה מעשרה טפחים, מביא מפתח מערב שבת ומניחו באסקופא, למחר - פותח ונועל ומחזירו למקומו, או בחלון שעל גבי הפתח. אם יש בחלון ארבע על ארבע - אסור, מפני שהוא כמוציא מרשות לרשות.

עם הכתל ועם המזחלה, אם רשות הגג למעלה מעשרה טפחים, ושותה. אבל מצרף הוא ידו לצנור למטה מעשרה טפחים, ושותה. ואם יש פי צנור ארבעה על ארבעה טפחים - אסור, שאין מטלטלין מרשות לרשות.

טו. בור ברשות הרבים, ואין בינו לכתל ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם - בני חצר מתרין, ובני עליה אסורין. אם יש בינו לבין הכתל ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם - בני חצר אסורין, ובני עליה מתרין. באר שלפני החלון - משלשל וממלא הימנו בשבת, ובלבד שלא יהא בינו ובין הכתל ארבעה טפחים, כדי שיהלך אדם. אם יש בפי הבאר ארבעה על ארבעה טפחים - בין כך ובין כך, משלשל וממלא הימנו בשבת.

טז. בור שבין שתי חצרות - משלשל וממלא הימנו בשבת, ובלבד שלא יהא בינו לכתל ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם. אם יש בפי הבור ארבעה על ארבעה טפחים - אסור, שאין מטלטלין מרשות לרשות.

יז. אמת המים שלפני החלון - משלשל וממלא הימנו בשבת, ובלבד שלא יהא בינה לכתל ארבעה טפחים, כדי שיהלך אדם. זה היה מעשה באמה של פרטליה, ובא מעשה לפני רבן שמעון בן גמליאל, ואמר: הואיל ואין בינה לבין הכתל ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם - מתרת. ואם יש בפי ארבעה על ארבעה, בין כך ובין כך משלשל וממלא הימנו בשבת.

יח. אמת המים שעוברת בחצר - אין ממלאין ממנה בשבת, אלא אם כן עשו לה מחצה גבוהה עשרה טפחים בכניסה וביציאה. עשו לה בכניסה ולא ביציאה, ביציאה ולא בכניסה - אין ממלאין הימנה בשבת, אלא אם כן עשו לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים בכניסה וביציאה. היתה רחבה מראשה אחד וצרה מראשה אחר - הרי זה מרחיב את מקום הצר, ואין צריך

לעצמן, או שהיו של יחידים ושכחו ולא ערבו. אבל אם היו של רבים ושכחו ולא ערבו, גג וחצר ואכסדרה ומרפסת - כלן רשות אחת הן.

ז. חצר גדולה שנופרצה לרשות הרבים, ונשתירו בה גודריות גבוהות עשרה טפחים, עד עשר אמות - מתר, מפני שהוא כפתח. פחות מכן - מתרין לאותה שבת ואסורין לעתיד לבא; דברי רבי יהודה. ורבי יוסי אומר: כשם שאסורין לעתיד לבא אסורין לאותה שבת. וקטנה שאינה אלא כעשר, ונטלה דופנה לרשות הרבים, ונשתיר כפס מכאן כפס מכאן - מתר. נטלה כלה - מתר לאותה שבת ואסורה לעתיד לבא; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: כשם שאסורה לעתיד לבוא, כך אסורה לאותה שבת.

ח. חלון שמקצתה בתוך עשרה ומקצתה למעלה מעשרה - מערבין שנים ואין מערבין אחד. היתה כלה למעלה מעשרה ומעטה באבנים, או בגפתים, ובסלם המצרי, או שהיה נסר שרוחב ארבעה טפחים וקבעה בה, מערבין שנים, ואם רצו - מערבין אחד. פחות מכן - מערבין שנים ואין מערבין אחד.⁴ היתה רחבה מראשה אחת וקצרה מראשה אחר - הרי זה מרחיב את מקום הצר. חלון שהיא ארבעה על ארבעה טפחים - עושה לה מרביות ומבטלה. כיוצא בו, מי שהיו לו חניות פתוחות לרשות הרבים, ופתוחות לחצרות, אם אין שם אלא דבר מועט - מביא ומטלטל מזה לזה. היתה חצר ובה דיורין. ערבו - מתרין. לא ערבו - אסורין.

ט. אחד חלון שבין שני בתים, ואחד חלון שבין שתי חצרות, ואחד חלון שבין שתי

⁴ בספרים כתוב להפך, והנהתי על פי חזון יהושאל, וענין בהנהות הגר"א ז"ל.

ב. החרים והפסקנין³ וספינה ברשות הרבים, גבוהין עשרה טפחים - אין מטלטלין, לא מתוכן לרשות הרבים ולא מרשות הרבים לתוכן, אבל יורד לתוכן ואוכל. פחות מכן, בתוך ארבע אמות מתר, חוץ לארבע אמות - אסור. אמת המים ברשות הרבים, עמוקה עשרה טפחים, וכן גומא - אין מטלטלין, לא מתוכה לרשות הרבים, ולא מרשות הרבים לתוכה, אבל יורד לתוכה ושותה. אם היו המים מועטים - מזלף לתוך ידו ושותה. אם היו שנים, זה מעמיד לחברו, והלה שותה. וזה מעמיד לחברו והלה שותה. פחות מכן, בתוך ארבע אמות - מתר. חוץ לארבע אמות - אסור.

ג. אילן ברשות הרבים, גבוה עשרה טפחים. אם אין גופו גבוה מן הארץ שלשה טפחים - מטלטלין תחתיו. היתה גבוה משלש רוחותיו, ונמדך מרוח אחת - רואין את הנמוך כאלו הוא פתח, ובלבד שלא יהא נמדך יתר על הגבוה.

ד. חרבה ברשות הרבים, עמוקה עשרה טפחים, חלון שעל גבה שופכין לתוכה מים בשבת. היו שנים - שתיהן אסורות, שאין שתי רשיות משתמשות ברשות אחת. היתה אחת והיא של רבים - אסורה עד שיערבו.

ה. אשפה ברשות הרבים, גבוהה עשרה טפחים, חלון שעל גבה - זורקין לה בשבת. היו שתיים - שתיהן אסורות, שאין שני רשויות משמשות כאחת, היתה אחת והיא של רבים - אסורה עד שיערבו.

ו. בני חצר ובני מרפסת, שאין צריכים לערב, שערבו אלו לעצמן ואלו לעצמן, כל שגבוה עשרה טפחים - למרפסת. פחות מכן - לחצר. במה דברים אמורים? בזמן שהן של רבים, וערבו אלו לעצמן ואלו

³ ברכות העשויות למלאות בהן מים.

⁵ סוּתָם אֵת הַחֲלוֹן עִם עַנְפִּים.

תאמר בגנות, שכל אחד ואחד מכיר את שלו? אמר להם: הרי שהיתה חלוקה, או שהיתה עשויה פספס⁸, לא כל אחד ואחד מכיר את שלו? אמר רבי שמעון בן אלעזר: עד כאן היתה תשובה. רבי שמעון אומר: הגג, והמרפסת, החצר והאכסדרה - כלן רשות אחת הן.

מִסְכַּת עֲרוּבֵין פְּרָק שְׁמִינִי

א. שתי חצרות, אחת פתוחה לצפון ואחת פתוחה לדרום, וגגותיהן שוין - הגגין רשות לעצמן. והחצרות - כל אחת ואחת רשות לעצמן. היתה אחת מהן גבוהה עשרה טפחים, ומעטה באבנים, ובכפתים¹⁰ ובסלם הצורי, או שהביא נטר שהוא רחב ארבעה טפחים וקבעו בה - מערבין שנים. אם רצו - מערבין אחת. פחות מכן - מערבין שנים, ואין מערבין אחד.

ב. שתי גזוזטראות, זו כנגד זו ברשות הרבים, ובין זו לזו ארבעה טפחים - מערבין שנים ואין מערבין אחד. פחות מכאן - מערבין אחד ואין מערבין שנים. שלש דיוטראות, זו למעלה מזו, וזו למעלה מזו - העליונה והתחתונה של אחד, ואמצעית של אחר - לא ישלשל מן העליונה לתחתונה דרך האמצעית, שאין משלשלין מרשות לרשות דרך רשות, אבל משלשל הוא מן העליונה לתחתונה שלא בדרך אמצעית. משלשל אדם קדרה של בשר ונותנה על גבי זיו שרחב ארבעה טפחים. היתה חלון באמצע, שהיא ארבעה על ארבעה טפחים - אסור, שאין משלשלין מרשות לרשות דרך רשות.

ג. צנור המקלח לרשות הרבים, אחד יין ואחד שמן - קולט, בין בידי בין בפלי,

עליות, ואחד חלון שבין שני גנות, ואחד חלון שבין שני דיוורין, וגשרים, ונפשות⁶, ורשות הרבים המקרה - מטלטלין תחתיהן בשבת; דברי רבי יהודה. וחכמים אוסרין. יתר על כן אמר רבי יהודה: מי שיש לו בתים בשני צדי רשות הרבים - עושה לחי מכאן ולחי מכאן, או קורה מכאן וקורה מכאן. מערבין ונושא ונותן באמצע. אמרו לו: אין מערבין רשות הרבים בכך. מודין חכמים לרבי יהודה, במעשה בגינוסר, שזה פתח דלת קרפיו וסתם רשות הרבים, וזה פתח דלת קרפיו וסתם רשות הרבים - שמערבין ונושאים ונותנים באמצע, שכל מחיצה הנעשית לשבת, בין אנוסין בין שוגגין, בין מטעין בין מזידין - הרי זה מחיצה. החזירו הפתחים למקומן - תזרו לאסורן. חצר שגגותיה מבצרות⁷ - כל אחד ואחד רשות לעצמו.

י. כל גגות העיר - רשות אחת הן. אסור להעלות ולהוריד מן הגגין לחצר ומן החצר לגגין, וכלים ששבתו בחצר - מתר לטלטלן בגגין, ובלבד שלא יהא גג גבוה עשרה או נמוך עשרה; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: כל אחד ואחד רשות לעצמו, ואין מטלטלין בו אלא בארבעה. אמר להם רבי מאיר: אי אתם מודים באנשי חצר ששכחו ולא ערכו, שאסור להכניס ולהוציא מחצר לבתים, ומבתים לחצר, וכלן ששבתו בחצר - מתרין לטלטל בחצר, מה נשתנה גג מחצר? אמרו לו: לא! אם אמרת בחצר, שאין תחתיה דיוורין! אמר להם: אף חצר, פעמים שיש תחתיה דיוורין. אמרו לו: לא! אם אמרת בחצר, שאין כל אחד ואחד מכיר את שלו,

⁶ צייני קברים.

⁷ חצר אשר גגות תבתים שבתוכה הם שווים למרקע החצר, הינו שהבתים בנויים במקום נמוך שבחצר.

⁸ סימנים עד היכן מוגיעה הדירה של כל אחד.

⁹ הינו שודאי כל אחד מכיר את שלו.

¹⁰ בקורות (בפיסי עץ).

מפּשֵׁר בּיּדוֹ בְּצַנְעָא, וּבִלְבָד שְׁלֵא יִקְרַע. וְשֵׁל בְּהֵמָה - דּוֹרְס בְּרַגְלֵיו. מַחְצָלוֹת פְּרוּשׁוֹת עַל פִּתְחֵי חֲנִיּוֹת בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים, אִם הֵיוּ קְשׁוּרוֹת וְתַלְוִיּוֹת - פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בָּהֶם. וְאִם לֹא - אֵין פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בָּהֶם. עֲשֵׂה לָהֶם צִיר שֶׁל קִנִּים, וְשֵׁל שְׁבָלִין וְשֵׁל כָּל דָּבָר - פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בָּהֶם בְּשִׁבְתָּ, וְאֵין צָרִיף לומר בְּיוֹם-טוֹב. דְּלַת שֵׁישׁ לֵה צִיר - פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בְּשִׁבְתָּ, וְאֵין צָרִיף לומר בְּיוֹם-טוֹב. נִשְׁבְּרוּ צִירֵיהֶּ - אֵין פּוֹתְחִין וְאֵין נוֹעֲלִין בָּהּ בְּיוֹם-טוֹב, וְאֵין צָרִיף לומר בְּשִׁבְתָּ. דְּלַת הַנְּגַרְתָּ, וּמַחְצָלַת הַנְּגַרְתָּ, וְקִנְקֵן הַנְּגַרְתָּ, בְּזִמְנֵן שֶׁהֵן קְשׁוּרִין וְתַלְוִין פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בָּהֶם בְּשִׁבְתָּ, וְאֵין צָרִיף לומר בְּיוֹם-טוֹב.

ז. הֵיחָד יוֹשֵׁב וְקוֹרֵא בְּסִפְרָא עַל הָאֶסְקָפָה, וְנִתְגַּלְגַּל הַסִּפְרָא מִיּוֹדוֹ, וְלִפְנֵים וְלַחֲוִין - גּוֹלְלוּ מִכָּאן וּמִכָּאן וּמִנִּיחוּ עַל הָאֶסְקָפָה. אָבֵל מִפְתַּח אֵינוֹ כֵּן, אֲלֵא בְּזִמְנֵן שֶׁהַמִּפְתַּח לְמִטָּה מְעַשְׂרָה טְפָחִים - נוֹטֵל אֶת הַמִּפְתַּח מִן הָאֶסְקָפָה, וְנוֹתְנוֹ לְמַנְעוּל, וּפּוֹתַח וְנוֹטֵל כָּלִי מֵתוֹךְ הַבַּיִת, וּמַחְזִירוֹ לְמַנְעוּל, וְנוֹעֵל וּמִנִּיחַ הַמִּפְתַּח בַּחֲלוֹן שֶׁעַל גֹּב שְׁקוּף. אִם יֵשׁ בְּפִי הַחֲלוֹן אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה טְפָחִים - אָסוּר, שְׂאֵין מְטַלְטְלִין מִרְשׁוֹת לְרִשׁוֹת.

ח. מִלְבָּן שֶׁל סְפָקֵלְרֵיא¹³ וְתִרְסִין שֶׁל חֲנִיּוֹת - פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בָּהֶן. אִם הֵיוּ נִשְׁמָטִים - אָסוּרִים. נִגְרָ נִשְׁמָט¹⁴ - אָסוּר. נִקְמָז¹⁵ - מִתָּר. רַבֵּי יְהוּדָה אוֹמֵר: נִקְמָז, אָף עַל פִּי שְׂאֵינוֹ נִשְׁמָט - אָסוּר.

ט. נִגְרָ נִגְרָ, אִם הֵיחָד קְשׁוּר וְתַלְוִי - פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בּוֹ. וְאִם לֹא - אֵין פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין

וּמְכַנִּים לְתוֹךְ בֵּיתוֹ. הֵיחָד עוֹמֵד בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים, וְהֵיחָד מְלֵאָה אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין - מְכַנִּיסָה אֲצִלוֹ. הֵיחָד עוֹמֵד בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים, וּפִשְׁט יָדוֹ לְרִשׁוֹת הַיְחָדִי, וְהֵיחָד מְלֵאָה אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין - מוֹצִיאָה אֲצִלוֹ. גְּמַל שְׂרָאשׁוֹ וְרַבּוֹ בְּפָנִים - אוֹבְסִין אוֹתוֹ בְּפָנִים. בַּחוּץ - אוֹבְסִין אוֹתוֹ בַּחוּץ. אוֹתָן כָּלִים שְׁפוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בָּהֶם, שְׁבִקְרָקְעוֹת - אָסוּרִין. אַחֲרִים אוֹמְרִים: אָף שְׁבִקְרָקְעוֹת, פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בָּהֶם.

ד. הַכּוֹחָה¹¹ בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים, וְכָל מִי שֶׁנִּתְלַשׁ רְקוֹ בְּפִיו - לֹא יִהְיֶה בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים, עַד שְׂרוּק.

ה. שְׁתֵּי מְטָהֳרוֹת זֹו עַל גֹּב זֹו - נוֹטֵל אֶת הַפֶּקֶק מִבְּנֵיתִים וּמִשְׁקִין, וּמַחְזִיר אֶת הַפֶּקֶק לְמִקְוָמוֹ. רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן מִנְסִיא אוֹמֵר: שְׁתֵּי בְּרִכּוֹת, אַחַת שֶׁל חֲמִין וְאַחַת שֶׁל צוּנָן - נוֹטֵל אֶת הַפֶּקֶק מִבְּנֵיתִים, כְּדֵי שְׂיִרְדּוּ חֲמִין לְתוֹךְ הַצּוּנָן, וְצוּנָן לְתוֹךְ הַחֲמִין, וּבִלְבָד שְׁלֵא יִחְזִיר אֶת הַפֶּקֶק לְמִקְוָמוֹ. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׁנוֹטֵל אֶת הַפֶּקֶק כְּדֵי שְׂיִצְאוּ הַמִּים וְיִלְכוּ לָהֶם, וְאִם בְּשִׁבִיל שְׁתַּנְּגַב - אָסוּר. וּפּוֹקֵקִין אֶת הַבַּיִת בְּסוּדְרִין, וּבְכָל דָּבָר הַמְטַלְטֵל, כְּדֵי שְׁלֵא יִצִּיפוּ הַמִּים אֶת הָאוֹכְלִין וְאֶת הַכָּלִים. אֵין פּוֹקֵקִין אֶת הַבַּיִת כְּדֵי שְׂיִרְדּוּ הַמִּים לְבוֹר. רַבֵּי מְנַחֵם אִישׁ גְּלִיא אוֹמֵר: צְנוּר שֶׁעָלוּ בּוֹ קוֹצִים וְקִישׁוּשִׁיּוֹת¹² - דּוֹרְסֵן בְּרַגְלֵי בְּצַנְעָא, כְּדֵי שְׂיִצְאוּ הַמִּים וְיִלְכוּ לָהֶם.

ו. חֲבִילָה שֶׁל עֲצִים וְסוּכָה שֶׁל קוֹצִין שֶׁהִתְקִינֵם לְפָרְצָה שְׁבַחְצָר, אִם הֵיוּ קְשׁוּרוֹת וְתַלְוִיּוֹת - פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בָּהֶם בְּשִׁבְתָּ, וְאֵין צָרִיף לומר בְּיוֹם-טוֹב. אִם לֹא - אֵין פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בָּהֶן. אַחֲרִים אוֹמְרִים: הֵיחָד כְּבוּשָׁה בְּאֶבְנִים מְרֵאשָׁה אַחַד - אֵין רִשְׁאֵי לְגַע בָּהֶן. נִתְלוּ בָּהּ קוֹצִין וְדוֹקְרָנִין -

¹³ מְרֵאָה וְשִׁפְיָעֵל.

¹⁴ שְׁנַפְסָא הַחֲבֵל שֶׁהוּא קְשׁוּר בּוֹ, וּכְשֶׁפּוֹתַח אוֹתוֹ הוּא מְנִיחוֹ בְּקֶרֶן זְוִיָּת.

¹⁵ שְׁנַתְּחֵב בַּחוּר הָאֶסְקָפָה וְנִפְתַּח אוֹתוֹ הַחוּר, וְרֵאשׁוֹ מוֹגִיעַ לְאָרֶץ וְנוֹקֵב וְנִכְנֵם בְּאָרֶץ.

¹¹ מְלִשׁוֹן בֵּיחָו וְנִיעוּ.

¹² מְלִשׁוֹן לְקוֹשֵׁשׁ קִשׁ.

ממלאין מבאר הקר בגלגל ביום-טוב, וכשעלו בני הגולה וחנו עליה, התיירו להם נביאים שביניהם, להיות ממלאין מבור הקר בגלגל ביום-טוב, ולא כל בור ודות הקר התיירו, אלא אותו בור שחנו עליה בלבד.

טו. הלכות שבת, חגיגות ומעילות - כהררים תלויין בשערה. מקרא מעט והלכות מרבות, ואין להם על מה שיסמכו.

טז. מכאן אמר רבי יהושע: צבתא בצבתא מתעבד, צבתא קדמייתא במה מתעבד? הא לאו ברביה הוא!¹⁸

יז. הדינין, והעבודות, הטהרות, והטמאות, והעריות, ומוסף עליהן הערכין, והחרמין, והקדשות, ומעשר שני, מקרא מרבה, ומדרשות והלכות מרבות, ויש להן על מה שיסמכו. אבא יוסי בן חנן אומר: אלו שמונה מקצוע תורה - גופי הלכות הן.

מִסְכַּת פְּסָחִים פָּרָק ראשון

א. אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר. אין בודקין, לא לאור החמה, ולא לאור הלבנה, ולא לאור האבוקה, אלא לאור הנר, מפני שאור הנר יפה לבדיקה. אף על פי שאין ראיה לדבר - זכר לדבר, שנאמר (שמות יב, יט): "שבעת ימים שאר לא ימצא בכתיכם", ואומר (בראשית מד, יח): "ויחפש בגדול החל", ואומר (צפניה א, יב): "והיה בעת ההיא אחפש את ירושלים בנרות"; ואומר (משלי כ, כו): "נר אלהים נשמת אדם חפש כל חדרי בטן".

¹⁸ הצבת שעושים הנפחים, על ידי צבת אחרת היא עשויה, שאוחזה בצבת ומכה פקורנם עד שננעשית. וזהו משל, כשם שמצבת אחת נעשו כפוח צבות, כך משכבות אחת למדו לגזר אחר כך כפוח שכיותות.

בו. רבי יהודה אומר: קשור אף על פי שאינו תלוי. איזהו נגר? הגורר שנועלין במקדש, אבל לא במדינה, כל שקשור ותלוי וראש אחד מגיע לארץ. רבי יהודה אומר: זה - אף במדינה מתר, אלא איזהו נגר שנועלין במקדש אבל לא במדינה? כל שאינו לא קשור ולא תלוי, ושומטו ומניחו בזוית.

י. המוצא תפלין - מכניסן זוג וזוג. רבן גמליאל אומר: שנים שנים. אחד האיש ואחד האשה, אחד חדשות ואחד ישנות. רבי יהודה אוסר בחדשות ומתיר בישנות. המוצא ספר בשדה - יושב ומשמרו, ומחשיף עליו, ונוטלו ובא לו. ובשעת הסכנה - מכסן והולך לו. אם היו גשמים יורדין - הוא מתעטף בבגדו ומכסה אותו.

יא. מי שיצא לרשות הרבים, ונזכר שיש תפלין בראשו - מכסה את ראשו עד שמגיע לביתו, ומכסה אותן. אם היה בית המדרש - נוטלן ומניחן במקום המצנע. מחזירין ציר התחתון של דלת, שדה, תבה ומגדל, ואין מחזירין ציר העליון. של בור, של יציע, ושל דות - הרי זה לא יחזיר. ואם החזיר - חייב חטאת.

יב. נימת כנור שנפסקה - קושרין אותה. קשרה ונפסקה - אין קושרין אותה. אמר רבי שמעון בן אלעזר: והלא אם קושרין אותה אין לה קול! אלא משלשל של מעלה ועונב למטה.

יג. כהן שעלתה בו יבלת במתניו - חברו חותכה לו בשניו, במקדש אבל לא במדינה, אם בכלי - כאן וכאן אסור.

יד. אין ממלאין בעדשה¹⁶ בשבת, אם פחס על חבל ועל המשירים¹⁷ - הרי זה מתר. אין

¹⁶ מאזונים.
¹⁷ כנפח הספרים כתוב: משיקה, והוא החבל שדולים עמו מן הכור.

ב. בית שמאי אומרים: שתי שורות על פני כל המרתף, שורה החיצונה הרואה את הפתח, והעליונה הרואה את הקורה, ושלפנים הימנה ושלמטה הימנה - אין צריך בדיקה. בית הלל אומרים: שתי שורות החיצונות שהן העליונות, והעליונה הרואה את הפתח ואת הקורות, ואת שניות שלמטה הימנה, אבל שלפנים הימנה - אין צריך לבדק.

ג. חורי הבית, העליונים והתחתונים, וגג היציע, והדות, וגג הבית, וגג המגדל, ורפת בקר, ומתבן, ולולין, ואוצרות יין, ואוצרות של שמן - אין צריכין בדיקה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: מטה שהיא חוצצת וחולקת את כל הבית, ועצים ואבנים מנחים תחתיה - בודק את צד החיצון, ואין צריך לבדק את צד הפנימי.

ד. היוצאין בו בשירא, והמפרש בספינה, לפני שלשים יום - אין צריך לבדוק. בתוך שלשים יום - בודק ומשכים, והולך לדרכו.

ה. רבי יהודה אומר משום רבן גמליאל: שתי חלות של תודה פסולות, מנחות על גב האצטבא, כל זמן שמנחות - כל העם אוכלין חלין. נטלה אחת מהן - כל העם אוכלין תרומה. נטלו שתיהן - שורפין אלו ואלו. ארבעה עשר שחל להיות בשבת - מבצירין את הכל מלפני השבת, ושורפין תרומות טמאות, תלויות וטהורות כאחת; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: טהורות בפני עצמן ותלויות בפני עצמן, וטמאות בפני עצמן. אמר רבי שמעון: לא נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע על הטהורה ועל הטמאה - שאין שורפין, על התלויה ועל הטהורה - ששורפין, על מה נחלקו? על התלויה ועל הטמאה, שרבי אליעזר אומר: תשרף זו בעצמה וזו בעצמה. ורבי יהושע אומר: שתיהן כאחת. אמר רבי יוסי: אין הנדון זה דומה לראיה! כשהעידו רבותינו, על מה העידו? אם על הבשר שנטמא בולד הטמאה ששורפין אותה עם הבשר שנטמא

באב הטמאה, זה טמא וזה טמא! אלא שזה טמא טמאה חמורה וזה טמא טמאה קלה, אם על השמן שנפסל בטבול יום שמדליקין אותו בנר שנטמא בטמא מת - זה פסול וזה טמא, אף אנו מודים בתרומה שנטמא בולד הטמאה, שורפין אותן עם תרומה שנטמאת באב הטמאה, אף על פי שמוסיפין לה טמאה על טמאתה. אבל היאך נשרף התלויה עם הטמאה, נמצא זה מטמאתה שמא יבא אליה ויטהרה? בית שמאי אומרים: אין שורפין בשר טהור עם בשר טמא, ובית הלל מתירין.

ו. בראשונה היו אומרים: אין מוכרים חמץ לנכרי, ואין נותנין לו במתנה, אלא כדי שיאכל עד שלא הגיע שעת בעור, עד שבא רבי עקיבה ולמד - שמוכרין ונותנין במתנה אף בשעת הבעור. אמר רבי יוסי: אלו דברי בית שמאי, ואלו דברי בית הלל, הכריע רבי עקיבה לסיע דברי בית הלל. רבי יהודה אומר: כותח הבבלי וכל מיני כותח - אסור למכר שלושים יום קדם הפסח.

ז. האוכל חמץ אחר חצות, וחמץ שעבר עליו הפסח - הרי זה בלא תעשה ואין בו כרת. תוך זמנו - עובר עליו בלאו וכרת. דברי רבי יהודה; רבי שמעון אומר: כל שאין בו כרת - אין בו לא תעשה. חמץ לפני זמנו ולאחר זמנו - אין עוברים עליו בלא פלוס. תוך זמנו - עובר עליו בכרת ובבלאו, ועל לא הודע אשם תלוי. ומשעה שאסור באכילה - אסור בהנאה. האוכל פזית חמץ בפסח - חיב על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת ועל לא הודע אשם תלוי.

ח. האוכל תרומת חמץ בפסח - פטור מן התשלומין ומדמי עצים לכהן; דברי רבי עקיבא. רבי יוחנן בן גורי מתיב. אמר רבי יוחנן בן גורי: נמתי לו לרבי עקיבא, מפני מה האוכל תרומת חמץ בפסח אין משלם דמי עצים לכהן? ומה נשתנית זו משאר ימות השנה, שבשאר ימות השנה משלם

דְּמֵי עֲצִים לִכְהֵן? ! אָמַר לוֹ: לֹא, אִם אִמְרַתְּ בְּתְרוּמָה טְמֵאָה בְּשָׂרָר יָמוֹת הַשָּׁנָה, שְׂאֵף עַל פִּי שְׂאִין לוֹ בְּהַ הֵתֵר אֲכִילָה - יֵשׁ לוֹ בְּהַ הֵתֵר הַסֵּקָה, תֹּאמַר בְּנֹה שְׂאִין לוֹ בְּהַ, לֹא הֵתֵר אֲכִילָה וְלֹא הֵתֵר הַסֵּקָה? ! הֵא לָמָּה זֶה דּוּמָה? לְתְרוּמַת תּוֹתִים וְעֲנָבִים שְׁנֻטְמָאוּ, שְׂאִין לוֹ בְּהַ הֵתֵר אֲכִילָה וְלֹא הֵתֵר הַסֵּקָה, בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּמִפְרִישׁ תְּרוּמָה וְהִחְמִיצָה, אָבֵל בְּמִפְרִישׁ תְּרוּמַת חֲמֵץ בְּפֶסַח זֶה, אֵינָה קְדוּשָׁה.

ט. הָאוֹכֵל קֹדֶשׁ חֲמֵץ בְּפֶסַח - אֵינָה כְּתְרוּמָה. הָאוֹכֵל קֹדֶשׁ חֲמֵץ בְּפֶסַח, בְּשׁוּגָג - מִשְׁלֵם קָרְן וְחֹמֶשׁ וְאִשָּׁם וְדָאִי וְאִשָּׁם תְּלוּי. בְּמִזִּיד - פְּטוּר. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּמִפְרִישׁ קֹדֶשׁ וְהִחְמִיצוּ, אָבֵל בְּמִפְרִישׁ קֹדֶשׁ חֲמֵץ בְּפֶסַח זֶה, אֵינָה קְדוּשָׁה.

י. אֶחָד הָאוֹכֵל, אֶחָד הַמְּמַחֵה, וְהַשׁוֹתֵה, אָכַל וְחָזַר וְאָכַל, וְחָזַר וְאָכַל, אִם יֵשׁ מֵאֲכִילָה רֵאשׁוֹנָה עַד סוּף אֲכִילָה אַחְרוֹנָה כְּדִי אֲכִילַת פָּרֶס - מִצְטָרְפִין. וְאִם לֹאוּ - אֵין מִצְטָרְפִין. שְׁתֵּה, וְחָזַר וְשְׁתֵּה, וְחָזַר וְשְׁתֵּה, אִם יֵשׁ מִתְחַלֵּת שְׁתֵּיהַ רֵאשׁוֹנָה עַד סוּף שְׁתֵּיהַ אַחְרוֹנָה כְּדִי אֲכִילַת פָּרֶס - מִצְטָרְפִין. וְאִם לֹאוּ - אֵין מִצְטָרְפִין. כְּשֵׁם שְׂאֲכִילָה בְּכֹזִית - כֶּף שְׁתֵּיהַ בְּכֹזִית. וְשְׁתֵּיהַ וְאֲכִילָה אֵין מִצְטָרְפִין. אָכַל כְּזִית, אָפְלוּ מִחֲמַשֶּׁת הַמֵּינִים - הָרִי אֵלוּ מִצְטָרְפִין, אָכַל כְּחֻצֵי זֵית, וְנֹדַע לוֹ, וְחָזַר וְאָכַל כְּחֻצֵי זֵית אַחַר, אָפְלוּ מִמֵּין אֶחָד - אֵין מִצְטָרְפִין.

יא. חֲמֵץ שֶׁל נְכָרִים - מִתָּר אַחַר הַפֶּסַח מִיד. רִבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, וְרַבִּי יִשְׁמַעֵאל בֶּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוּמְרִים: אֵף שֶׁל הַקֹּדֶשׁ מִתָּר אַחַר הַפֶּסַח מִיד.

5 APR	ראשון Sunday	יה 18	בבלי: מנחות פד ירושלמי: קדושין כא תוספתא: ערובין ג נ"ך: נחמיה ד רמב"ם: קריאת שמע ד	2nd Day Chol Hamoed ב דחז"צ פסח, ג לעומר - מתמילין לומר ותן ברכה
				עלות השחר 5:20 סו"ז קרי"ש - בג"א... 9:09 סו"ז תפלה - בג"א... 10:26 שקיעה..... 7:24 נץ החמה 6:33 סו"ז קרי"ש - גר"א... 9:45 סו"ז תפלה - גר"א... 10:50 צה"כ לשיטת ר"ת..... 8:37

6 APR	שני Monday	יט 19	בבלי: מנחות פה ירושלמי: קדושין כב תוספתא: ערובין ד נ"ך: נחמיה ה רמב"ם: תפלה וברכת כהנים א	3rd Day Chol Hamoed ג דחז"צ פסח, ד לעומר
				עלות השחר 5:19 סו"ז קרי"ש - בג"א... 9:08 סו"ז תפלה - בג"א... 10:25 שקיעה..... 7:25 נץ החמה 6:32 סו"ז קרי"ש - גר"א... 9:44 סו"ז תפלה - גר"א... 10:49 צה"כ לשיטת ר"ת..... 8:38

7 APR	שלישי Tuesday	כ 20	בבלי: מנחות פו ירושלמי: קדושין כג תוספתא: ערובין ה נ"ך: נחמיה ו רמב"ם: תפלה וברכת כהנים ב	4th Day Chol Hamoed ד דחז"צ פסח, ה לעומר
				עלות השחר 5:17 סו"ז קרי"ש - בג"א... 9:07 סו"ז תפלה - בג"א... 10:24 שקיעה..... 7:26 נץ החמה 6:30 סו"ז קרי"ש - גר"א... 9:43 סו"ז תפלה - גר"א... 10:48 צה"כ לשיטת ר"ת..... 8:39

Candle Lighting 7:09 הדלקת הנרות

8 APR	רביעי Wednesday	כא 21	בבלי: מנחות פז ירושלמי: קדושין כד תוספתא: ערובין ו נ"ך: נחמיה ז רמב"ם: תפלה וברכת כהנים ג	7th Day Pesach שביעי של פסח, ו לעומר
				עלות השחר 5:16 סו"ז קרי"ש - בג"א... 9:07 סו"ז תפלה - בג"א... 10:24 שקיעה..... 7:28 נץ החמה 6:29 סו"ז קרי"ש - גר"א... 9:43 סו"ז תפלה - גר"א... 10:48 צה"כ לשיטת ר"ת..... 8:40

תקופת ניסן: 12:00 AM הדלקת הנרות 8:40

9 APR	המישי Thursday	כב 22	בבלי: מנחות פח ירושלמי: קדושין כה תוספתא: ערובין ז נ"ך: נחמיה ח רמב"ם: תפלה וברכת כהנים ד	8th Day Pesach / Yizkor אחרון של פסח, יזכור, ז לעומר
				עלות השחר 5:14 סו"ז קרי"ש - בג"א... 9:06 סו"ז תפלה - בג"א... 10:23 שקיעה..... 7:29 נץ החמה 6:27 סו"ז קרי"ש - גר"א... 9:42 סו"ז תפלה - גר"א... 10:47 צה"כ לשיטת ר"ת..... 8:42

זמן מוצי"ט 8:42 Yom Tov Ends

10 APR	ששי Friday	כג 23	בבלי: מנחות פט ירושלמי: קדושין כו תוספתא: ערובין ח נ"ך: נחמיה ט רמב"ם: תפלה וברכת כהנים ה	אסרו חג, ח לעומר
				עלות השחר 5:12 סו"ז קרי"ש - בג"א... 9:05 סו"ז תפלה - בג"א... 10:22 שקיעה..... 7:30 נץ החמה 6:25 סו"ז קרי"ש - גר"א... 9:41 סו"ז תפלה - גר"א... 10:46 צה"כ לשיטת ר"ת..... 8:43

הדלקת הנרות 7:12

11 APR	שבת Shabbos	כד 24	בבלי: מנחות צ ירושלמי: קדושין כז תוספתא: פסחים א נ"ך: נחמיה י רמב"ם: תפלה וברכת כהנים ו	שמיני, עבדה"ח, ט לעומר, פרק א
				עלות השחר 5:11 סו"ז קרי"ש - בג"א... 9:04 סו"ז תפלה - בג"א... 10:21 שקיעה..... 7:31 נץ החמה 6:24 סו"ז קרי"ש - גר"א... 9:40 סו"ז תפלה - גר"א... 10:45 צה"כ לשיטת ר"ת..... 8:44

זמן מוצי"ט 8:44 Shabbos Ends

מברכים חודש אייר המולד: פרייטאג פארטאגס 18 מינוט און 14 חלקים נאך 5. ראש חודש: ששי ולמחרתו ביום ש"ב

גְּלִיּוֹהַּ וְעוֹן אֶמְעַנְטֶשׁ טְרַאכְט נַאָר תְּשׁוּבָה צו טוֹן, אַפִּילוּ עַר הָאָט נֶאָכְנִיטֶשׁ תְּשׁוּבָה גַעַטוֹן, גַעַמַט דַעַר אַיִבערשטעַר אָן זַייַעַ תְּפִלוֹת.

(ספֵר המדות אות תְּשׁוּבָה סימן ס"ה)